

BARCELONA:
PER EDICIÓ
DUES PESSETES
CADA MES

La Veu de Catalunya

10 cts.

PENINSULA:
750 PTS. Trimestre
UNIO POSTAL:
15 PTES. Trimestre

Any XXXII. - Núm. 8260 - Dijous, 14 de setembre de 1922

Edició del matí

Oficines i impremta: Escudellers, 10 bis. - Telèfon 184 A

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telefònica:

MARSANSEANK

Apartat de Correus núm. 1.

Telèfons números:

4530 A.

4531 A.

4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

MOSAICS - ESCUETA

Ronda Uni-
versitat, 20

FOTOGRAFS

Si us voleu despendre dels mobles
o fonsos massa vistosos de les vostres
galeries, escriviu a J. Castell, Sant
Antoni, 44, Sants.

**MOLT DE
COMPTE
AMB ELS
MALS
DE PEUS**

No desatengueu aquesta
advertència i no sofriu
més de mals de peus,
que us fan suportar ve-
ritables suplicis, essent
tan fàcil el remei
per a evitar-los.
Els peus inflats,
bullents i mago-
lats per la feta-
ga i la pressió
del calçat, així
com els irritats
per una transpi-
ració abundant,
els ulls de poll,
durícies i altres
callositats dolo-
roses, tots aquests mals
s'alleguen i guaire-
xien aviat amb senzills banys
de peus amb aigua ca-
lenta, si s'hi afegeix un
grapat de Saltrats
Rodell.

N'hi ha prou amb ba-
nyar els peus durant uns
deu minuts, per què els
pitjors sofriments desapareguin com
per encant; els ulls de poll i durícies
s'estoven fins al punt que poden fà-
cilment extirpar-los sense navaja ni
estores, operació sempre perillosa.
Aquests banys saltrats, medicinals i
a l'ensens oxigenats, refan els peus
i els conserven en un estat perfecte,
de manera que el calçat més estret
us semblarà molt confortable i com si fos
usat de molt temps.

EN FARMACIES Y CENTROS ESPECÍFICOS
SALTRATS RODELL
ESPECIALIDAD SIEMPRE DE LAS IMITACIONES

LOCALS

**Observatori Meteorològic de la
Universitat de Barcelona.**—Dia 13
setembre de 1922.
Hores d'observació: A les set, a les
tretze i a les divuit.
Baròmetre a 0° i al nivell de la mar:
753'4, 753'5, 753'8.
Termòmetre sec: 19'2, 24'0, 22'5.
Termòmetre humit: 15'2, 19'0, 17'0.
Humitat (centèsimes de saturació):
58, 52, 58.

ge i dilluns prava que les festes pro-
jectades pel Lawn Tennis Club d'Hor-
ta poguessin celebrar-se amb el llum-
ent i animació que era de desitjar
al formós enlajat-jardí enlajat a la
Rambla d'Horta, coneguda pel nom de
les Estires, ja comissió organitzadora
la pública que el diumenge vinent,
dia 17, tarda i nit, se celebraran lluites
balls al referit enlajat i que seran
vàlides les invitacions anteriors.

-USEL Sabó LA TOJA EL MILLOR SABÓ DEL MÓN

A l'Acadèmia dels Sants Just i Pas-
tor, establerta al carrer de Calella, 1,
primer (cantonada plaça Regomir),
des del dia 20 del corrent mes de
setembre tota els dies fèrers, de vuit
a nou de la nit, podran inscriure
els obrers que desitgin assistir a les
Escoles nocturnes gratuïtes de Di-
buix lineal i al natural i d'estructura
elemental i superior que la dita Aca-
dèmia obrirà el dia 2 del vinent oc-
tobre.

JOIES VILANOVA Unió, 6

En baixar d'un vagó a l'estació de
Magoria, Josep Riu Gómez, de 20
anys, carreter, es produí una ferida
contusa a la cama esquerra, de la
qual fou curat al dispensari d'Hosta-
franchs.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 20

Ahí a la matinalada es cometen dos
robatoris a Gràcia: un en una botiga
de robes del carrer de Maria, empor-
tant-se a una partida de camises, mit-
ges i corbates, i l'altre al carrer del
Penedès, en una botiga de vidre,
havent-se endut 125 pessetes en di-
talla i dos diamants de tallar vidre.

PANYOS RAMOS

Qualitats expressas
per a UNIFORMES
d'empleats de BANCOS
i COMPANYIES

Pelayo, 10 Sucursal:
Hospital, 27 i 29

Treballant a les obres del Metro-
polità, en un pou situat al passeig de
Gràcia, l'obrer Joan Camilo Arne, de
32 anys, es va produir una forta con-
túsio a l'espatlla esquerra, de pronò-
stic reservat, essent curat al dispen-
sari de Gràcia.

—Banyera, Escalfador i Lavabos,
428 pessetes. Quartos de bany en
gres i porcellana (Tayfors). Lacomia
Germans, Passeig Sant Joan, 44.

Al carrer de Tàpies renyiren per
antics sentiments Lluís Mario Mon-
tull, de 31 anys, la seva esposa An-
tonia Lacalle Rabada, de 26 anys,
i Marian Bardira Mateo, de 24 anys,
resultant tots tres amb contusions i
erosions lleus de les quals foren cu-
rats a la casa de socors del carrer
de Barbària.

-Sangrà Pelayo, 11. T. 1478 A. Lavabos

Al garatge del carrer de Nàpols,
núm. 274, van renyir Tomàs Borràs
Subirach i Honorí Candeia, resultant
el primer amb una ferida incisa pun-
xant a l'hipocondri esquerre, de pro-
nòstic reservat.
Després de curat a la casa de so-
cors de la Ronda de Sant Pere fou
portat a l'Hospital Clínic. L'agressor
no fugí.

A Natali Menach li prengueren a «El
Siglo» una cartera amb 200 pessetes
i joies valuades en mil pessetes.

Al carrer de Santa Llúcia prengueren
a Ciriac Ariño Gràcia una americana

i uns pantalons, amb dos bitllets de
25 pessetes.

Ahí a la tarda, a les quatre, es va
produir un incendi a la botiga de
tintoreria del número 64 del carrer
d'Enric Granados, cremant-se el de-
partament de calderes i màquines,
quedant completament ensorrat el
sostre i inutilitzades les calderes i
màquines.

Signoren les causes de l'incendi i
les pèrdues causades, no havent-se
de lamentar cap desgràcia personal.
Acudiren al lloc de l'incendi els
hombres del Parc, aconseguint apa-
gar-lo.

A la carretera de Can Tunis un
carro atropellà a Jaume Molina Soler,
de 33 anys, peixater, causant-li ero-
sions al coixe esquerre, de les quals
fou curat al dispensari d'aquella bar-
riada.

Es va presentar al dispensari de l'Al-
caldia el noi de 13 anys Miquel Oros
Gongola, el qual presentava fort tra-
umatisme a l'hipocondri dret, de pro-
nòstic greu, que s'havia causat el di-
lluns a la Granvia Layetana tot ju-
gant amb un altre noi que no coneix.

Després de curat fou portat a l'Hos-
pital Clínic amb el cotxe de l'ambu-
lència.

—Banyeres, Waters, Lavabos, etc.
S. Verdader, Ronda Universitat, 9.

Ha estat posat a disposició del Ju-
rat Joan Garcia Alonso, acusat d'ha-
ver furat un carro i un cavall a
Joan Genaro Fernández.

Al moll de la Muralla foren delin-
guits i posats a disposició del coman-
dant de Marina Josep López Garcia i
Enric Blaya Esparrac, acusat d'haver
pres un sac de còcs.

—Demaneu mitges ampelles Algus
«VICHY CATALAN» en Hotels i
Restaurants.

A la Plaça del Palau, al costat de la
casa de Xifre, es va veure una quan-
titat de benzina, i en llançar un tran-
sellet una cerilla, es va incendiar, pro-
duint grans flames, sense causar cap
dany, gràcies a estar isolada de cap
establiment.

Segons informes oficials, la princesa
Nadia, que ha arribat a Barcelona, de
passada cap a la frontera, per haver-
se donat contra ella l'ordre d'expulsió
es trobava malalta en una clínica par-
ticular, esperant prosseguir el viatge.

No obstant, s'ha pogut comprovar
que on es troba la princesa és a l'Hos-
pital de Santa Creu, havent-se donat
ordres rigorosos perquè ningú pugui
parlar ni atansar-se-li.

L'esmentada princesa, si be ha ma-
nifestat desitjos que no la molestessin,
ha dit que, no obstant, els seus amics
podien visitar-la. A això s'hi ha oposat
també la policia, puix les ordres cir-
culades són que no parli amb cap persona
estranya a l'Hospital.

S'ha disposat que quedi suprimit el
viu vermell que usen en l'uniforme gris
les classes i individus de tropa de car-
rabiners.

Atès que la majoria de les persones
que el constitueixen són absents de
Barcelona, fins al 30 del corrent se-
tembre no dictarà el seu veredictes el
Jurat constituït per al concurs de se-
gells convocat per la Unió Jurídica Ca-
talana.

—RUM BELLESA (a base de no-
guera). Treu la blancor al cabell, tor-
nant-li el seu color primitiu amb ex-
traordinària perfecció. És inofensiu.
Es l'ideal. Venda a les perfumeries.

L'Associació de Contractistes d'Obres
Públiques de Catalunya ha presentat
una instància a l'Ajuntament sol-
licitant que la subhasta que es tracta
de realitzar per a la construcció de
clavagueres a diversos llocs d'aques-
ta capital i pobles agregats, sota un
pressupost de prop de dotze milions
de pessetes, es desglossi i subdividei-
xi en diverses altres, tant com par-
cialment fixa el projecte per a les di-
ferents barriades, la qual cosa, faci-

tant la concurrència de contractistes,
redundaria — diuen — en benefici de
l'erari municipal per les majors bal-
xes que podrien obtenir-se en les sub-
hastes.

MARES

tindreu

MOLTA LLET

preneu

Rob-Vida Miret

No és més que una orxata composta
del suc de les plantes lleteres que pas-
turen instintivament els mamífers quan
tenen necessitat de produir llet.

Durant l'embaràs: Rob-Vida n.º 1
combat l'albúminúria, dolors i molès-
ties propis de l'estat, ajuda al bon des-
enrotllament i formació del nou ésser,
tonifica la mare i predisposa per a un
part feliç i llet abundant.

En la lactància: Rob-Vida núm. 2
augmenta la quantitat de llet, l'enri-
queix en casseïna i mantega, refà la
mare de la desnutrició causada per l'al-
letament.

De venda en farmàcies. Autor, doc-
tor Miret, plaça Comercial, 9, Barce-
lona.

—Extensíssim assortit en articles
per a PRESENT, reunint les condi-
cions indispensables l'elegància, bon
gust i economia, els trobareu en les

acreditades vaxelleres de Lluís IN-
GLADA de la Rambla de les Flors, 8,
i Ronda de Sant Antoni, 5.

Vida religiosa

Avui, L'Exaltació de la Santa Creu;
Sant General, màrtir. —Demà, Els Do-
lors Gloriosos de Nostra Senyora;
Sant Nicomedes, màrtir.

Quaranta hores: Avui, l'església dels
PP. Carmelites (Diagonal). Hores d'ex-
posició: De dos quarts de nou del matí
a dos quarts de set de la tarda. —De-
mà, a l'església de Religioses Pene-
dides.

La missa d'avui: L'Exaltació de la
Santa Creu, color vermell. —La de
demà: Els Dolors Gloriosos de Nostra
Senyora, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona
dels Dolors, a Sant Cugat. —Demà,
Nostra Dona del Trànsit, o d'Agost, a
Santa Maria del Mar.

Adoració nocturna: Avui, Torn del
Sagrat Cor de Jesús. —Demà, Torn
de Sant Ignasi de Loyola (a la parro-
quial de Sant Martí).

Vetlles en Sufragi de les ànimes del
Purgatori: Avui, Torn de Sant Rafael
Arcangel, a la seva capella, Escorial,
155 (Gràcia). —Demà, Torn de Santa
Teresa, a la mateixa capella.

—Santa Església Cathedral. —La Con-
gregació del Sant Crist de Lepant ce-
lebrarà demà els cultes següents:

Al matí, a les deu, Ofici solemne
al seu propi altar. A la tarda, a les
sis, Rosari, trisagi cantat, exercicis
del primer dia del novenari, sermó
pel M. J. J. Francesc Faura, canonge,
i cant dels Goigs.

La novena continuarà els altres dies
durant la missa de dotze, amb assis-
tència de la Capella de Música i previ
el res del Sant Rosari.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrams i conferències de LA VEU)

SENSE NOTÍCIES

Madrid, 13, 2 tarda. El sots-secretari de la Presidència i el ministre de la Governació han manifestat al migdia que no tenien notícies que comunicar a la premsa.

LA «GACETA»

Madrid, 13, 4'15 tarda. La «Gaceta» publica: De la Presidència del Consell. — Reial Decret, confirmant una vegada més que els títols d'enginyer industrial, expedits pel ministeri de la Guerra tenen per a tots els efectes els mateixos drets que els de la mateixa classe expedits per altres ministeris o centres d'ensenyament que estiguin autoritzats.

Un altre, disposant que els comandants generals de les Comandàncies generals d'Àfrica trametin al ministeri de la Guerra, duplicades, relacions, per cossos, certificades pels caps respectius, de tot el personal d'exèrcit i agragat que figuren com a desapareguts en la jurisdicció del seu comandament.

De Finances. — Reial Decret suprimint novament per a les mines de carbó l'impost del 3 per 100 sobre el producte brut i disposant que subsisteixi l'exemple de l'impost de transports per al carbó mineral, inclosos per al col·li i les fustes de mina, i que les noves exempcions comencin a regir des de l'1 d'octubre vinent.

Reial Ordre, resolent instància de don Ricard Rodríguez Bermejo, del Comerç d'aquesta Cort, en sol·licitud d'una resolució encaminada a legalitzar amb una marca o marxamo especial la circulació de «toquillas» de llana, fabricades a mà per la indústria del país.

De Governació. — Reial Decret declarant jubilat a don Lluís Brunet i Armenguer, inspector general del Cos de Telegrafs, i concedint-li honors de cap d'Administració civil, lliure de despeses.

De Foment. — Reial Ordre disposant que el Consell Forestal s'estudiï i proposin les instruccions de servei en un termini de tres mesos, agafant com a norma les bases que es publicuen.

Disposant que tant pels presidents de les seccions del Consell Forestal com per les «defatures» dels serveis provincials i especials es redacti una escriptura memorial anual que trametin a finalitzar cada any econòmic i en la qual facin constar els extrems que esmenten.

ASSEMBLEA CÀTOLICA

L'Associació Catòlica Nacional de Propagandistes ha celebrat una Assemblea sota la presidència de don Angel Herrera.

Hi han assistit representacions de Barcelona i d'altres provincies d'Espanya.

Diversos oradors van donar compte dels treballs realitzats durant l'any obre qüestions obreres, propaganda agrària, joventuts catòliques, organització d'estudiants i moviment internacional.

Després d'aprovar les conclusions, s'adoptà l'acord de que la decima Assemblea tingui lloc l'any vinent a Azueta, els dies 6, 7 i 8 de setembre.

ELS CONSERVADORS

Din «El Debate». Alguns conservadors diuen: — El senyor Sánchez Guerra s'ha excedit en afirmar que el partit conservador no es prestarà a apolar cap altra solució conservadora.

El partit conservador — afegixen — no pot acceptar aquesta afirmació rotunda i categòrica; perquè hi ha exemples (el de l'any 1913 n'és un, que l'actual cap no ha d'oblidar) de que el partit s'ha separat d'una «defatura» per negar-se aquesta a un requeriment de la Corona.

Si el Rei ara, en produir-se la crisi, se s'assegura com a segura, necessita el concurs del partit conservador, i tindrà incondicional.

L'única cosa que podria afirmar el senyor Sánchez Guerra, seria, en tot cas, que no tindria el concurs personal ni dels tres o quatre amics que el segueixen en l'exili.

No creurà en Sánchez Guerra que la que desdienta en Maura estigui per a ell més segura.

Ja sap la frase: Dintre del partit conservador hi ha persones idònees.

EN CAMBO

Diu un diari: El senyor Cambó, el qual ha visitat les províncies gallegues, estigué el dia 9 a Tuy, on conversà amb algunes personalitats sobre diversos assumptes d'actualitat política.

L'ex-ministre regionalista parlà del tractat comercial amb Portugal i digué que aviat es firmaria.

Afegí que en això té gran interès certa entitat que desitja monopolitzar la manufactura del suro.

Li han preguntat els seus amics quina opinió li mereixia l'intent de concentració conservadora, de que tant es parla, i contestà que la qüestió del Marroc, per la seva importància i transcendència, faria anar en orris els projectes que s'iniciessin.

EL CONGRES D'ESTUDIS BASCOS

Bilbao. — Continuen les reunions del Congrés d'Estudis Bascos a Guernica.

El senyor Landeta afirma que en la majoria de les escoles del país basc, per desconèixer el mestre el basconguat, no entén bé els nens.

Qualifica d'antipedagògic, antiespanyol i intrinsec el sistema que se segueix.

Parla després el doctor Schaetsend, el qual exposa algunes línies generals de l'ensenyament primari a Bèlgica, on s'utilitza la llengua materna que es determina per la declaració del cap de família.

El senyor Gabel donà una lliçó sobre la fonètica gramatical en el que atany al basconguat.

El director del Col·legi de Caputxins de Lécara proposà per a la difusió de l'euskara la formació de grups escolars amb ensenyament bilingüe, sense donar preferència al basconguat.

Després a la secció d'Universitats es llegiren els estatuts de la Universitat basca.

Al Teatre Liceu es donà una conferència general que anà a carrec del professor senyor Meyer, el qual tracà de la finalitat dels estudis lingüístics, i digué, respecte al basconguat, que per a estudiar-lo cal acudir al llatí, al català i al provençal.

FIRMA DE GUERRA

Nomenant inspector de Sanitat militar de la segona regió a l'inspector metge de segona classe don Felip Losana Saez que exerceix igual càrrec en la setena regió.

Idem inspector de la setena regió a l'inspector metge de segona classe don Josep Salva i Martí que exerceix igual càrrec en la vuitena.

Idem inspector de la vuitena regió a l'inspector metge de segona classe don Josep Fernandez i Salvador que exerceix igual càrrec en la segona.

Nomenant auditor de la Comandància general de Melilla a l'auditor de divisió don Esteve Fernandez Hidalgo. Destinant a l'Estat Major Central de l'Exèrcit al coronel d'infanteria don Enric Ruix Fornell i al tinent coronel de cavalleria don Manuel Orrell Montaner.

Destinant als coronels d'artilleria don Angel Sánchez i Sánchez de Toledo per a exercir el càrrec de director de la fabrica nacional de Toledo; don Estanislau Bretons per al comandament de la comandància de Tenerife; don Antoni Torner i Vinyó per a la de Cartagena; don Joaquim Rey i Pardo per al 10 regiment d'artilleria lleugera; don Pere Torado i Tiocha per al 15 d'igual denominació; don Josep Sánchez i Selja per al del 16 d'artilleria de línia; i don Lluís Espi i Sánchez de Toledo per al 14 d'artilleria pesada.

Concedint l'empleu superior immediat per mèrits contrets en campanya al capità d'artilleria don Gabriel Echano Zabala, al d'infanteria (mort) don Lluís Muñoz Metaca i als tinentes d'infanteria don Gregori Pídeiro Amigo, don Josep Castello del Olmo i don Joan Mechaza i Juarez de Megrino, i al del mateix empleu i arma (mort) don Josep Vargas Zuñiga.

Ccedint l'empleu d'alferes de l'escala de reserva retribuïda, per mèrits en campanya, al sots-oficial d'infanteria don Antoni Viader Tarrago, al de cavalleria don Eladi Rodríguez Canivares i al d'enginyers don Tomas Martinez Sánchez.

Confirmant la concessió de la medalla militar feta per l'Alt Comissari d'Espanya al Marroc, a favor del general, caps, oficials, classes i indivi-

duos de tropa per mèrits contrets en les operacions en que han pres part.

Concedint la llibertat condicional a 24 reclusos sentenciats pels tribunals del fur de guerra que es troben sofrint condemna en els establiments comuns.

Exceptuant de la formalitat de subhasta i concurs les obres de l'avantprojecte del tros de Tanberne al vado de Jamb, zoco de Telaza d'Yebel i Herdes, de la carretera de Tetuán a Larraix.

Idm de les formalitats de subhasta i concurs de les obres de l'avantprojecte de l'egon tros de la carretera de Larraix a Teán, en la collada d'Afennut, entre Telaza de Rixana i el vado de Saara Uarmud.

Autoritzant al servei d'aviació perquè adquireixi per gestió directa 20.000 metres de tela per a aeroplans, un cotxe Hispano 18 HP, i un Ford, 15 motors Royo Benito tipus Agulla, 275 HP complet i peces de recanvi per a avió Partinoide.

Es designa per al comandament de la sots-inspecció de tropes i assumptes indígenes de Melilla, el coronel d'infanteria don Manuel de las Heras Jimenez.

Per al de Ceuta el del mateix empleu don Enric Ovillo Castel.

Per a la de Larraix el tinent coronel d'Estat Major don Josep Valdez Cabanillas.

EL CONFLICTE

DEL RAM DE LA FUSTA

Madrid, 13, 5'15 tarda

Entre els delegats de taller del ram de la fusta, en la reunió celebrada per a tractar de les peticions d'obriers fetes per alguns patrons als quals afecta la declaració de vaga general feta pel Sindicat, hi hagué dues tendències: una de favorable i una altra de contrària a la represa del treball als tallers que accepten les bases que es redactaren.

Triomfà el primer criteri.

Les bases que han de firmar els patrons són: reconeixement del Sindicat; que tots els obrers hauran de pertanyer a aquest Sindicat; que és condició indispensable per a poder treballar el pagament dels jornals dels dies que ha durat el locat; el pagament dels jornals quedarà dins de les hores de treball; els patrons queden obligats a demanar el personal que necessitin a aquest Sindicat; en el cas de falta de treball l'acomodament dels obrers s'efectuarà per sorteig, amb el ben entès que aquest no podrà fer-se si no s'ajunya amb una setmana d'anticipació; a totes les obres, fàbriques i tallers seran reconeguts pels patrons els delegats autoritzats per aquest Sindicat; respectar i fer respectar a patrons i obrers totes les bases firmades; inspecció directa en l'acomodament i admissió dels obrers; obligació de mantenir dins de les obres, fàbriques i tallers la moralitat, i transmetre al Sindicat totes les denúncies de patrons i obrers.

Després s'aprovaron les bases que transmetrem a continuació.

S'ha circulat un manifest en el qual en tons violents se censura el Comitè i el Sindicat de la fusta i s'anuncia que aviat es publicarà la direcció a la qual han d'acudir els obrers que vulguin defensar llurs interessos amb independència dels patrons i cadascun dels seus.

El manifest va signat per un grup d'obrers del Sindicat Lliure de la Fusta.

EL CARBO D'ASTURIES

Oviedo. — S'ha reunit la Junta executiva de l'assemblea regional celebrada ahir i s'acordà oficiar a la Universitat i Combes de Comerç d'Oviedo, Gijón i Avilés, per a la designació d'un representant de cada un d'aquests centres.

També s'acordà telegrafiar al diputat don Ramon Alvarez Valdes pregant-li que doni notícies urgents sobre l'actitud del Govern després de conèixer el resultat de l'assemblea; telegrafiar al president del Consell i als ministres d'Estat i Foment anunciant-li el començament de l'actuació de la Junta i expressant-li la confiança que aquesta té que el Govern atindrà les justes aspiracions d'Astúria, contingudes en les conclusions de la mateixa.

La Junta ha deixat per a quan s'incorporin els nous representants la discussió d'altres extrems d'importància.

Es diu que la junta regional, entre altres mesures, adoptarà la romputa de relacions de la Diputació i de l'ajuntament amb l'Estat i declararà el boicot als diaris de Madrid que fan campanyes contra els interessos d'Astúries.

Els comerciants estan disposats a no adquirir teixits de les fàbriques de Catalunya que no consumeixin carbó asturià.

INCENDI

Madrid, 13, 6'15 tarda.

Aquesta tarda, a l'Alcoholera Espanyola s'ha declarat un incendi que en els primers moments ha produït gran alarma.

S'ha presentat ràpidament el servei de bombers, el qual ha pogut dominar l'incendi als pocs moments.

El que ha succeït és que alguns obrers estaven rentant alcohol bullit per a fabricar perfums.

El motor ha fet explosió, provocant l'incendi.

Ha resultat amb cremades greus l'obrер Josep Candi de Tena.

EL MINISTRE D'ESTAT

Oviedo. — S'assegura aquí amb insistència que molt aviat sortirà del Govern el ministre d'Estat, senyor Fernandez Prida.

El motiu de la seva dimissió no serà altre que el seu desig d'intensificar la seva intervenció en la política asturià, puix s'afirma que tracta de presentar el seu fill candidat a Cort per un dels districtes de la província, i no podria fer res d'això, o almenys li seria molt difícil, si arribés a firmar el conveni comercial amb Anglaterra, en el qual les concessions respecte del carbó anglès li crearien dificultats i li restarien simpaties en la regió hullera.

EN GUERRA DEL RIO

Santa Cruz de Tenerife. — Amb gran animació se celebren les fires de La Laguna.

La fira insular de bestiar és molt important.

El diputat senyor Guerra del Río, acompanyat d'elements polítics de Les Palmes, recorre la illa de Gomera, celebrant actes polítics.

El Directori del partit republicà de Tenerife ha publicat una nota desautoritzant al senyor Guerra del Río, per creure que la campanya que fa és nociva per a la pau de l'arxipèlag.

Diu la nota que, lluny de propagar els ideals republicans, tendeix a introduir a Gomera una política concuista.

EL TEMA DE LES CONCENTRACIONES

Madrid, 13, 8'30 nit. «Diario Universal», comentant l'article d'ahir de «La Epoca», sobre les concentracions, diu:

«El diari conservador ha canviat de criteri en menys d'una setmana, que tan asprament replicà a les declaracions del senyor Maura. Ara ja l'orque dels homogenis fa distincions i admet les concentracions, unes vegades com a mal menor, i altres com a mitjà de fonde forces afins.

Sens dubte pot haver esdevingut, per a aquest canvi, quelcom del que apuntava «Diario Universal» en dir que no tots els prohoms conservadors estan conformes amb la repulsa que l'«Epoca», i passat el primer impuls, el senyor Sánchez Guerra hagi tornat a la serenitat i haurà hagut de reconèixer que les fusions de la política, fetes a l'escalf de la «Gaceta», duren només el que duren les flames del Poder, i per això els grans partits, en passar a l'oposició, disminueixen les escissions.

Ha pogut esdevenir que algú que viu la realitat i no es deixa esclavitzar pels enlluernaments polítics, davant els greus problemes plantejats actualment a la vida nacional, hagi reclamat del senyor Sánchez Guerra allò mateix que el cap del partit liberal, senyor comte de Romanones, li va demanar en una de les últimes sessions de la passada legislatura, en visitar el cap del Govern i del partit conservador: que fes examen de consciència i recompte de forces, abans d'envestir empreses que requereixen la més gran suma de potencialitat per a poder ésser resoltes. I de l'examen sincer, estrany a impulsos i op-

timismes vans, n'ha pogut esdevenir que el senyor Sánchez Guerra vingues a la conclusió que el gran partit homogeni conservador, no representava les forces reals necessàries per a afrontar determinades precisions de transcendència, una vegada desproveït de les forces virtuals, filles de les circumstàncies, merces a les quals s'ha pogut sostenir al poder més temps encara del que el propi cap del gran partit podia haver somiat.

Li diu al senyor Sánchez Guerra, que si reflexiona li serà fàcil comprendre que la relativa facilitat amb què ha vingut governant amb alguna eficàcia, es deu, no solament a la col·laboració externa dels afins, amb el l'ajut dels més heterogenis elements polítics.

Tant és així, que el mateix article d'ahir passada de «La Epoca», té sentit a peça immolada en ares d'algun d'aquells elements conservadors de benvolença, amb els quals van poder veure en l'anatema de «La Epoca» contra les concentracions, quelcom d'ingratitude.

«La Accion» comenta l'article d'ahir passada de «La Epoca» sobre les concentracions, amb aquestes paraules:

«Celebrem molt que «La Epoca» si bé conservant les seves il·lusions de que els partits tornin a ésser co que foren, s'acomodi a la realitat, reconeguda pels seus inspiradors, perquè suposem que aquest article, no aplaudint pels col·legues que abans es fregaven les mans de gust, tindrà la mateixa autoritat que l'altre, encara que la inspiració hagi estat telefònica o postal.»

L'ACTITUD DEL MINISTRE D'ESTAT

Madrid, 13, 9'15 nit

S'assegurava aquesta tarda al Congrés, que el senyor Fernandez Prida, a conseqüència dels conceptes emesos, a propòsit de la seva tasca ministerial, a l'Assemblea d'Oviedo, havia exterioritzat el seu disgust, fins al punt de pensar en anar-se'n del Govern.

També es deia que el senyor Sánchez Guerra, donades les actuals circumstàncies, estava en el cas d'evitar qualsevol crisi parcial, que seria de molt greus conseqüències.

TINENTS FISCALS

Han estat nomenats, per trasllació, tinent fiscal de l'Audiència de Girona, don Josep Pozuelo Ochando, electe de la de Tarragona, i de la d'aquesta ciutat, don Artur Ramos Camacho.

ELS ARTISTES TEATRALS

El president del Sindicat d'Artistes Teatrals de Barcelona, Ricard Fuentes, ha dirigit a Madrid un telefonema manifestant que el Sindicat que presideix no perjudicarà als artistes de cap província per a afavorir a uns altres, i que no es decanta ni es decantará a favor dels de cap teatre.

DENUNCIA

Don Enric Salgado, en representació i per ordre de la Direcció del Canal d'Isabel II, ha denunciat al jutjat de guàrdia que diversos empleats de la Companyia Urbanitzadora Metropolitana, dirigits per l'electricista don Josep Anir, tallaren la línia telefònica del servei del Canal en el sector que travessa el Passeig de Rondas, deixant-lo sense aquesta comunicació més de tres hores.

Es fa constar en l'ofici-denúncia, el greu perill que aquest acte suposa per al subministre d'aigua al veïnat, i el major perill que suposaria si durant aquest temps hagués esdevingut una avaria de consideració.

ELS PRESONERS

Madrid, 13, 10'30 nit.

Diu l'«Heraldo»: «Persona ben informada ens ha comunicat aquesta tarda impressions pessimistes referents al rescat dels presoners, no obstant el judici optimista de l'Alt Comissari, general Burguete.»

L'EXPEDIENT PICASSO

S'insisteix en afirmar que hi haurà al menys cinc informes diferents de la Comissió parlamentària que examina l'expedient Picasso.

El cap del Govern deia que per al dia 15 del vinent mes d'octubre, estarà completament ultimada el treball de la dita Comissió.

LES DARRERES OPERACIONS AL MARROC

L'«Heraldo» de Madrid recorda que en la conferència de Pizarra, van estar davant per davant Hontoria i Berenguer, i diu:

«Com antecedents, precisa recordar que el general Silvestre avançà pel desert de Melilla ocupant Acib de Mider, aquesta posició que era va ordenar pendre el general Burguete. Era un territori fàcil d'ocupar que servia per a entrenar les tropes en lloc abrupte. Hontoria, com que aquesta operació s'havia realitzat en temps del general Berenguer, va creure que havia estat per iniciativa seva, i amb discreció va poder dir: «l'avancament per aquest terreny elixit i escàs d'habitants, permetrà enganyar l'opinió pública d'aquí en contemplar la dilatada apropiació de quilòmetres quadrats, però gastarem en combats, aduït per a portar aigua, el que no val tot el que els seus habitants i tot». En Berenguer va opinar de la mateixa manera i demés considerà de poca utilitat la possessió d'aquella part en la qual faltava que en un moment determinat es fes un acte de presència. En canvi, el general Burguete va començar les seves grans operacions a Melilla pel tros de menys utilitat i de més inconvenients.

COMUNICATÓ OFICIAL DEL MARROC

El despatx oficial de Guerra d'aquesta nit, diu així:

«L'Alt Comissari, des de Tetuan, comunica a aquest ministeri ço que segueix:

EL NEGOCI TEATRAL

L'empresari del Teatre Apolo de Madrid, ha fet les següents manifestacions:

A l'Amèrica les empreses teatrals tenen molt més ample camp que a Espanya.

Als Estats Units, terminada la guerra, es va crear un impost, per virtut del qual pagaven tots els habitants, sense excepció, i aquest impost gravava també les localitats dels teatres, encara que els espectadors l'abonaven per separat en adquirir l'entrada, com l'han d'abonar al restaurant en pagar el menjar. L'impost és del deu per cent sobre la quantitat que es gasta; és a dir, que realment la indústria teatral es pot dir que continua exempta de tota tributació.

A Mèxic pesaven gabelles sobre els teatres fins a una època molt recent i posterior a l'entrada a la capital del general Carranza. La tributació només és d'un vuit per cent.

A la illa de Cuba la tributació sobre els espectacles teatrals és també molt suportable. Previa la publicació de la sala d'espectacles, el municipi assenyala la tributació mensual.

A Espanya, els impostos que es paguen són monstruosos, demés, tots els factors del teatre s'han encarrir, puix una orquestra que fa pocs anys costava 97 pessetes cada dia, avui, amb el mateix nombre de professors, en costa 500.

NOTES DE MELILLA

Melilla. — Per confidències autoritzades, se sap que Abd-el-Krim ha fracassat en el seu intent d'engrossir la harca, i que els pregons del zoco el Arbaa de Beniurraguel, pels quals es feia una crida a les gentes guerreres, no han donat el resultat que s'esperava, puix només hi acudí un nombre molt escàs d'indígenes.

Alguns cabillens atribuïts a Dar Drius, manifesten que a Sidi-Mesaut hi ha una harca de 300 homes de Teneam, sota el comandament del cap de Bu-Uali.

Sembla que es confirma la negativa dels Beni-Ulkechs a entrar armament a Abd-el-Krim.

Continua sputant el temporal de llevant, que ha causat danyes al port i als camps.

Per aquesta causa ha estat suspesa la sortida del vapor «Gandia», que havia de sortir anit passada portant un comboi per als presoners d'Axdir.

Es conta que la setmana anterior, quan el vapor «Gandia» es disposava a marxar a la platja de Zuani, per a portar un comboi als presoners, va rebre ordre de suspendre la sortida, la qual cosa va donar lloc a comentaris, assegurant-se que els moros projectaven agredir l'esmentat vaixell. Encara que els esmentats rumors estan mancats de fonament, en rebre l'ordre el «Gandia» de marxar a Zuani, la majoria dels tripulants, fonamentant-se en les falses versions que havien circulat, es va negar a sortir, abandonant el vaixell, a bord del qual només van quedar el capità, el pilot i un maquinista. Assabentades les autoritats de Marina, va completar la tripulació amb personal del «Recalde».

Ha tornat de Tetuan, a bord del canoner «Bonifaz», el tinent coronel de la guàrdia civil don Ignasi Reparez,

secretari particular de l'Alt Comissari. Ha vingut a saludar, en nom del general Burguete, les famílies dels presoners, i per a donar-los compte de satisfactòries notícies sobre el pròxim rescat dels esmentats presoners.

Ha manifestat el senyor Reparez que l'Alt Comissari arribarà a Melilla el dia 20 del corrent, amb els generals Jordana i Castro Girona, i romandrà a la plaça dos o tres mesos.

Sobre la submissió del Raisuni, ha dit que ja era un fet.

Ha acabat manifestant que hi ha el propòsit de reconstruir l'Alcazaba de Frajana, on establirà la seva residència oficial el representant del Jallifa.

A les deu del matí, procedents de Tetuan, han arribat quatre avions Bristol, tripulats pels capitans Llorente i Echegaray, i els tinentes Giménez de Sandoval i Gascon. Hi venia com a passatger el comandant don Alfred Kindelan, cap dels serveis d'aviació al Marroc.

Amib aquests aparells es reforçava, al territori de Melilla, l'esquadreta lleugera.

Aviat marxarà cap a Tetuan per a conferenciar amb l'Alt Comissari, el coronel jutge instructor de les causes pels successos del mes de juliol de l'any passat.

Han ancorat el creuer «Cataluña» i altres vaixells de guerra.

El fill del prestigiós caid Ben-Kader, per a solemnitzar la designació del seu pare per a tan significat càrrec, ha visitat avui la presó i ha repartit socorsos entre els reclusos europeus i indígenes.

Per a commemorar el 425 aniversari de l'ocupació de Melilla, el vinent dia 19 se celebrerà la data a l'Alcazaba de Frajana.

El Col·legi d'Orfes Pobres de Sant Julià de Vilatorrada

Commemoració del XXV aniversari de la seva fundació. 1897-1922

La festa celebrada a l'esmentat Col·legi, pel motiu que la informava, per la grandiositat que assolí dins de la seva senzillesa, per la cordialitat i germanor que regnà entre patrons, Comunitat i ex-alumnes, fou d'una transcendència social gens despreciable.

De bon matí, mentre a l'estació del Nord un formigueig de gent procurava enquirir-se en el tren que els havia de portar a Vilà, el Casal de Sant Julià estava tot endiumenjat, una formosa bandera barranta, que havia estat estrenada el dia abans, onejava al vent, i a la capella de la Verge del Roser, el P. superior general dels Fills de la Sagrada Família, don Lluís Tallada, endreçava una entenedidora plàtica al cenar d'infants recollits al Col·legi, i els repartia el pa dels àngels.

A les vuit es va dir una Missa en sufragi dels ex-alumnes morts durant aquests 25 anys, essent celebrant el reverend Jaume Oliveras, prevere. S'acostava l'hora de la rebuda dels alumnes antics, i tot eren preparatius perquè aquella tingués aires de triomf.

Els nens havien sortit a esperar-los a la carretera, presidits pel penó i cofats amb la típica barretina vermella.

Davant l'edifici, el Germà Fages, alt i fornit com un atleta i amb un cor com un infant, estava tot atragat, preparant amb l'ajuda de tres o quatre vailets, una traca d'aquelles que formen època.

Toquen les deu, els ex-alumnes encara no es veuen i tot son anant a vinent i comentaris, per fi se sent l'esbugegar d'un motor, i per entre mig de la formosa arbrada d'Altarrriba es veu volelar una bandera catalana.

Un «ja són aquí» surt unànime de cent boques, i al cap de poca estona fan l'aparició quatre superbs autobusos, hon hi van asseguts i entitats de les formes més invertebrats, estols d'ex-alumnes de Barcelona, Vilà, Manlleu, Ripoll, etc.

Els nens salten i piquen de mans, barretines enlaire, espetec de mortrets, abraçades, estretes de mà i mentre aquella garraca entrava al temple pel portal fora, rematat d'una formosa escultura d'En Llunona: «Jesús als infants», vora l'entrada i rebent la coral salutació de tots, hi havia els digníssims patrons, don Josep Maria Bofill Pitxot i donya Concepció Benassat de Bofill, acompanyats de tots els seus fills, i el Pare Lluís Tallada, S. F., el qual, empal·lissat i emocionat amb aquella joiosa escena, no podia contenir les llàgrimes.

Va començar l'Ofici solemne cantant el cor de nois la missa «Laudate Pueri Dominum».

Fou celebrant el reverend P. Francesc Mascardo, S. F., superior del Col·legi, essent ajudat pels ex-alumnes reverend P. Emili Roura, diaca, i el P. Pere Altesa, sots-diaca; Ramon Colomer, capel·l, i Germà Rafael Puig, turiferari.

El reverend Jaume Oliveras, prevere, ecònom de la parroquial església de la Concepció, el qual prenia part en la festa per a associar-se a l'homenatge que es tributava a l'obra del Col·legi, regida tan assenyadament i amorosament pel seu feligrès doctor Josep Maria Bofill, feu un bellíssim i sentit panegíric de l'agratament, desenvolupant en forma magistral el tema de l'Evangeli d'aquella dominica que era el de la miraculosa curació dels deu leprosos.

L'ex-alumne N. Agustí Santaulària, amb la seva dolça veu de tenor cantà meravellósament una escolita motets.

Acabada la religiosa cerimònia, la concurrència es va traslladar a la sala d'actes del Col·legi, on tingué lloc el descobriment d'una il·lusa de marbre, que portava la següent inscripció:

«Tribut d'agraïment dels ex-alumnes del Col·legi d'Orfes Pobres de Sant Julià de Vilatorrada, en el XXV aniversari de la seva fundació, al general donat, l'agregat patriàtic En Josep Puig i Sunyer i als seus il·lustres successors En Francesc de P. Benassat i En Josep Maria Bofill i Pitxot, per l'amor i bon encert amb què han plasmat i regit aquesta obra benemèrita. XXV de juliol de MCMXXII».

També tingué lloc l'ofertament a la Comunitat del Col·legi d'un artístic pergamí, pintat per l'ex-alumne i delicat artista En Bernat Maria Serra i Morat, agraït llurs esforços per la formació moral i intel·lectual dels interns.

Els nens van cantar algunes cançons de la Nareisa Freixas i es recitaren poesies, pe rial de fer més agradosa la solemnitat a la mainada.

El P. Manuel Cazador, S. F., secretari del Col·legi, va llegir una documentada memòria de la gestió del Patronat i de l'Institut dels Fills de la Sagrada Família durant aquest quart de segle. Cal, a l'ensenyar, agrair al P. Cazador la seva exquisida gentilesa en escriure aquella pulcra memòria en la nostra llengua, malgrat ésser ell fill d'altres terres.

El P. superior del Col·legi dirigeix amables frases als ex-alumnes i alumnes, en una xamósia poesia original, que fou molt celebrada.

El P. Pere Altesa, en nom de tots els ex-alumnes religiosos, saludà també a tots els antics companys i actuals alumnes, en unes escaients paraules.

En Jaume Sanfeliu, president de l'Aggregació d'Antics Alumnes, diu atinades paraules elogiant la munificència del bon patriàtic En Josep Puig i Sunyer, el qual llegia una gran part de la seva quantiosa fortuna per a la fundació i manteniment del Col·legi. Rememora breument les venerables figures de don Francesc Benassat i donya Magdalena Puig, que tenen estimaven i es captenien del bé dels nens. Té frases d'agraïment per la desinteressada tasca dels actuals patrons i dels reverends Pares del Col·legi, dels quals fa un fervorós i merescut elogi, i acaba fent oferta de la làpida del Patronat i del pergamí a la Comunitat del Col·legi.

Don Josep Maria Bofill comença, agraït les mostres d'atenció que se li han prodigat, estimant-les en el que valen, i en un to de familiaritat corpredor, fa minuciosa història de les vicissituds sofertes per a arribar a assolir una merescuda independència en la gestió del Patronat del Col·legi que li ha donat la preponderància actual. Enumera els atrebats que el Poder central, amant sempre a destorb tota obra de profit, va posar a l'execució dels plans de l'esmentat Patronat, i fa públic el seu agraïment a la valuosíssima ajuda que li prestaren per arribar a un felig resultat el baró de Bonet, don Josep Cludat i el mal prou plorat patriàtic Prat de la Riba. Felicità també a l'Institut dels Fills de la Sagrada Família, que tan le s'ha compenetrat amb l'obra del Col·legi, i al qual correspon bona part dels

fruits obtinguts en aquesta vint-i-cinc anys.

El P. Julià Tallada saludà als seus antics deixebles, els encoratja a seguir pel camí de la virtut i regala a don Josep Maria Bofill les amables frases que ha tingut per als religiosos de la seva espiritual direcció.

A les dues de la tarda es va celebrar un gran dinar de germanor, que fou presidit per don Josep Maria Bofill i senyora i el P. Tallada, essent exquisidament servit.

A l'hora d'esbucar-se el xampany, un dels ex-alumnes més antics, En Miquel Mayoral, prengué la paraula per a saludar a la presidència i companys reunits. Feu grans honores de l'ensenyança religiosa aplegada al Col·legi i recomana a tots els antics interns de reunir-se en una apretada pinya per a la consecució dels seus ideals.

Després d'animats jocs de canya, que feren les delícies dels petits col·legials, i d'esser-los regalada pels ex-alumnes una pilota de futbol de reglament, pilotes de trinquet, bales, caramels, etc., vingué l'hora del comiat. Repetició de les escenes del matí, afectuoses estretes de mà i cap a l'auto tothom.

Els Jocs Florals Patriòtics del districte V

«Catalunya», Associació Autonomista del districte V, va celebrar els Jocs Florals Patriòtics, en commemoració de la data de l'Onze de Setembre.

La sala d'espectacles oferia un bell aspecte, adornada amb magnificència: oferia un aire verament patriòtic, força al·lusiu a la festa que se celebrava.

Esplèndids tapissos, amb la nostra barrada ensenya, i tot el voltant de la sala donassos catalans, voltats per una cadena.

Una gran munió de plantes, col·locades en llocs adequats, donaven més relleu i riquesa a l'artística manera com estava adornada la sala.

A dos quarts de cinc, quan una gran gentada omplia per complet el local, feren la seva entrada el jurat qualificador, compost pels senyors Ayné Rabell, Castellet i Pons, Torres i Oller; el regidor senyor Carrasco, en representació del bàile de la ciutat; el rector de Sant Pau, el regidor del districte senyor Morera, el vice-president de l'entitat senyor Carabén i el secretari senyor Bracons. Aquests senyors, precedits per dos municipals de gala, passaren a ocupar les dues taules corresponents al jurat i a la presidència de la festa.

El mantenedor dels Jocs senyor Ayné, va llegir un bell parlament, amb el qual va demostrar conèixer a fons la història de la nostra Pàtria, i amb una claredat força evident va explicar la grandesa de Catalunya com a Nacionalitat, fent la comparança actual de completa decadència. El magistral discurs del senyor Ayné va ésser aplaudit extraordinàriament.

El secretari del Jurat senyor Oller, va llegir una ben escrita memòria, llegint seguidament el veredict.

Va obtenir l'«Englantina», per la seva «composició «La Bandera», N'ignasi Ribera i Rovira, el qual va elegir Reina de la Festa a Na Mercè Basora de Massó, la qual, en mig de forts aplaudiments, va passar a ocupar el seu tron destinat, el qual estava col·locat al bell mig de l'escenari, i passant seguidament a repartir els premis als altres poetes premiats.

Els autors premiats en aquests Jocs van resultar ésser els senyors Folch i Torres, Via, Rocamora, Pujades, Salom, Bofill, Balasch, Aymerich, Roigé, Ribera (R.).

Es van concedir tres accésits a altres tants premis, als senyors Morera, Aparici i Fornells.

El senyor Torres es va encarregar del discurs de gràcies, essent aplaudit.

Acabada la festa, que va ésser amenitzada per un quintet, que va interpretar cançons de la terra i «Els Segadors», els invitats van ésser obsequiats amb un lunch, en el qual es pronunciaren més parlaments patriòtics.

Els Pomells de Joventut

Els Pomells de Joventut de la Comarca del Noya, preparen per al dia 17 de setembre una festassa.

Els Pomells d'Igualada, Capella,

des, Cabrera i altres aniran a Piera; on, junjament amb els d'aquella vila, cantaran missa solemne, ballaran sardanes i celebraran, a la tarda, esplèndida vetllada.

A aquesta diada de Fe a aquesta festa de la Pàtria, hi conviden tots els Pomells de Catalunya i tothom qui simpatitzi amb llur obra.

D'espectacles

Dimarts nit, es presentà al públic de Barcelona la companyia del primer actor Góngal Gobelay, posant en escena la tragicomèdia de Sassone «El interpret de Hamlet».

Aquesta obra serví al senyor Gobelay per a desenvolupar i posar de manifest les seves qualitats i dots de tràgic.

El públic aplaudí complagut la seva labor, obligant-lo a sortir, al final, repetides vegades a l'escenari.

La companyia que el següent produït bona impressió, especialment la senyorela Delgado Caro i el senyor Javaloyes.

Ha mort en aquesta ciutat fa mare d'En Ricard Fuentes, president del Sindicat d'actors.

A l'enterrament hi assistiren nombrosos amics i companyes de l'esmentat actor.

La Goya celebra el seu benefici al Teatre Eldorado, on està actuant.

El públic acudí en nombre extraordinari a admirar la cançonista en la interpretació dels seus números més escollits.

Els entusiastes aplaudiments de la concurrència obligaren a La Goya a repetir diversos cuplets i la cançó argentina «Ay, Aurora!», que li fou demandada amb insistència.

El teatre estava ple completament.

Borsa de París

per 100 Interior Espanyol	000'000
» 100 Exterior »	175'25
Accions Nord d'Espanya	880'00
» Alacant	678'00
» Andalusos	000'00
Renda russa 5 per 100	000'00
» 4 1/2 per 100	000'00
Brasil 4 per 100	000'00
Banc Espanyol Rio Plata	445'00
Renda francesa 3 per 100	62'95
Accions Rio Tinto	16,25

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé transmetre'ns articles o notes suplicades la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el més petit cas) d'avaluar degudament els originals.

ESTÓMAGO

Curación del 98 por 100 de las enfermedades del estómago e intestinos con el Elixir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. Tonicifica, ayuda a las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la

DISPEPSIA

las acedias, vómitos, vértigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disenteria, la fetidez de las deposiciones y es antiespético. Vigoriza el estómago e intestinos, el enfermo come mas, digiere mejor y se nutre. Cura las diarreas de los niños en todas sus edades.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30 - MADRID. Se remite folleto a quien lo pida.

CAMISERIA

Rodríguez i Ferrer

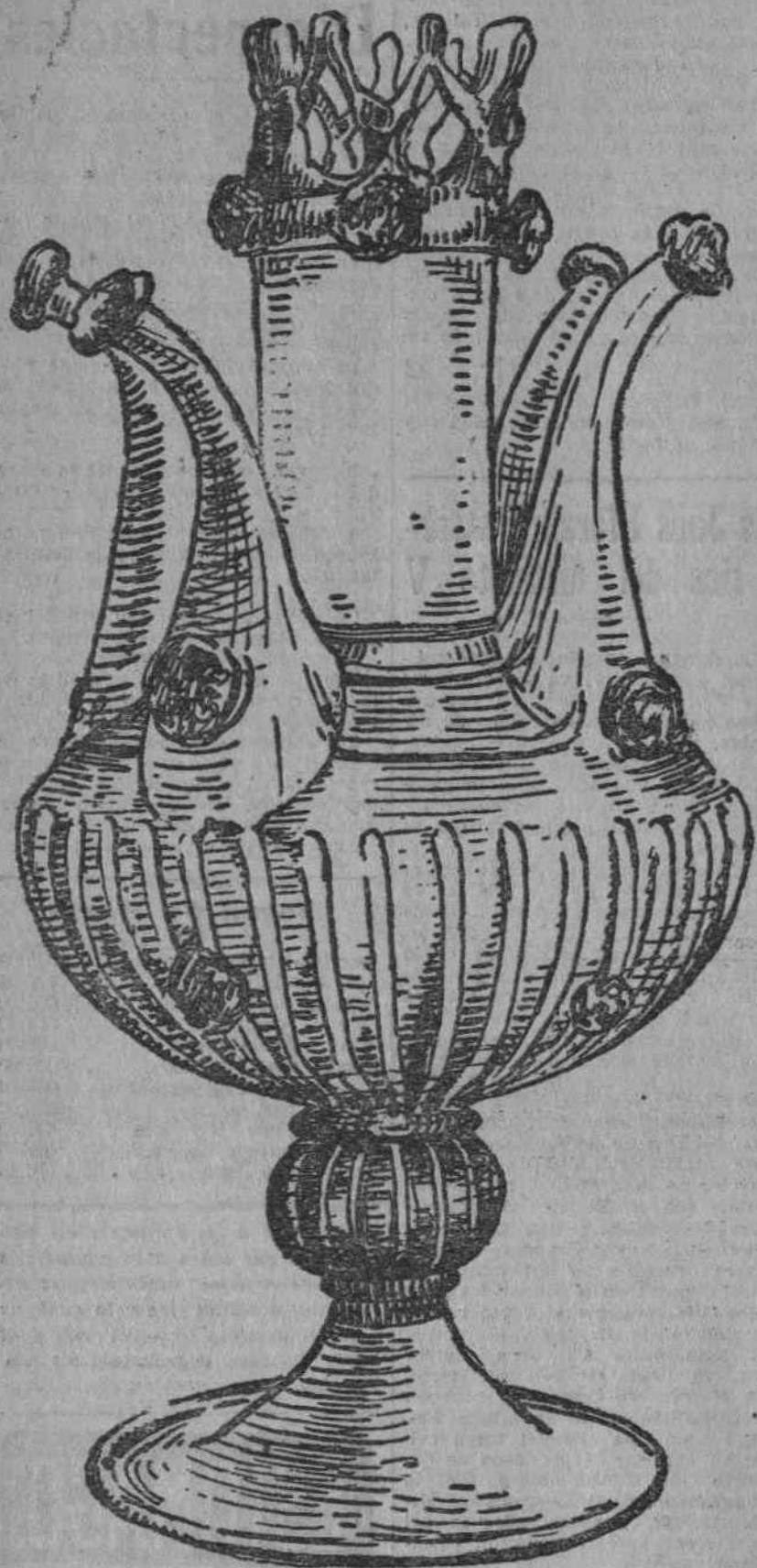
Boqueria, 36 i 38

Havent adquirit la casa del costat per a donar millor impuls al nostre negoci, mentre s'executen les obres venem a preus sumament reduïts

Pàgina Artística de LA VEU

14 setbre.
de 1922
564

L'almorratxa

Almorratxa de vidre a diferents tons
Segle XVII. — Col·lecció Emili Cabot

La resurrecció dels ballets populars catalans ha posat en coneixement de tots els nostres compatriotes el que sigui una almorratxa. L'elegant atuell de vidre que, quan era antic i recollit del ralleix de la cuina o bé tret de dintre l'escaparata d'una vella masia pagesa, feia les delícies dels col·leccionistes i era solament apreciat, en moltes de les contrades de la nostra terra, per la gent ja entrada en anys, avui és conegut pel jovent, que, alguna vegada o altra, ha vist ballar les danses més característiques catalanes. Posada a les mans d'una pabordosa i enflocada de cintes i flors virolades, l'almorratxa torna a veure's alguna d'olor per sos brocs de vidre.

L'origen de l'almorratxa és del tot exòtic. La seva denominació, que és d'arrels àrabs, ho demostra. El Diccionari Español Latino-àrabico, compost per Fra Francesc Canyes i editat en 1787, en posar la paraula «Almorratxa» porta que és locució derivada d'un verb àrab que significa remullar (potser millor diríem atrosar) o tirar aigua amb l'hisop, i també regar, aspergint o tirant aigua amb la mà. De tal verb ve la denominació «al-morratxa», designadora de l'aspergidor de l'aigua benedicte. I Fra Canyes, demostrant no saber prou bé de què es les havia, retreia l'autoritat d'altri, qui afirma que almorratxa significa arrosadora, ruixadora o veixell de vi-

dre, tancat pel coll i amb ventre ple de foradets, per mullar amb l'aigua que s'hi posava. Les dues lletres catalanes en la llengua dels àrabs les vegades de l'article.

El mot català almorratxa, en alguna de les seves infinites variants, he de dir que jo no l'he sabut trobar en la nostra antiga documentació amb anterioritat a mitjan segle XIV. La mateixa forasteria de la denominació del vas degué contribuir poderosament a què es pronunciés i esscrivís de molt diverses maneres, conforme podrà veure el lector qui tingui voluntat de seguir l'exposició que vindrà en les següents ratlles. Les primeres mencions apareixen en inventaris vigatans de l'any 138; llegint-se que el canonge Ramon de Vilamuntà posseïa: «VII marratxias vitri»; i també que el beneficiat Pere Descoll deixava: «Dues marratxias vitri longas quarum una erat idversorum colorum» (Cúria Fumada de Vich: Inv.).

Pel que indiquen els textos antics, sempre hi hagué almorratxes de senzill obraige, sobre les quals no calia descripció, mentre que n'existien contemporàniament altres de les quals era oportú fer-ne notar el treball, per a amb això fer veure la seva preciositat. Entre les primeres retreurem: «III borratxes», en 1392; «Una smorratxa», en 1400; «III almorratxes», en 1402; «Una borrexeta» i «Una alboratxa», en 1430; «Dues almorratxes», «Clich almorratxes», en 1485; «Una morratxa»,

en 1504; «II morcatxes», en 1510; «I almatge», en 1530; «Dues smorratxes», en 1531; etc.

Sovint els inventariadors feren constar el color del vidre. Així s'al·ludeix a les almorratxes «de vidre blau», en els anys 1410, 1422, 1423, 1424, 1436, etc. Són esmentades les «de vidre blanc», en 1423, 1424, 1485 i més cap ençà. Amb la data de 1401, a casa del noble en Roger de Malla, hi foren: «II almorratxes de vidre blanc obrades»; i en la d'En Francesc Orríols, en 1480: «I almorratxa leonada». En 1444 en Pere Clos tenia «una almorratxa negra». En 1504 i deu anys després, respectivament, entre les possessions d'En Ramon Salm i de Na Isabel Ribes hi consten: «I almorratxa antiga deurada» i també «Una maragda de vidre daurada». L'Arnau Fornells, després en 1437 hauria pogut llegir: «Dues almorratges de vidra ja una blava e ja una blava e blanca».

La gradació en el que fa referència a la riquesa del vas que ens ocupa no queda pas culminada amb el que precedeix. Per això en 1446, un tal Antoni de Serratosa, monjo major de la Seu ausetana, tenia entre els seus mobles: «Una almorratxa de vidre de diverses colors». I ja queda esmentat un text llatí, de 1358, en el qual es fa menció d'un vidre per l'estil. Es de creure que hi serien semblants quant a l'obraige les almorratxes «de vidre pintades», que notem, en 1384, entre l'exòvar d'En Pere de Resclosa, en 1414, entre el d'En Francesc Vivet i, en 1449, entre el del barber Antoni Artigues; essent així encara dues de les que en nombre de quatre ornaven l'habitació del notari mossèn Francesc Orríols, finat en 1480.

Un hom diria que no hi hagué pas diferència entre les al·ludides peces ornades de colors o pintades i les que eren denominades «de domas» i «domesquines», que eren les esmaltades, o bé les adornades amb obraiges de color fosc, ja monocrom ja policrom, però de totes maneres vitrificat, generalment d'essassa transparència. Tal manera de designar-los provenia de què els vidres esmaltats, si bé es produïen a Catalunya, com en altres terres de l'Occident, son pròxim origen era oriental i vulgaritzat pels àrabs, que en tenien el centre de fabricació a Damasc, havent-ne importat sos admirables productes ja el comerç directe amb l'Àrabia, ja el negrò que durant els segles XIII i XIV es feia amb els maures hispanes.

Les almorratxes, doncs, eren de vegades enriquides amb l'esmaït. L'inventari d'En Bernat Destorrents, fet en 1396, tracta de «Una almorratxa de vidra blau obrada dobles de domas». Mossèn Segura, en son estudi dels costums de l'avador, retreu, en 1498: «IV almorratxes de domas» i «I almorratxa de vidre de domas». La dama ausonina Margarida de Bellfort, en passar d'aquesta vida, en 1410, tenia «IV almorratxes», de les quals «I domesquina pintada». Dotze anys després el venerable canonge Francesc Ferrerol: «Una almorratxa de vidre de domas». Parlen d'altres ruixadores «de vidre domesquina», en 1427, l'inventari d'En Joan Grau; en 1430 el del notari Guillem Clota i el d'En Jaume de Comella. Des anys més cap a nosaltres, el Joan Dachs, canonge, era possessor de «I almorratxa domesquina». En Pere Clos, en 1444, qui tenia d'aquests vidres de color blau i de negre, a la vegada presentava «Una almorratxa del mesquina»; havent-hi, finalment, per no allargar massa les citacions, en la mansió d'En Jaume de Cuspineda, l'any 1450, «Quatre almorratxes domesquines».

J. GUDIOL, Pere.

**JOIES
ESMALTS
D'ART**
R. SUNYER
Granvia, 643, enl.
Telèfon 213 S. P.

Leon Bonnat

M. Thiebault-Sisson, amb motiu de la mort de Leon Bonnat, acaba de fer en el diari francès *Le Temps* una crítica de la vida i obres d'art del célebre pintor, la qual, donat el seu interès, considerem oportú reproduir-la.

M. Leon Bonnat ha mort a l'edat dels 89 anys, quan encara, malgrat els seus anys, estava en la plenitud de les seves forces i conservava la seva claredat de talent. La mort ha contribuït a fer desaparèixer una de les figures més representatives de l'art del segle XIX i de la tercera República.

Aquest art típic, avui està molt des-emparrat pels joves artistes; però això no vol dir, com molts joves equivocadament es figuren, que estigui completament oblidat. Li manquen, segurament, grans homes — homes, per consegüent, amants de cercar i enriquir amb qualsevol descobriment nou el fons comú de la raça —, però cal confessar, també, que fins avui no li han mancat grans artistes. Actualment, mitjançant una consciència propagandística i un reclut ben organitzat i amb certa habilitat, es pot retornar a presentar amb la seva total esplendidesa i plenitud de vida, l'art desaparegut de la memòria dels homes, i, per tant, venerar i imitar altra volta l'art dels grans pintors i dels grans artistes, com Courbet i Pissarro de Chavannes, Theodule Ribot i Henner, Harpignies i Fantin-Latour.

La posteritat igualment aconseguirà retre homenatge a Leon Bonnat. Ella, doncs, donarà a conèixer el dibuixant escrupolós que amb el seu saber i la seva consciència clara de la realitat ha sabut donar al món vives i parlants figures dels nostres grans homes, dels nostres pensadors, dels nostres grans poetes i dels nostres grans homes d'Estat. No hi ha dubte que ultra els retrats de Mmes. Richthausen, Paul Christoffe, Roseta Mauri i Pasca, i de les comtesses Potocka i Maffei-Nesle, els de M. Thiers, de Jules Grévy, de Jules Ferry, de Victor Hugo, d'Ernest Renan, de Leon Cogniet, de Puvion de Chavannes i del comte de Montalivet, han de parlar fortament a favor seu. Per consegüent se'l tindrà com un dels més pacients observadors, com un dels més incansables traductors de l'efigie humana, i aquesta satisfacció omplirà la seva glòria.

Els dubtes i les divergències pròpies de la sensibilitat no les ha conegudes pas. Era humil quan es jutjava així mateix. Tenia de l'art un concepte molt sanejat. No ignora mai que la producció d'un retrat no es reduïa solament a una interpretació isolada d'una figura en un efecte de llum arbitrari i sobre un mateix fons, sinó que aquest guanyava en composició, escolint una bona decoració de lluc i seguint els diferents mètodes, els quals a cada un d'ells constitueixen per a l'artista un problema que el subjecta continuament a una correcció constant i a l'ensens l'encamina a cercar nous cops d'efecte. Ell ha estat durant la segona meitat del segle XIX el que Paul Delarocche, Robert Fleury i Leon Cogniet havien estat durant la monarquia de Lluís, un dels interpretes de l'home i de la dona del seu temps més ferm i un dels més verídics.

Al mateix temps haurà contribuït, mervés al seu intransigent gust refinat (reflexat en els quadros «Christ en croix» i «Job») i a la seva viva observació, a recordar la pintura francesa. I merces, també, a la seva sinceritat, ha procurat perseguir paral·lelament a Courbet, quant a la tasca d'alliberar la nostra escola d'instigats i renyits partits que retenien obstinadament la seva marca.

Durant els tres anys que ell passà al taller de Leon Cogniet va entrar en el convenciment de què ell sols podia fer-se un gran nom en la interpretació de les grans escenes de la Bíblia o de l'antiguitat o de la història de França, la qual convicció el va llançar de ple a aquest estudi.

Els seus quadros «Bon Samaritain» (1859), «Adam et Eve en face du cadavre d'Abel» (1861), «Martyre de Saint André» (1863), «Oedipe aveugle conduit par Antigone» (1864), «Saint Vincent de Paul prenant les fers d'un galien» (1865), «Assomption» (1869), no són altra manifestació que el des-entortollament del seu programa realitzat en una sèrie d'etapes successives; i havent guanyat en 1869 la medalla

d'honor, fou un motiu més perquè ell xifrés les seves esperances i els bons èxits en la continuació del seu programa. En 1874 obtingué un èxit extraordinari al seu primer retrat històric, el de M. Thiers.

Qui no creu, també, deixant de banda aquest faust esdeveniment, que ell no intentés recollir, com a pintor oriental, la successió de Decamps. En el curs d'un llarg viatge d'estudi a Grècia, Constantinoble, Palestina i Egipte, realitzat en 1867, quedà admirat com el seu company Gêrome, el qual va fer el viatge a Orient en la mateixa època, reflectia en els seus quadros el caràcter de grandesa que donen als àrabs les robes flotants amb què es vesteixen. Adquirí en aquest viatge, entre altres quadros, una «Femme fellah et son enfant», que Théophile Gautier, célebre pintor i poeta, va treure d'un gran conjunt de figures equestres i les «Cheiks d'Abacka». No va trigar molt temps a fer-ne una reproducció en una gran tela per a l'exposició de 1875, que va ésser l'admiració de tot hom, assenyalant-li aquest nou èxit, un nou camí per a la seva carrera; això, sense deixar en oblit el formidable èxit assolit abans amb el retrat de M. Thiers.

Aquesta nova evolució de la seva carrera va tenir a començos de 1900, en la qual època va fer el sumptuós retrat del «Cardinal Lavigèrie», en el qual retrat Bonnat va deixar, per una fèl·la inspiració, els seus tons neutres per a traduir amb tota l'esplendidesa que requeria el cas la porpra cardenalícia, la qual reproducció fou l'èxit i el triomf dels seus últims temps. Les darreres efígies que ell ha pintat fins avui no han estat altres que petites feles, però que contrasten pel seu caràcter amb les belles interpretacions dels seus contrarres més joves, demostrant que el vell lleó encara tenia bones urpes, però d'una feresa infantil i ingènua.

Aquest és el veritable retrat de Bonnat l'artista.

Com a home fou un dels més nobles cors que s'hagin pogut conèixer en la vida. Ell ha estat sempre molt generós i disposat a ajudar, en moments de crisi, als seus antics deixebles. Feia més encara. Es va despendre, en favor de la seva ciutat natal de Bayonne, d'una col·lecció de pintures que constitueixen un museu admirable. Durant la guerra va fer donació, en profit de la Fraternitat dels artistes, d'una sèrie de quadros i de pintures de molt valor. I últimament va fer donació al Louvre d'una admirable sèrie de dibuixos, i en el seu testament es preveuen moltes noves llibertats a favor dels nostres museus nacionals.

Tindrè, donc, el cert, raó de dir que Bonnat, si bé fou un gran artista, fou també un home de noble cor?

Leon Bonnat va néixer el 20 de juny de 1833, per tant tenia 89 anys. Possedia un caràcter estable i una simplicitat respectuosa. Fins fa cosa d'uns quinze dies ningú esperava aquest fatal desenllaç. Leon Bonnat havia presidit l'última assemblea de museus nacionals, l'últim Consell Superior de l'ensenyament de belles arts. A Londres estan exposades les seves últimes donacions — un croquis de Prudhon, un altre de David — que va fer als nostres col·leccionistes públics, el fundador del Museu de Bayonne, la seva ciutat natal. Cruelment atecada la seva ànima generosa per l'agressió de 1914, el vell mestre, director de l'Escola Nacional de Belles Arts, havia prodigat amb una abnegació que igualava solament la seva discreció, les proves d'una gran ànima plena de pietat, d'humanitat i de bravura. Va ésser fundador de moltes associacions de socors mutus i cada dia multiplicava les intervencions personals. Estava sempre a punt de subvenir qualsevol necessitat i es despendia, les més de les vegades, de les seves joies d'art que havia reunit a la seva torre del carrer Bassano, el seu amor intel·ligent a la bellesa. Per a recollir-les havia consagrat la seva fortuna, ne havia conquerit, d'èxit en èxit, l'home que fou el pintor oficial del segle XIX. Totes les grans figures han passat per la seva mà: Hugo, Renan, M. Thiers, Grévy, Jules Ferry, el comte de Montalivet, el cardenal Lavigèrie; doncs que foren il·lustres: la comtessa de Massly-Nes-

la, que era rossa; la comtessa Potoc, que era bruna, i d'altres de brunes també: Mme. Bischoffshelm, madeiroise; Roseta Mauri; Mme. Pasca... En l'última exposició del Saló d'Artistes francesos un retrat del compositor Widor simbolitzava la claredat del seu talent.

Era fill d'un negociant batonès, el qual va instal·lar a Madrid una llibreria; deixeble de l'Acadèmia que dirigia Frederic de Madrazo, el realista espanyol, el jove artista executava als 17 anys, al costat d'un sevillà, un «Globo infantil», que va determinar la seva carrera. Madrazo obtingué de la Reina Isabel la comanda de mants retrats.

Al cap de poc temps després va morir el seu pare, el qual deixava a la família en situació molt compromesa. Ell va jurar a la seva mare de consagrar-li tota la seva vida; a aquesta paraula el jove i noble artista no ha mancat mai.

El seu talent facilitava els seus èxits. De Madrid, Leon Bonat es va dirigir a París, on li enviava pensionat la seva ciutat natal amb una pensió anual de 1.500 francs. Mai, però, va oblidar els seus bons compatriotes, i en prova va fer donació a Bayonne d'un dels més rics museus que ell posseïa. A l'Escola de Belles Arts, que quinze anys més tard ell va dirigir, fou admès com a deixeble de Leon Coignat. En 1858 era candidat per a obtenir el premi de Roma. Van donar-li el segon premi. Seguint els consells de Robert-Fleury, el jove artista no va insistir en la temptativa; va partir cap a Roma, on l'acollí el director de la «Cluita», l'honorable i estimat «père» Schmetz.

D'any en any creixien les produccions del jove artista. En 1859 va pintar el «Bon Samaritain», que va adquirir l'Estat per al Museu de Bayonne; en 1861, «Adam et Eve retournant le corps d'Abel», que valgué a Bonnat la segona medalla; en 1863, «Martyre de Saint André», així és, la «Pasqua Maria» que celebrà Theophile Gautier i que omprà la princesa Mathilde. L'any següent l'emperadriu comprava la tela que dona tan renom al pintor: els «Pèlgrins a Saint-Pierre de Rome»; i Gautier no vacil·lava pas a comparar Bonnat a Murillo. En 1867, per sufragi universal se'l concedia amb la creu de la Legió d'Honor, i Bonnat cercant encara un èxit més elixorador encara que l'obtingut a Espanya, i a Roma, va fer un viatge a Orient, d'on porta mants quadros que li valgueren tants èxits com els precedents. En 1869, el pintor obtenia la medalla d'honor.

Durant la guerra — altra guerra —, contrariat per les privacions del estil, decidí marxar a Espanya. Ell pintà la «Paysanne d'Ustarritz», de l'exposició de 1872, figura — escrivia Jules Claretie — d'una incomparable majestat. El talent del pintor estava en la seva plena vida, i el demostra en 1874 en el seu quadro «Christ en croix», destinat al Palau de Justícia, obra d'una gran naturalitat; Bonnat havia comprovat després les seves habilitats amb un cadàver que se li va facilitar a l'Acadèmia de Medicina.

Les obres mestres es van succeir: en 1880 és el quadro de «Job», de Luxemburg, el qual va desarmar els més bruts competidors seus. Després de 1867, Leon Bonat, designat per unanimitat dels deixebles, havia estat cridat per a la direcció de l'Escola. En 1880 és l'Institut qui li obra les portes. En 1882, l'any del retrat de «Puvis de Chavannes», va ésser designat comenador de la Legió d'Honor. Gran treballador, Leon Bonnat ha multiplicat després les seves obres, que afluïxen menys una doctrina que una visió. Així, el «Jules Ferry» i el «Cardinal Lavergne» són de 1888; i també l'estampa «Saint Denis».

Cada any, fidel al Saló dels Artistes francesos, a la història i a l'evolució, de la qual depèn associada aquesta carrera magnífica, Leon Bonnat continuava exposant qualque efígie masculina o femenina, encunyada com una medalla.

Leon Bonnat tenia la gran creu de la Legió d'Honor i era membre del Consell de l'ordre. Les seves despulls seran conduïdes a la seva ciutat natal de Bayonne, al costat de les seves obres d'art, amb les quals l'havia enriquida.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes duplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell a una firma a u a u a u.

L'exportació d'objectes artístics

REAL ORDRE PROHIBITIVA

La «Gaceta» del dia 3 del que som va publicar la següent disposició del ministeri de Finances:

«Ilmo. Sr.: Al declarar la Real orden de 12 de mayo última definitiva el Arancel promulgado por Real decreto de 12 de febrero anterior, sometido a la revisión por el plazo de tres meses que señala la base 8ª de la ley de 30 de mayo de 1906, se modificó la partida 35 del Arancel de exportación referente a los objetos artísticos, transformando el derecho de 100 por 100 «ad valorem» en prohibición de salida cuando sean reconocidos como correspondientes al Tesoro artístico nacional, y en libertad de exportación cuando no concurren estas circunstancias; y aun cuando los términos y fundamentos del Real decreto de 16 de febrero, que dictó las reglas correspondientes a dicha exportación, no hayan variado esencialmente por cuanto ésta no puede realizarse sin el oportuno certificado de las Comisiones técnicas cuando así corresponda, es conveniente poner en relación ambas disposiciones, tanto para el conocimiento público como para el mejor servicio; y en atención a estas razones,

Su Majestad el Rey (q. D. g.), de conformidad con lo propuesto por el Centro directivo, se ha servido disponer lo siguiente:

Primero. Se considerarán como objetos artísticos correspondientes al Tesoro artístico nacional, a los efectos de la prohibición señalada en el Arancel de exportación, todos aquellos, tanto de la propiedad del Estado como de Corporaciones o particulares, que por su antigüedad, mérito artístico o especiales condiciones deban ser conservados en el país; y se estimarán como autorizadas a la exportación las imitaciones y aquellos otros cuya salida no pueda causar el menor daño a la riqueza artística española.

Segundo. La calificación correspondiente será determinada por las Comisiones creadas en el Real decreto de 16 de febrero último y designadas por la Real orden de 13 de julio siguiente, y su función se concretará a certificar si los objetos que se le presenten pueden exportarse o son de aquellos cuya exportación esté prohibida.

Tercero. Las Aduanas no permitirán la salida en clase alguna de objetos artísticos de ninguna clase ni sus imitaciones, sin que les acompañe la autorización correspondiente librada por las Comisiones de retención.

Cuarto. Todo exportador de los objetos de que se trata vendrá obligado a presentar a la respectiva Comisión en Madrid, Barcelona, Sevilla, Valencia, San Sebastián o Palma de Mallorca, el objeto u objetos que pretenda sacar de la Península o islas Baleares, acompañando doble copia fotográfica de tamaño y detalles bastantes, a juicio de la Comisión, para que no deje lugar a dudas de que se trata del objeto reproducido por ella, y relación duplicada y detallada del objeto u objetos, indicando clase, materia, peso, representación y demás características de precisión que le corresponda; una de las reproducciones fotográficas quedará en poder de la Comisión, con el duplicado de la declaración y nota de características; y la otra acompañará al certificado de salida, unidos de manera que no puedan separarse sin evidentes manifestaciones de ello, y solamente a su presentación podrán ser despachados de salida por las Aduanas habilitadas, que unirán a la factura principal el certificado, reproducción fotográfica y nota de características para su remisión, con índice especial y en pliego certificado a la Dirección general. Los duplicados de las declaraciones, nota y fotografías que queden en poder de las Comisiones, serán numeradas, registradas y clasificadas por éstas, dando cuenta de ello, así como de los certificados que expidan, al ministerio de Instrucción pública y Bellas Artes. Las Comisiones tomarán todas las precauciones que les sugiera su buen celo para evitar las sustituciones de objetos artísticos cuya exportación se solicite.

Quinto. Cuando los objetos presentados a la Comisión correspondan a aquellos cuya exportación está prohibida, lo manifestarán así a los interesados, recogiendo las copias fotográficas, declaración y nota de características, que remitirán, respectivamente, a las direcciones generales de Aduanas y Bellas Artes, a los efectos que correspondan y medidas que estimen oportuno adoptar.

Sexto. Cualquiera Aduana en la que se presenten objetos artísticos o sus imitaciones sin el certificado de la Comisión respectiva, procederá seguidamente a su detención, dando cuenta inmediata a la Dirección general. Si los objetos estuviesen ocultos, serán aprehendidos y se incoará el procedimiento de contrabando correspondiente. Queda subsistente la facultad de reconocimiento a que se refiere el art. octavo del Real decreto de 16 de febrero último.

Séptimo. Las Aduanas habilitadas para la salida de objetos artísticos serán las de Barcelona, Port-Bou, Irún, Bilbao, Cádiz, Sevilla, Valencia y Palma de Mallorca únicamente, y las Comisiones quedarán establecidas y funcionarán en las capitales que expresa el artículo cuarto del mencionado Real decreto.

Octavo. La exportación a los puertos francos de las islas Canarias y norte de África se considerará como realizada al extranjero.

Noveno. Las Comisiones quedarán obligadas a dar cuenta al ministerio de Instrucción pública y Bellas Artes, antes de formular su dictamen, de las declaraciones que se le presenten por los exportadores o sus representantes de los objetos que pretendan exportar, por si dicho ministerio estima conveniente designar persona competente que pueda examinarlos y emitir su dictamen. De igual modo podrán proponer a dicho ministerio el nombramiento de persona competente en los casos que consideren oportunos.

Noticiari

UN ALTRE QUADRO GOTIC CATALA

A l'església parroquial de Bellpuig ha estat descoberta una taula gòtica que ve a ajuntar-se a les moltes joies artístiques que Catalunya deu als artistes medievals.

No gaire lluny del lloc al qual durant el primer terç del segle 19 fou traslladada des del convent de Sant Bartomeu de la mateixa vila, el panteó d'En Ramon Folch de Cardona, que constitueix la millor joia funerària de Catalunya, hi havia un altar en el qual un quadro insignificant pintat en una tela de borrasa tapava una excel·lent taula gòtica de 2 metres per 150.

Ara, en treure de sota l'altar, ha aparegut el suau quadro figurant bellament la Coronació de la Verge, presenciada per una munió de Benaventurats.

LES NOSTRES EXPOSICIONS

Els amics de les arts aplicades en sumptuositat de joies i vestits de dona i en mobles i decoracions d'interiors de cases, podran fruit de bells espectacles sense necessitat de moure's de Barcelona.

Del 4 al 10 d'octubre d'enguany hi haurà el Saló de Moda, concorregut per totes les cases barcelonines o aquí establertes i representades que es dediquen a les arts de l'abillament i ornament de la dona.

Durant el maig i juny de l'any vinent hi haurà l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'interiors, comprant tot els aspectes del mobiliari i de la decoració de l'estatge a través dels períodes històrics, ultra una visió de tots els estils moderns en llurs aplicacions a les necessitats de la vida. En aquesta Exposició no s'oblidarà tot el pertanyent a la casa humil, a fi d'estimular la construcció d'habitacions que, ultra ésser a bon preu, fugen d'ésser com a gabies per als qui les habitin.

MORT DEL PINTOR TERRUS

Ha mort el pintor rossellonès Esteve Terrús, el qual sempre havia volgut comandar al Rosselló, recorren-lo d'una banda a l'altra, traslladant a les seves teles els seus paisatges.

DESCOBRIMENTS PALEONTOLOGICS

Per iniciativa de l'il·lustre polígraf català En Jaume Massó i Torrents i sota els auspicis de l'Institut d'Estudis Catalans, el paleontòleg En Mada Pallarès ha fet unes afortunades excavacions a la cova anomenada «Cau del Duc», al peu del castell del Montgrí, descobrint restes de fauna quaternària, amb caràcters trobats per primera vegada a Catalunya i a la Iberia occidental.

UNS ARTISTES RODAMONS

Als diaris de Mallorca hem llegit extenses informacions de l'estada allí dels pintors catalans En Pere Badia i N'Edward d'Araó, els quals fa anys sortiren de Barcelona, recorren a peu tota l'Espanya, pintant, fent Exposicions i estudiant les terres que travessaven.

L'EXPOSICIO D'ART CATALA A HOLANDA

A principis d'octubre serà inaugurada a Amsterdam, sota els auspicis de la societat cultural «Arti et Amicitiae», una Exposició d'Art català modern, semblant a la celebrada a Lisboa, formada a base de les obres exhibides a la darrera Exposició de Primavera i alguna aportació del Museu d'Art Modern.

A més a més, en aquesta d'enguany hi figurarà una secció d'Art aplicat i una altra de fotografies de les obres cabdals de la pintura i escultura catalanes que es guarden en esglésies i museus.

A la secció d'Art aplicat hi figuraran, naturalment, les impressions i enquadernacions en què tant ha sobresortit Catalunya, destacant-se les enquadernacions i edicions de bibliòfil d'En Miquel i Planas, les meravelles tipogràfiques dels Oliva de Vilanova, les edicions artístiques de la casa Thomas, els llibres per a infants de les cases Muntanola i Seix i Barral.

Entre aquests llibres hi destacarà l'obra col·lectiva de l'Institut d'Estudis Catalans, acompanyada de les publicacions de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

La ceràmica, que ara es nota en revifalla esponentosa, està representada pels gresos i pisses d'En Francesc Quer i de l'Escola de Belles Oficis i la tapisseria compendrà tres obres d'En Tomas Aymat.

El cartell d'aquesta Exposició és d'una gran senzillesa i sobrietat, com convenia al caràcter de Catalunya i Holanda.

Hom creu que aquesta Exposició, després de clausurada a Amsterdam, haurà d'ésser repetida a altres ciutats holandeses, alguna de les quals ja ho ha demanat.

NOTICIES ACONSOLADORES

A les notícies referents a l'actitud del senyor Bisbe i canonges de l'leyda, venent a un particular el tern de Sant Valeri i un fragment de la tapisseria de la Catedral, ens plan oposar-hi l'actitud de l'autoritat eclesiàstica de Soria, que tant va fer per a evitar la desaparició de les pintures de San Baudillo de Castillas; la del rector de Villapalacios, don Guillem Escrivano, el qual ha aconseguit que els objectes extrets de la ciutat celta subterrània de Torrejón (Albácelles) passessin al Museu Arqueològic, on podran ésser estudiats i classificats, i la del vicari capítular de Toledo, don Josep Rodríguez, el qual impedi la venda d'un quadro del Greco.

També és digna d'elogi l'actitud del director de Belles Arts, en tots els casos que retinentment shan presentat, que són els essencials i el de l'ermita de Maderuelo, terme de Riba (Segòvia), on s'evità que desapareguessin unes pintures murals.

MORT D'UN ARQUEOLOG

A Madrid ha mort l'il·lustre arqueòleg espanyol don Enric d'Aguilera, marquès de Cerralbo.

Era autor d'alguns treballs històrics i monografies d'art, però el seu relliu principal era el d'arqueòleg, havent fet importants excavacions a les seves finques de Santa Maria de Huerta, on tenia bellíssims jardins enriquits amb estàtues clàssiques portades d'Itàlia, i descobrí les ciutats romanes d'Arcobriga i Fricobriga, escrivint sobre aquestes un llibre que guanyà el premi Montalban.

UNA OBRA D'ART MILITAR EN PERILL

Diuen de Toledo que el propietari del castell d'Orgaz — el nom d'aquesta vila és cèlebre especialment perquè era senyoríu del qual amb la seva mort donà al Greco motiu per a la seva obra mestra — està disposat a desfer-lo per a aprofitar la pedra en l'edificació de cases de veïna.

El castell d'Orgaz, que aquest desaprofuit propietari compra per 1.500 pessetes, és una obra militar de les darreries del estil gòtic, amb restauracions i amb marles que tenen reminiscències aràbigues.

La nostra generació no ha sabut gaire de crear obres verament artístiques amb segell definit, però ha sabut destruir i arruinar.

En aquest cas, és doblement sensible, perquè les obres d'art militar o civil gòtiques no abunden, perquè han sofert les destruccions sistemàtiques dels vencedors en les guerres següents.

A Catalunya encara plorem la destrucció del castell d'Arbeca, propietat dels ducs de Cardona i Medinaceli, joia del Renaixement, que fou destruïda, aprofitant la pedra per a edificacions modernes.

UNA COMISSIO D'ESTUDIS

Es troba a Cadix una comissió de savis alemanys, de la qual formen part el gran arqueòleg Adolf Schulten — el ressuscitador de Numància i endevinator dels secrets de Tarragona — i el geòleg Otto Gensen.

S'han instal·lat entre Sancti Petri i el Tossal dels Martírs, començant llur tasca d'excavacions.

DESCOBRIMENT ARQUEOLOGIC

Al poble de Villarreal (Castelló) acaba de fer-se un important descobriment arqueològic.

En una finca de propietat particular s'han trobat set antiquíssims pous per sota dels quals i a molt curta distància hi ha una caverna que comunica per un passadís amb la vera dreta del riu Mijares.

Entre el més sortit que contenen els pous figuren fragments de vaixelles en ceràmica fosca i primitiva, vasos, casseroles, etc., ossos de diferents espècies d'animals, de determinació gens difícil, peces múltiples i variades de colors interessants per a l'ordenació i el contrast de les coloracions, monedes, amulets i altres objectes.

També s'han trobat algunes calaveres humanes, quatre de les quals conserven el craní.

El que més contrasta és la dentadura, que presenta anormalitats de conformació molt rara, segons afirmen persones enteses.

Jocs Florals del Poblet

L'Ateneu Nacionalista Verdager, prosseguint la seva tasca de cultura i de pàtria, ha organitzat els seus primers Jocs Florals, que, ajudant Déu, se celebraran a la sala teatre de l'entitat, a darrers del vinent mes d'octubre.

Pels treballs que es vénen fent, es de creure que serà una festa digna d'aquella casa.

El cartell, que es donarà a la premsa d'aquí a uns vuit dies, constarà, aproximadament, ultra els tres premis ordinaris, d'una vintena d'extraordinaris, llur majoria en metàl·lic.

El jurat qualificador també és una altra mostra de l'èxit que assolirà la festa. La presidència ha estat confiada al pulcre literat don E. Isern i Dalmat; com a vice-president, al conegut poeta i orador, En Lluís Bertran i Pijoan, al qual hi ha estat confiat el discurs de gràcies; vocals, els senyors mossèn Eugeni Flori, prevere, Alfons Fernández Burgos, Francesc Salillas i J. Alen Figuerola; i actuator de secretari, N'Artur J. Palau Ximenes.

Per tal de donar més termini a l'admissió de treballs, aquests es poden començar d'enviar al president de la societat organitzadora, don Francesc Salillas, al seu domicili particular, Cortis Catalanes, 644, botiga, la qual disposició quedarà ratificada en fer-se públic el cartell, indicant, aleshores, l'acabament del termini, i acompanyant dia per a la celebració de la gaia festa.

Festes Majors

A SANT GERVASI

Ei dilluns la pluja va destorbar tots els actes que diversos carrers de Sant Gervasi havien projectat per a celebrar la festa major d'aquella barriada.

Unicament es va celebrar el ball de l'Ateneu, que fou molt concorregut de les principals famílies. Una voltor de gentils damiselles donà gran esplendor a la festa, i els simpàtics joves hi donaven una gran animació amb llur afluïda batalla de boles de neu i paperets.

Hi van anar breus moments el tinent d'alcalde senyor Nonell, el regidor senyor Nadal, l'ex-regidor senyor Gil, acompanyats de conegudes personalitats de Gràcia i de Sant Gervasi.

Foren rebuts amb un aplaudiment i obsequiats amb un lunch ofert per la Junta Directiva de l'Ateneu.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Moments crítics

Travessa la política internacional europea uns moments veritablement crítics.

La victòria dels turcs a Anatòlia inicia una revisió per la força de les armes dels tractats de pau signats després de la guerra gran. Tot el problema de l'Orient europeu, on tingué el seu origen la guerra de 1914, torna a ésser plantejat de bell nou.

I coincideix amb aquesta crisi la reunió a Ginebra de l'Assemblea de les Nacions amb el seu vast programa, que inclou la discutida qüestió del desarmament i l'ajut que cal prestar a l'Àustria. I coincideix, també, amb el fracàs de les negociacions germano-belgues per a donar efectivitat a l'acord de la Comissió de Reparacions concedint a Alemanya una mena de moratòria en acceptar lletres a sis mesos com a cancel·lació provisional dels venciments.

Amb qualsevol d'aquests afers: revisió del tractat de Sevres, mai no ratificat pel Govern d'Angora; situació econòmica de l'Àustria, amb les seves repercussions polítiques a tota l'Europa central; problema del desarmament, en el qual hi ha divergències gairebé irreductibles entre Anglaterra i França i entre Europa i Amèrica; qüestió de les reparacions, que inclou implícitament la revisió del tractat de Versalles, n'hi hauria prou per a preocupar seriosament els estadistes europeus.

La coincidència de tots aquests problemes duplica la inquietud que produeixen arreu. Ningú no sap el que pot succeir demà. Sembla, tal volta, que tornem a viure els dies històrics de juny i juliol de 1914 que precediren a la guerra gran. Els esdeveniments galopen a una velocitat que supera la previsió dels estadistes.

Mentre els polítics i els diplomàtics preparaven la reunió de la Conferència de Venècia, la intervenció de les armes turques ha fet canviar data i programa.

La característica de la campanya de l'Anatòlia, rèplica militar de la de Napoleó a Austerlitz l'any 1805, ha estat la seva rapidesa fulminant, com ja notàvem dies enrera. Recordem els seus episodis cabdals: Del 18 al 21 d'agost, els turcs realitzaren atacs, que eren veritables reconeixements ofensius, contra les posicions gregues de l'extrem meridional del front d'Anatòlia, a la vall del Meandre. Del 24 al 25, quan encara a Atenes ni a Esmirna ningú no concedia importància a aquests combats d'avantguarda, els turcs realitzaren atacs similars contra les posicions gregues de l'extrem septentrional de l'ur front d'Anatòlia, cap al sector de Brusa. El 26 d'agost, els turcs atacaren a fons el centre de la línia grega a Afium Karahissar. El 28 queia aquesta ciutat en poder dels turcs. El 30 acabava la gran batalla d'Afium Karahissar amb la retirada dels grecs envers Ushac. El 31 els turcs atacaven el sector de Brusa. El 2 de setembre la cavalleria turca feia presoner el general Tricupis. El 3 els grecs demanaven als aliats que negociessin l'armistici i arribaven a Esmirna vaixells de guerra anglesos. El 4 tots els exèrcits grecs de l'Anatòlia, llevat del que lluitava al sector de Brusa, es batien en retirada. El 8 els grecs evacuaven Esmirna i queia a Atenes el Govern. El 9 la cavalleria turca entrava a Esmirna.

Aquesta rapidesa catastròfica, amb la qual s'han succeït els fets, ha desconcertat els estadistes europeus, transcendint aquest desconcert al conjunt de la situació, quan més caldria una visió clara de la realitat i una actuació enèrgica i ràpida.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

Assemblea de les nacions

L'admissió d'Hongria

El corresponent de Budapest, telegrafia a «Le Temps»:

La premsa i l'opinió pública hongaresa estan vivament molestades pels atacs dirigits actualment contra la nació i contra el Govern, i se'n ressenten més encara per coincidir aquests atacs en moments en els quals l'ambient sembla favorable, a Ginebra, per a l'admissió d'Hongria a la Societat de les Nacions.

Una notícia oficial de Praga anunciant que la petita Entente no s'oposa, en principi, a l'admissió, sinó que ella posa certes condicions, ha calmat els esperits.

Els cercles polítics consideren que l'admissió d'Hongria està sotmesa a condicions generals que el Govern hongarès ha d'acceptar i a les quals ha de supeditar-se quan l'Hongria hagi entrat en la Societat, però que les principals condicions són les menys acceptables.

En els centres polítics s'espera, que, per sentiments poderosos envers Hongria, no és probable que tals condicions siguin imposades a aquest país en el Consell de la Societat de les Nacions.

De Ginebra ens diuen:

La qüestió d'admissió d'Hongria a la Societat de les Nacions sembla haver trobat un acolliment favorable en la majoria dels membres de la Societat, a condició que Hongria afirmi solennement la seva voluntat de respectar els tractats.

El Rei Constantí

Una proclama

El Rei de Grècia ha adreçat la següent proclama al poble grec:

Poble, has donat sempre proves de patriotisme, de lleialtat, de valor i de submissió. Nostra heroica armada, amb ses victorioses banderes, durant deu anys, ha sofert avui un esclavissament que no té precedents en el llarg període de la guerra.

Però aquest malestar, promogut pels nostres enemics, no fa minvar en res la glòria de la nostra armada. Nosaltres, tots, tenim el deure de suportar amb coratge i paciència aquest contratemps, com ha de fer-ho un poble patriòtic i coratjós. Nació petita, però generosa, hem llurat per les nostres armes inestimables els nostres germans oprimits i hem presiat serveis valuosos a la civilització. La nostra valentia i la nostra abnegació seran admirades pels nostres descendents.

Com a rei, jo faré tot quant la Constitució em permet fer, i jo que m'imposen els interessos de la nació. Jo espero amb gran confiança que vosaltres em demostrareu les vostres virtuts ben conegudes de patriotisme i de concòrdia. Unim-nos tots i sapiguem obeir a aquells que ens governen. Tal és el nostre deure.

La salut de D'Annunzio

Paris, 13. — «Le Figaro» diu que D'Annunzio, completament restablert de la seva malaltia, ha reemprendut el seu treball. — Havas.

Les condicions de pau dels kemalistes

Roma, 13. — Un redactor de «La Tribuna», ha celebrat una entrevista amb el cap kemalista Hamid bel, el qual ha declarat que l'ocupació de Constantinoble per les forces aliades haurà d'acabar quan Turquia hagi assolit la pau, per la qual ha combatut.

L'esmentat cap kemalista ha acabat amb aquestes paraules:

—No permetrem cap control, perquè no som esclaus. Anglaterra haurà de decidir-se a abandonar aquesta clau del Mediterrani. La primera condició que imposarem per a prendre part en la unificada Conferència, serà l'evacuació de l'Anatòlia i de la Tràcia. — Havas.

Angora, 13. — En els centres nacionalistes de Turquia, s'assegura que Mustafa Kemal Baja, farà responsables els grecs de totes les atrocitats comeses per ells durant la retirada.

Alguns aeroplans han llançat proclames escrits en grec en el moment de la retirada, per a avisar als grecs d'aquesta decisió. — Havas.

Les Duanes nord-americanes

Washington, 13. — Es calcula en més de quatre cents milions de dòlars l'import dels ingressos en el nou projecte de llei, per concepte de drets de Duanes.

La «Shipping Board», Sindicat de Construccions navals dels Estats Units ha acceptat l'ofertament de 750.000 dòlars per 226 vaixells de fusta, posats a la venda.

Aquests vaixells construïts durant la guerra, havien costat 300.000 dòlars. — Havas.

El Parlament irlandès

Dublin, 13. — El Parlament irlandès ha adoptat, per 45 vots contra 15, una esmena aprovant les mesures adoptades pel Govern per a afirmar i mantenir l'autoritat del Parlament al Sud d'Irlanda. — Havas.

Manifestacions anticristianes a Alexandria

Londres, 13. — Despatxos d'El Caire confirmen que la victòria kemalista ha estat rebuda amb extraordinària joia en tot l'Egipte.

A El Caire no s'ha celebrat cap manifestació, però a Alexandria una manifestació recorregué la ciutat portant com a bandera un crucifix parit pel mig. — Havas.

La posició d'Itàlia

Trieste, 13. — En el Congrés italo-colonial que s'està celebrant, ha pronunciat un discurs el ministre de les Colònies, declarant que el Mediterrani representava el centre natural històric i geogràfic per al desenvolupament de la vida comercial italiana. En sa conseqüència, el ministre proclamà el dret d'Itàlia a indicar els mitjans que conduirien al restabliment de la Pau a Orient.

Afirmà a continuació que Roma no tenia la intenció de privar la ressurrecció del poder musulmà, però desitjava que fos contingut en les seves fronteres justes, servint al propi temps de pont d'unió entre el món islàmic i l'Europa central. — Havas.

Lloyd George i Poincaré

Paris, 13. — Contràriament al que s'havia suposat als cirkols polítics, no s'ha tractat encara que M. Poincaré vagi a Ginebra al mateix temps que Lloyd George, o sia el dia 31 de l'actual, per assistir a l'Assemblea de la Societat de Nacions.

Tampoc s'ha pres cap disposició que faci suposar que els dits primers ministres celebrin una conversa quan passi per París el senyor Lloyd George amb direcció a Ginebra. — Havas.

La llibertat dels Estrets

Paris, 13. — El Govern anglès ha llurat una nota al Govern francès en la qual s'exposa la necessitat d'unir-se els aliats per a la defensa de Constantinoble i la península de Galipoli.

Senes prejutjar res sobre les decisions que s'adoptaran el pròxim dijous en el Consell de ministres, pot assegurar-se que França està fermament convençuda que els aliats es mostraran perfectament units per a la defensa de la llibertat dels estrets. — Havas.

Una iniciativa de M. Clemenceau

Unes declaracions molt interessants

M. Clemenceau ha fet a un reporter del «Petit Parisien» que el va intervenir, amb motiu del seu pròxim viatge als Estats Units, les següents declaracions:

—Ningú parla per França. Ningú! I per tant, el moment ha arribat. Les conferències ja no diuen res; aquesta no és ma comesa. Però crec arribada l'hora de dir als Estats Units que ells s'enganyen, que nosaltres no som pas militaristes, ni imperialistes, i que per consegüent el poble francès mereix la simpatia i la confiança del seu amic el poble lliure d'Amèrica. Kipling també va equivocar. Jo l'estimo, a Kipling. És un gran escriptor que la guerra ha cruelment ferit. Però la seva filosofia la trobo injusta. Amèrica em demana la meua opinió, i la hi donaré. Oh! per a plantejar la nostra causa, no necessito preparació ni papers; no manquen arguments. No es tracta de fer un viatge triomfal; es tracta sols de fer un viatge útil.

—Tinc la idea de donar quatre conferències i sortir el primer de novembre. Però, entengui bé, que jo no porto cap missió, i que jo allí no acceptaré cap banquet ni cap manifestació. Parlare en nom meu. L'Amèrica em demana la meua opinió. Jo la hi donaré per complet.

—Parlaré de la guerra?

—Sí; i sentaré aquest principi.—Que la fi de la guerra és la pau.—Per consegüent, vui dir-los que si els aliats continuessin en la pau tan units com ho eren durant la guerra, el món no lluitaria en mig de tantes misèria i dificultats. Als americans vui parlar-los molt d'Amèrica i un poc d'Anglaterra.

—I del tractat...

—També. És precís que se sapiga que aquest tractat elimina als alemanys tot pretext per a una guerra de revança. Ah! si s'hagués fet aquesta pau imperialista que els adversaris de França li atribueixen! Si un hagués tingut a la Cambra quatre o cinc diputats alemanys protestataris, així com ha estat al Reichstag, entre 1870 i 1914, de diputats francesos, que coes ens hauríem sentit!

Tot això que jo he dit als americans—afegeix—els ho diré senzillament i amb gentilesa. Senzillament, perquè Amèrica és el país de la senzillesa i del dret; gentilmente, perquè els americans són els nostres amics.

També reproduïm la nota que M. Clemenceau ha adreçat a l'«Echo National».

Jard (Vendée), 10 setembre.

En una crònica de l'«Associated Press» em pregunten com procedirà a Amèrica i el penso tractar la qüestió de la Lliga de les Nacions. Jo responc el següent:

«Jo no tinc temps per a fixar plans; tot el que puc manifestar, és que jo empendré el meu viatge a Amèrica en el transcurs de la primera setmana del mes de novembre, i que hi sejouraré algunes setmanes, si el meu estat de salut m'ho permet. De sobres saben els meus amics d'Amèrica que jo no tinc valor per a suportar per més temps la idea que sigui acusada França d'imperialista i de militarista pel poble americà. Jo parlaré, naturalment, de la Lliga de les Nacions, però jo no persegueixo altra finalitat que exterioritzar el meu criteri personal i retornar a casa meua.—Clemenceau.»

Washington, 13. — Tots els diaris comenten favorablement la notícia de la propera arribada de M. Clemenceau, el qual és per a nosaltres, escriu el «New-York Times», el representant de la història de França, durant 50 anys.

La «Tribune» saluda en M. Clemenceau, l'organitzador de la victòria. — Havas.

Filadelfia, 13. — El senador Mr. Lodge ha dit que considerava M. Clemenceau com una de les principals figures del món.

Ha afegit que el Pare de la Victòria podrà reconèixer que França compta als Estats Units amb amics sincers i poderosos. — Havas.

Les negociacions germano-belgues

Un discurs del canceller Wirth

El canceller Wirth, amb ocasió de la recepció del comitè de socors als silesians pel president Ebert que es va celebrar el diumenge, va pronunciar un discurs per a parlar del problema de les reparacions i del canvi de conferències germano-belgues.

La qüestió de les reparacions, ha manifestat, resideix en el fet que la idea de la reconstrucció d'Europa i del món està absenta d'una política de venjança i d'inter, en canvi, del domini de les consideracions econòmiques. Però, malgrat el progrés realitzat aquesta idea encara està una mica enfosquida.

Es per aquest motiu que el govern belga ha cregut provisionalment impossible un acord sobre la qüestió de la prorrogació del Bons del Tresor que seran llurats a Bèlgica en pagament dels 270 milions de marcs or que representen els venciments del 15 d'agost al 15 de setembre 1922, perquè es fixa al peu de la lletra la decisió de la comissió de reparacions i es declara que no pot prorrogar el venciment de reembors de sis mesos. Però, és que els Bons del Tresor a sis mesos, que vindran a vencer a partir del 15 de febrer de 1923, en els moments més difícils que Alemanya haurà travessat, poden ser-li d'utilitat a Alemanya? Encara, avui, les consideracions polítiques surten al pas sobre les consideracions econòmiques.

Alemanya no pot suportar més del que la seva economia li permet. Mentre aquesta evidència no la veïm clara a Europa, Alemanya ha de desplegar totes les seves energies i complir la seva fàrca, com una nació ben unida, en mig de la col·laboració de totes les seves forces del nord i sud d'Alemanya.

Abans de llur partida de Berlín, diumenge al migdia, MM. Delacroix i Benelmans tingueren un canvi d'impressions. Han donat a comprendre que, malgrat les dificultats del moment, les negociacions tornaran a ésser represes de nou. «Però—ha dit M. Delacroix—jo no sóc pas profeta i ignoro si tindrà lloc una altra reunió. De moment la qüestió resta en suspens; la nostra missió està llista.»

La cursa Alger-Tombuctú

Paris, 13. — Diu l'«Echo de Paris» que el mariscal Franchet D'Espèry sortirà avui cap a Alger amb el fi de pendre part en la primera etapa de la carrera d'automòbils Alger-Tombuctú. — Havas.

La política anglesa

Paris, 13. — Li comuniquen de Londres a «Le Matin» que el «Daily Dispatch» diu que Lloyd George ha renovat recentment als conservadors el seu oferiment de dimidir a favor de Auston Chamberlain o de Bonar Law. A Downing Street han declarat que ignoren la certesa d'aquesta notícia. — Havas.

La situació a Grècia

Londres, 13. — Telegrafia d'Atenes que el Govern té el propòsit d'ultimar una coalició nacional.

El nou ministre de Negocis estrangers, senyor Calogoropoulos farà immediatament una crida a alguns diplomàtics venizelistes. — Havas.

Un Congrés Pan-Oriental

Londres, 13. — El «Daily Telegraph» confirma que el Congrés pan-oriental es reunirà en octubre pròxim a Turquia sota els auspicis d'Angora i Moscou. — Havas.

Grecs que demanen a Venizelos

Londres, 13. — Les colònies hel·leniques d'Anglaterra i Estats Units han adoptat una resolució reclamant l'abdicació de Constantí i la reposició de Venizelos al Poder. — Havas.

La població d'Itàlia

L'últim cens celebrat a Itàlia ha estat verament excepcional. Es creia que la guerra i la grip mateixa, que ha costat a Itàlia 400.000 víctimes; la disminució de naixements per conseqüències de la guerra, que els estadístics calculen en 500.000 criatures menys, i els terratrèmols, haurien donat lloc a que els resultats del cens haguessin estat menys brillants.

Pel contrari, aquest dona com a habitants presents a Itàlia, en primer de desembre de 1921, 37.370.493 dintre dels antics confins, i 38.853.184 dintre dels actuals.

Com que no és el cas de fer comparacions en el que respecta als habitants de les terres irredemptes, perquè és sabut que Àustria, per raons polítiques, alterava sempre els censs, resulta clar que des de l'any 1911 al 1921, el poble d'Itàlia, dintre dels seus confins antics (o sigui exclouent les noves províncies), ha augmentat en xifres rodones en 2.600.000 persones; es a dir, que ha tingut un augment del 750 per 100.

Però, com és sabut, la densitat d'un país és la que està constituïda pels habitants legals, o sigui per les persones presents, més aquelles que estan temporalment absents i que han de tornar, dintre d'un mes, al lloc de residència habitual.

En el cens del dia primer de desembre de 1921, la xifra dels absents temporalment ha estat de 1.224.877 individus, de manera que la xifra dels habitants legals del Regne és de 40.078.161, compreses, naturalment, les noves províncies.

Aquestes són les xifres que ha donat el cens. Naturalment, els estadístics han considerat el seu deure fer llurs raonaments sobre aquests resultats.

Si per les raons exposades de guerra, epidèmies, terratrèmols i altres calamitats que Itàlia ha hagut de sofrir en aquests últims anys, s'ha perdut, aproximadament (i la xifra està convinguda en límits molt modestos), un milió i mig de persones, això vol dir que el creixement natural del poble, en el desen en examen, hauria estat, en condicions normals, del 13 per 100 del total d'habitants del Regne. Per tant, si l'augment que s'ha efectuat del 750 per 100 és ja el major que s'ha registrat a Itàlia, i, des de fa molt de temps, el major també de tots els augments d'habitants de què es tenen notícies en el món, un augment del 13 per 100 donaria lloc als italians a serioses preocupacions, fent-los pensar en cercar els mitjans per a mantenir-se i per a assegurar un corrent d'emigració, junt, naturalment, amb l'augment dels recursos agrícoles del país.

Itàlia, com és sabut, és eminentment un país d'emigració.

Les estadístiques d'emigrants italians arribaven fa els anys a la xifra de set milions de persones. Ara tal nombre ha disminuït un xic, no solament per les limitacions que imposen els emigrants italians a Amèrica del Nord, sinó també per la manca de treball i per la crisi universal de la indústria i del comerç.

Molts emigrants que tornaven a llur país amb motiu de la guerra, morien; molts altres sucumbien també en ella, especialment a França, on més s'arriscaren els contingents americans, formats en una bona part, per italians o per fills d'italians.

Admetent, doncs, que els italians que han emigrat definitivament o per llarg temps a l'estranger, siguin en nombre de sis milions, aquesta xifra no semblaria excessiva si es pensa que solament a Tunis i a Algèria n'hi ha més de 800.000, i que la major part dels emigrants són a les Amèriques. (Un milió d'italians solament a les ciutats de San Pablo i Rio de Janeiro.)

Afegint aquests grans nuclis als que estan al país, es ve a la conclusió de que els italians sumen en total 46 milions i que formen un dels més nombrosos pobles del món, essent el tercer d'Europa.

A Itàlia hi ha 15 ciutats que superen els 100.000 habitants. En 1911, aquestes ciutats eren 13. Padova i Ferrara són les noves que entren a la llista.

Alemanya augmenta la producció de gasos tòxics

Hull, 13. — El doctor Harker, director de l'Institut d'investigacions científiques, ha denunciat davant els homes de ciència anglesos el prodigiós esforç realitzat per la indústria alemanya de gasos tòxics, la qual, com se sap, li va donar una posició dominant durant una gran part de la guerra.

Mentre Alemanya — diu el doctor Harker — en 1913 consumia 213.000 tones de azots, la meitat de les quals procedien de Xile, en 1921 la seva pròpia indústria havia produït 290.000 tones, i a últims d'aquest any n'haurà produït 500.000 tones. — Havas.

La qüestió de Terra Santa

Ginebra, 13. — El Consell de la Societat de Nacions s'ha ocupat de la qüestió referent als Sants Llocs, en sessió que ha estat presidida pel delegat espanyol senyor Quinones de León.

El senyor Balfour pronuncià un extens discurs en el qual recordà la importància de les resolucions adoptades pel Consell de la Societat de Nacions en les reunions celebrades a Londres el juliol passat.

Anuncià, demés, la presentació d'un projecte especial elaborat pel Govern de la Gran Bretanya, per a tot el que es refereixi als Sants Llocs.

Estaven representats en la reunió, Bèlgica, Brasil, Xina, França, Gran Bretanya, Itàlia, Japó i Espanya. — Havas.

Pels russos de Constantinoble

Ginebra, 13. — La Societat de Nacions acaba d'acceptar l'ofertament fet per l'administració nordamericana de socorsos, per a assegurar durant quatre mesos el proveïment dels refugiats russos que encara queden a Constantinoble.

L'administració americana de socors ha fet un donatiu de 25.000 dòlars per a ajudar a l'evacuació d'aquests refugiats russos. — Havas.

El rei Alexandre cap a París

Londres, 13. — El rei de Sèrbia ha marxat d'aquesta capital amb direcció a París. — Havas.

L'almirall Kellu cap a Constantinoble

Malt, 13. — El contralmirall senyor Kellu ha marxat cap a Constantinoble a bord del «Centaur». — Havas.

El pacte de garanties

Ginebra, 13. — S'ha arribat a un acord entre els senyors Robert Cecil i de Jouvenel a propòsit de la informació sobre el Pacte de garanties, en el qual serà estipulat que el Pacte no afectarà en res la validesa del Tractat existent i conegut. — Havas.

Ex-funcionari alemany, acusat

Maguncia, 13. — El senyor Harris, ex-prefecte de policia de Francfort, comparéixerà aviat davant un Tribunal, acusat de falses escriptures. — Havas.

La jornada del treball a Alemanya

Essel, 13. — L'acord preveient l'hora suplementària de treball, està aplicat actualment a dos cents llocs de treball, entre els obrers de la conca Westphalorhenana. — Havas.

L'Islam i els esdeveniments d'Anatòlia

Sinlajar, 13. — Alguns membres musulmans del Consell d'Estat i de l'Assemblea administrativa, han dirigit un telegrama al senyor Lloyd George, expressant al Govern anglès la necessitat vital d'observar estricta neutralitat entre grecs i turcs.

També es demanava en l'esmentat telegrama que el Govern britànic aprofités l'ocasió per a restablir l'amistat anglo-turca.

També enviaren al Virrei la següent resolució:

A la reunió celebrada per nosaltres, en la qual estan representats seixanta milions d'individus, s'ha declarat estar sincerament convençuts de que és necessari la conclusió d'una pau duradora i justiciera, per la qual l'imperi turc aconseguirà satisfaccions a l'Àsia Menor, Tràcia i Andrinòpolis, amb garanties per a la protecció de les minories, suprimint el control internacional sobre Constantinoble i els Estrets, amb garanties per a la llibertat d'aquests darrers, amb l'objecte que la posició religiosa del Soldà i del Califà, fos reconeguda i restablerta essencialment en el pròxim Orient. — Havas.

Els de l'Ulster

Londres, 13. — «El Times» publica un telegrama de Belfast dient que el senyor James Craig, ha sortit de Belfast per a dirigir-se cap a Londres, després d'haver presidit una reunió celebrada pel Gabinet del Nord d'Irlanda. — Havas.

Emboscades i bombes a Dublín

Dublín, 13. — Ahir tingueren lloc diverses emboscades, i a la nit, en aquesta capital, es van tirar algunes bombes damunt les tropes que desfilaven de la part Nord a la part Sud de la població.

A conseqüència de l'explosió de les esmentades bombes, va resultar mort un paisà, i ferits diversos paisans i militars. — Havas.

Incident a Tanger

Tanger, 13. — Durant una baralla nocturna esdevinguda entre mariners del vaixell «Itienses» i alguns elements del tabor espanyol, es va veure precisada d'intervenir-hi la policia, resultant un policia mort i un altre de ferit.

Els soldats van tirar per terra un italià a cops de baloneta. — Havas.

Els grecs intentaren cremar Brusa

Constantinoble, 11. — Abans d'efectuar-se l'evacuació de Brusa, els grecs calaren foc a la població per diferents llocs, però l'incendi pogué ésser localitzat i solament va quedar destruït un barri. — Havas.

Senador ianqui reelegit

Boston, 13. — El senador senyor Lerger, republicà, ha estat reelegit per una gran majoria en l'elecció preliminar. — Havas.

Conferència entre els representants alemanys i francesos

París, 13. — El «Temps» diu que els senyors Fisher i Bergmann han celebrat conferències amb els senyors Wadburg, Rogi, Delacord, Demelmen i Mauclore, el qual substituïa al senyor Dubois. — Havas.

França i el problema d'Orient

París, 13. — A propòsit del Reglament sobre la qüestió d'Orient, el diari «Le Temps» fa al·lusió a la campanya empresa per la premsa anglesa per a tractar de persuadir a l'opinió pública de que França té una part de responsabilitat directa en els desastres soferts per l'exèrcit grec, i que els turcs no haurien pogut assolir aquestes victòries sinó gràcies a no se sap quin ajut, confessat o secret de França, i que França té la major part de responsabilitat en el fracàs polític de la Gran Bretanya a Orient.

«Le Temps» fa ressaltar que aquestes apreciacions no resisteixen ni un moment a una discussió de bona fe, ja que si França no té cap simpatia, i no pel poble grec en sí mateix, sinó pel règim de Constantinoble establert a Atenes, ha observat, no obstant, en el conflicte grec turc la més escrupolosa neutralitat.

França — afegeix l'esmentat diari — vol realitzar a Orient una pau durable i té plena consciència de que els seus drets i interessos s'han de conciliar naturalment els drets i interessos de les restants nacions.

El que vol França és que la justícia es compleixi igualment per a tots, inclosos per als turcs, amb igualtat d'influència i d'acció per a les potències que assumeixen la responsabilitat d'un procediment sobre el Reglament, que interessa molt a la consolidació de la pau general. — Havas.

Els resultats de la desfeta grega

Atenes, 13. — En els combats haguts fins al 12 de setembre actual han resultat ferits 26.000 grecs, 8.000 foren repatriats.

S'assegura que s'han produït alguns desordres en l'exèrcit de Tràcia, que reclamava la desmobilització de certa part de les forces que el formen.

També es diu que regna agitació entre la marina. — Havas.

LA DIABETES

es cura radicalment amb el

Vi Uranat PESQUI

que elimina el sucre a raó d'un gram per dia, fortifica, calma la set, evita i cura

Les complicacions diabètiques

De venda en les bones farmàcies i drogueries

Els esports

PRIMER CAMPIONAT D'ESpanya DE MARXA ATLETICA. — 50 KILOMETRES

El Reial Club Esportiu Espanyol continua amb gran entusiasme l'organització d'aquest Campionat, trobant en totes les esferes múltiples facilitats que contribuiran notoriament a l'èxit de la prova.

La secció d'Atletisme del Club està estudiant amb tota atenció l'itinerari de la prova, essent molt probable que es decideixi pel de Sant Adrià, Badalona, Masnou, Alella, Vilanova de la Roca, Martorella, Santa Coloma, Sant Adrià i Parc, que reuneix grans condicions, té bones carreteres i és molt pintoresc.

A la ploma dels artistes senyors Palau i Mesures es deuen dos artístics cartells a tot color que ha fet editar l'entitat organitzadora i que hauran de cridar segurament l'atenció per llur tecnicisme i bon gust.

DEL F. C. BARCELONA

Localitats abonades

Els senyors abonats a localitats, llevat els de lloges, al camp nou durant la temporada anterior, podran retirar les localitats corresponents als partits que tindran lloc els dies 16 i 17 del mes corrent, fins a les nou del vespre del dia 14, dijous, en la intel·ligència que de no fer-ho seran posades a la venda.

La venda d'entrades i localitats serà feta a partir d'avui, dijous, al carrer del Pintor Fortuny, núm. 1, en taquilles habilitades a l'efecte.

Preus:

Tribunes sense entrada, 5 pessetes.

Preferència sense entrada, 3.

Gols, primer rengle, sense entrada, 2.

Gols restants rengles, sense entrada, 1.

Populars, primer rengle, sense entrada, 2.

Populars, altres rengles, sense entrada, 1.

Populars, restants rengles, sense entrada, 1.

Entrada general, 2.

DE L'AUTODROM

La Societat Anònima «Autódromo Nacional», en la impossibilitat de circular les invitacions a tots els seus accionistes, a tota la premsa espanyola i a tots els socis de les Societats motoristes de Catalunya i de Espanya, per l'anormalitat que encara es nota en el cas de Correus,

ens prega que els invitem des d'aquestes columnes a l'acte d'inauguració de les obres d'el Autódromo de Sitges, que tindrà lloc el propi diumenge, a les quatre de la tarda, per a la qual cosa no es necessita cap contrassenya, i al lunch amb que al Parc de «Terramar», se'ls obsequiarà, a dos quarts de sis, després de l'esmentat acte, amenitzat, igual que aquell, per una banda militar.

Per a tenir dret al lunch d'invitats, serà necessària una contrassenya personal de la Societat a la qual pertanyi cad aindividui.

A la porta principal del Parc hi haurà un funcionari que indicarà les taules dels esmentats invitats especials, que estaran separades de les que ocupi el públic que espontàniament hi acudi.

En previsió de la gentada que el vinent diumenge pugui agomolar-se a Sitges, en virtut de les festes d'inauguració de les obres de l'Autódromo Nacional, la Societat d'aquest nom ha decidit establir un servei d'autobusset entre l'estació i l'entrada de l'Autódromo, utilitzant dos tractes: un per la carretera (el més ràpid), i un altre, que passa pel passeig Marítim (el més atractiu). Els autobusset recorreran ambdós tractes en circumval·lació: uns en sentit oposat als altres. La distància és de quatre a cinc minuts.

La Societat Recreativa de Sitges, «Pabelló de Mar», casino d'estiu-jants, ha acordat organitzar un ball gala per a la nit del mateix dia 17 del corrent, als seus salons, en obsequi dels components de l'Autódromo Nacional i a les autoritats i als socis de les Societats automobilistes: Reial Automòbil Club de Catalunya, Reial Moto-Club de Catalunya i Penya Rín, haven tindrés unes invitacions per als esmentats socis, el repartiment de les quals pregarà ordenen els presidents de les esmentades societats.

CURSA CICLISTA

Havent-se suspès a causa de la plu-

ja, la cursa ciclista que tenia anunciada l'Agrupació Excursionista «Júpiter», per al propi diumenge, se'ns prega de comunicar a tots els inscrits que aquesta s'efectuarà el propi diumenge, dia 17, a la mateixa hora, o sigui a les vuit del matí.

Per a l'esmentada cursa, ultra els premis anunciats, s'ha rebut un magnífic fanal elèctric, obsequi de la casa Montipé.

S'admeten inscripcions al Casal de l'Agrupació, passeig del Triomf, 50, tots els dies, de nou a deu de la vetlla.

BOXA

Avui, dijous, tindrà efecte al Parc una vetllada de boxa, sota el següent programa:

Primer. — Garcia, del S. B. C., contra Masferrer, del B. B. C.

Segon. — Harrys, del B. B. C., contra Gironès, del P. B. C. de G.

Tercer. — R. Garcia, del B. B. C., contra Herrero, del C. A. C.

Quart. — Pere Sáez, challenger del campió del pes welter, contra Blind, campió d'Espanya, del pes lleuger.

GRAN PREMI D'AUTOCICLES DEL REIAL MOTO-CLUB DE CATALUNYA (Trofeu Armangué)

Inscripcions:

1. — «Hércules», Joan A. Orús.

2. — M. A. Jesús Batlló.

3. — Salmson A. L. (I.), Bueno.

4. — Salmson A. L. (II.), Benoit.

5. — Lorye (E. H. P.), I, X. X.

6. — Lorye (E. H. P.), II, X. X.

7. — Lorye (E. H. P.), III, X. X.

8. — Lorye (E. H. P.), IV, X. X.

9. — Austro-Daimler-Sascha (I.), Nel, bacer.

10. — Austro-Daimler-Sascha (II) Poeh-

cher.

11. — Senéchal I., Joaquim Palazón.

12. — Senéchal II., X. X.

Les dues noves inscripcions que s'han confirmat al Reial Moto-Club de Catalunya, vénen a realçar l'interès grandíssim que ha despertat l'esmentada important carrera.

Els dos «Austro-Daimler-Sascha», inscrits, són els mateixos que aaben de lluitar a l'Autódromo-circuit de Monza, contra cotxes de més cubació, efectuant, malgrat això, una esplèndida «performance», i ambdós seran portats amb els mateixos pilots que actuaren en l'anterior carretera, veritables especialistes del volant, la qual pericia tenen, altament, confirmada amb el sens-nombre de victòries assolides, com a «defensors» de l'Austro-Daimler, i que patentitzaran en el circuit de Tarragona.

Pel que toca al Senéchal, encara és latent la seva victòria del Gran Prix de Boulogne, havent confiat el seu triomf a l'entusiasta esportista i intel·ligent conductor don Joaquín Palazón, que tan grata impressió deixà en la darrera carrera, en la qual demostrà les seves especials condicions, que el tenen acreditat com un dels nostres notícies, per un dels asos de xe Senéchal serà pilotat, segons les nostres notícies, per un dels asos de la nació veïna, l'actuació del qual en des distintes proves en què ha pres part, ha estat gairebé sempre acompanyada dels llorers d'una victòria esclatant.

Pot assegurar-se, sense lloc a error, que el nombre de cotxes que pendrà part en aquesta gran competició d'autocicles, constituirà un lot verament notable, tota vegada que no han formalitzat llurs inscripcions encara algunes marques que tenen anunciada llur participació, i altres dels inscrits, el nombre de cotxes dels quals serà augmentat.

Avís:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraeix cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem, però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggerències dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots els compendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraim totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggerències que siguin útils o factibles.

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALA D'AVISOS I NOTICIES

Dijous, 14 de setembre de 1922.

Vibració patriòtica

LES notícies que arriben de les contrades catalanes coincideixen a afirmar que enguany la commemoració patriòtica de l'onze de setembre ha superat, per la seva intensitat i la seva extensió, totes les precedents. Ha estat un clam unànime, un himne col·lectiu, una aclamació plebiscitària.

No hi ha hagut gairebé ciutat, vila ni poble, qualsevulla que sigui la seva importància, que no hagi organitzat algun acte patriòtic, commemoratiu ensem de la luctuosa data i afirmatiu de la personalitat catalana. I en aquesta commemoració i en aquesta afirmació s'han unit ciutadans de tots els estaments, de tots els partits, de tots els matisos d'opinió, homes i dones, criatures i grans.

La participació amorosívola que hi han tingut les dones i les joventuts constitueix una fermança encoratjadora de la intimitat i la persistència del moviment nacionalista, intimitat que amara amb el sentiment patriòtic les nostres llars, persistència que assegura la victòria definitiva de l'ideal, siguin els que siguin els obstacles del camí i els incidents de la marxa.

Cada any augmenta l'entusiasme patriòtic amb el qual són commemorades a Catalunya aquestes efemèrides històriques. I cada any aquest entusiasme esdevé més conscient, més reflexiu, amarat d'una energia més serena, és a dir, més efectiva, car no hi ha força més poderosa que la força de la convicció assenyada.

Fa bo de veure com excel·leixen cada vegada amb més relleu les virtuts característiques de la Raça, les valors espirituals de la Terra.

Aquestes commemoracions, iniciades a Barcelona i esteses arreu de Catalunya, proclamen la unanimitat del sentiment patriòtic de la nostra terra. Temps era temps, a l'antigor, que les ciutats i viles de Catalunya eren considerades carrers de Barcelona. L'onze de setembre d'enguany totes les ciutats, totes les viles, tots els pobles de Catalunya han estat carrers ideals que venien a coincidir en aquell recó esplèndid de la Ronda de Sant Pere on l'estàtua d'En Rafael Casanova s'ofereix a la devoció de tots els catalans.

Tal unanimitat demostra no solament que Catalunya és un poble en marxa, sinó que per la força incontestable del seu esperit totes les vies li seran planeres.

Notes municipals

SOBRE L'IMPOST DE PLUS VALUA

La ponència municipal d'arbitris directes, desitjosa de donar als contribuents totes les facilitats compatibles amb el compliment de les lleis, en el relatiu a l'impost de plus-valor, i assabentada que en el terme municipal de Barcelona hi ha diversos propietaris, associacions de propietaris i entitats que han realitzat, pel seu compte, importants obres d'urbanització descomptables en el càlcul del dit impost, segons prescripció de la corresponent Ordenança, ha acordat prorrogar fins el dia 22 de l'actual termini que es va concedir fins el dia 5, perquè els al·ludits propietaris presentin, amb el detall necessari, els plans, pressupostos i memòries explicatives de les obres d'urbanització realitzades a costa d'ells en terrenys de la seva propietat.

L'esmentada ponència estudiarà els dits documents i assenyalarà, com és natural, amos de cada grup de terreny, el descompte per unitat superficial que computarà com a despeses fetes pel propietari, a mesura que vagin essent venuts els terrenys i hagi, per tant, de percebre l'arbitri de plus-valor.

LA FESTA DE LES COLONIES ESCOLARS

Avui, tal com ha estat anunciat, se celebrarà la festa que en honor de les Colònies Escolars de l'Ajuntament, ha organitzat l'empresa Recreus i Atraccions, S. A.

L'ordre de la festa serà el següent: A dos quarts de tres de la tarda, es reuniran a la plaça de Catalunya, amb llurs famílies, els alumnes de les Colònies, i després d'una hora, una vegada hagi arribat la Comissió, es posarà en marxa la manifestació en aquesta forma: Bandera de la ciutat i batidors banda de cornetes de

l'Asil Naval, banda del dit Asil, colònies de nens, banda Martinense, colònies de nenes, Comissió municipal, Banda Municipal i batidors. Passarà per les Rambles i carrer de Fernando, fins a la plaça de Sant Jaume, on es deturarà la manifestació perquè la Comissió de Colònies pugui saludar l'Ajuntament i invitar-lo a prendre part en la festa, acompanyant als escolars fins a la plaça de la Cascadeta del Parc. Allí els escolars i mestres s'acomodaran a les gloriets que corresponguin a cada Colònia, i les autoritats, Comissió, Patronat i premsa en el Pavelló del Gran Casino.

Se servirà un berenar als escolars, s'engegaran globus aerostàtics, alguns dels grotescos; focs japonesos i clowns.

En acabar, els escolars sortiran per la porta del carrer de la Princesa, i en aquest trajecte els pares es faran càrrec de llurs fills.

S'ACABA L'ESTIU EIG

S'ha reintegrat en el càrrec, acabada la llicència que li fou concedida, el cap del Negociat municipal d'Urbanització i Reforma, don Tomás Bertran de Quintana.

Demà, divendres, dia 15, tornaran a Barcelona els nens i nenes que formen la Colònia Escolar de Vilamar. Es prega a llurs pares que acudin a l'Escola Baixeras (Via Layetana), a les nou del matí del dit dia, per a fer-se'n càrrec.

TINENT D'ALCALDE ACCIDENTAL

S'ha encarregat accidentalment de la Tinència d'Alcaldia del districte tercer, el regidor don Felix Roura.

VISITA

Ha complimentat l'alcalde accidental, senyor Maynés, el de Vilafranca del Penedès, don Joan Fuster.

Les Idees i les Imatges

RECANÇA DE LA VINYA I DEL BAR

Al bell mig d'una vinya costanera, verda sota el cel blau, voltats de la gent colrada que fa la verema, desgranem, melangiosos, un gotin morat, la pensa perduda vers un bar llunyedà...

Recollats en el mostrador de caoba lluent, el cor i les oïdes trossetes pel jazz-band, una opitèdia cigarreta a cua de llavi esblaimat, demanem, con-sirosos, a l'hòme blanc, una mixtura que ens evoqui la verda vinya costanera sota el cel blau...

JOSEP MARIA JUNOY

Polítiques

L'ASSEMBLEA D'ESQUERRES CATALANES

Epis preguen la publicació de les ratlles següents:

«Ha tornat a reunir-se el Comitè Organitzador de la Federació d'Esquerres de Catalunya.

En la dita reunió, el senyor Noguera i Comet, representant de la Ponència de Parlamentaris per a la reorganització de l'Esquerra Catalana, convidà als altres sectors representats en el Comitè a concórrer a l'Assemblea que prepara la dita Ponència per a reorganitzar l'antic partit republicà nacionalista català. El senyor Noguera posà en coneixement dels altres individus de l'esmentat Comitè la forma d'organització i els propòsits de la susdita Assemblea, a la qual precedirà una ampla Consulta a totes les organitzacions republicanes i nacionalistes d'Esquerra, i els va indicar que, donada l'amplitud que es tenia el propòsit de donar a la dita Assemblea, permetria que hi poguessin concórrer tots els grups o sectors representats en el Comitè i constituir en ella, definitivament, la Federació d'Esquerres Catalanes.

A tal fi proposà, en nom de la Ponència per ell representada, que el Questionari que aquella està circulant es dirigeix també a totes les entitats i organismes representats pels diferents grups que integren el Comitè; així com a tots els altres elements que existissin de matís lliberal dintre del nacionalisme català, perquè l'Assemblea fos veritablement expressió del sentit de l'opinió avançada de Catalunya i en ella pugui establir-se un estret pacte d'unió o al·liança entre tots els elements que lluiten per donar a Catalunya i als catalans majors llibertats.

Tant don Francesc Macià, en nom de la Federació Democràtica Nacionalista, com els altres representants que integren el Comitè, després de demanar alguns aclariments al senyor Noguera i de fer oportunes observacions respecte a punts essencials de llur respectiva actuació política, acceptaren la proposta del dit senyor, i en sa virtut l'Assemblea que havia convocat l'esmentada Ponència per a reorganitzar l'antic Partit republicà català, prenent major amplitud i una importància que serà manifesta a tothom, reunirà tots els sectors i matisos d'Esquerra catalana, els quals en una ampla i democràtica norma de debat procuraran i de segur aconseguiran constituir un pulxant organisme que dirigeixi l'actuació de totes les forces avançades d'idealitat catalana.

L'Assemblea tindrà lloc a Barcelona a primers de novembre vinent, i en la seva organització hi intervin-dran tots els grups representats en el susdit Comitè.

DE L'ONZE DE SETEMBRE

S'han rebut darrerament les següents adhesions:

Centre Nacionalista de Falset; Redacció del periòdic «Priorat» de Falset; Emili Adzerol i Cortada; Orfeo Nova Solsona, de Solsona; Centre Nacionalista de Torredembarra.

Entre les coronas portades al peu del monument d'En Rafael Casanova n'hi havia una del Foment Republicà Català de Sans.

La campanya del Marroc

EMBARCAMENT DE TROPES

A les tres de la tarda van començar d'arribar al moll de Barcelona els contingents de tropes que havien d'embarcar cap a Melilla.

Els vaixells amarrats portaven col·locades les banderes, i al moll de l'estació marítima hi havia les bandes dels regiments de Vergara i Alcantara, tocant alegres composicions.

Abans de les quatre es va permetre l'accés del públic al moll, i ha començat l'acomodament. En general els soldats estaven plens d'esperit, donant crits i fent: «Adéu!».

Per acomiadar els soldats van acudir al moll el governador militar general Aguado, en representació del capità general que era absent; els generals Gil, López Ochoa, Madrid i Moratinos; el comandant de Marina senyor Castillo; el cap de les obres del port senyor Ayxela; el gerent de la Companyia Transmediterrània senyor Tintoré; el director de sanitat senyor Acosta; el coronel de seguretat senyor Borrull; el comissari de policia senyor Pinet i molts caps i oficials i soldats de la guarnició.

Els soldats embarcats són: En el vapor «Navarra», 332 soldats del regiment d'infanteria de Navarra; 278 del d'infanteria de La Albuera, i 350 del d'Àsia. I en el vapor «Poeta Arolas», 367 soldats del regiment de Vergara; 306 del d'Alcantara; 230 de sapadors, 80 de Sanitat militar i 90 de cavalleria de Treviño.

A dos quarts de cinc van començar de donar les senyals de sortida els vaixells. Dirigia l'operació de l'embarcament el cap de l'expedició comandant Guerra.

A tres quarts de cinc van desamar-rat els vaixells, saludant-los amb llurs sirenes els vaixells del port. Els soldats saludaven amb els casquets i mocadors, essent correspostos pel públic fins a la punta del port.

L'EMBARCAMENT D'AVUI

Procedent de Saragossa, avui, a dos quarts de set, arribarà a aquesta capital un tren militar amb els contingents dels regiments infanteria de Girona, Galícia i Valladolid, novè d'artilleria lleugera i quintes comandàncies d'Intendència i Sanitat Militar que han d'embarcar amb destí a Melilla.

Les tropes des de l'estació del Nord es dirigiran a la caserna de Jaume I, on se'ls servirà el desdèjuni i a dos quarts de deu hauran de trobar-se formades al costat de l'estació marítima, embarcant en el vapor «Guillén Sorolla».

Dirigiran l'embarc el comandant d'Estat Major don Juli Guerra i el capità del mateix cos don Emili Poyg.

Hi assistiran comissions dels cossos de la guarnició compostes d'un cap, un capità i un subaltern, i la música del regiment infanteria de Jaén.

Acompanyaran l'expedició, que es compona d'11 oficials i 1.180 classes i individus de tropa, el capità metge don Saul Casadó i un oficial d'intendència.

TEATRE CATALÀ

LA TEMPORADA DE ROMEA

L'empresa del Casal de les Lletres catalanes es proposa augmentar el prestigi de la gloriosa escena del nostre Teatre Nacional emprant, per a aconseguir-ho, tota mena de mitjans, i no plantant-hi cap classe d'esforços.

Bona penyor d'aquests propòsits, és la cura amb què s'ha procurat la col·laboració d'elements artístics de gran valua, abiatats tant per al gènere dramàtic, com per a les obres còmiques, aconseguint reunir un conjunt de companyia homogenia i tan complet com poques vegades ha estat possible admirar pels nostres escenaris.

Porta la direcció, com en les temporades anteriors, el notable primer actor Enric Giménez, director d'escena minucios i de gran consciència.

Integren la companyia actrius de tant indiscutibles mèrits com la Maria Morera, l'Emilia Baró, la Matilde Xetari, juntament amb altres elements de valua, com la Matas i l'Àngela Casas, representant la bellesa i joventut, són a la companyia les gentils actrius Esperança Ortiz, Pepeta Fornés, Roseta Cotó, Maria Valentí, les tres germanes Coscollas (Encarnació, Roser i Fressia), Pepeta Ribes, Maria Vergés i Pura Altavilla. El popular primer actor, En Joaquim Montero, creador de tants personatges que deuen vida a la seva interpretació, continuador d'aquella tradició de grans actors catalans, l'indiscutible actor còmic En Domènec Aymerich, juntament amb artistes de tant prestigi com Enric Guitari, Antoni Strams, Joaquim Torrens, B. Grasses, Vicens Daroqui, Eduard Serrahima, Julià de la Canteira, Francesc Ferrandiz, Antoni Martí, Delfi Biosca i Isidre Grau.

L'acoblament de tan valuosos elements artístics, no suposa preferència capriciosa: els ha seleccionat l'èxit.

Tres caires primordials condensen les activitats de l'empresa durant la temporada, la inauguració de la qual

tindrà lloc el dia 4 d'octubre; el conreu preferent del Teatre Català; els espectacles per a infants, que tanta eficàcia cultural i d'orientació estètica tenen sobre els nens, i el merescut homenatge d'adaptació tributats als grans triomfs de teatre estranger.

Quant a l'enlairament del Teatre Català modern, l'empresa de Romea ha ofert un concurs lliure per a premiar i representar la més bona obra inèdita i en tres actes que es presentin; té, demés, en cartera, moltes produccions d'autors consagrats per la fama, no guiant-la cap mena de preferència individual, i si solament el prestigi i enlairats desitjs de producció estètica dels autors.

Obrirà la marxa sens dubte triomfal dels conreadors del nostre Teatre, en Pompeu Crehuet, amb la seva nova comèdia «Palmer i Llorers», el sol anunci de la qual ha despertat veritable interès, i el festiu escriptor En Josep Burgas, que estrenarà «Per tu ploro, Merceneta», obra de costums actuals, viva d'acció i sobretot de graciola ironia i ambient francament català.

Seguirà una deliciosa comèdia del poeta Sagarra, titulada «El matrimoni secret», de la qual hi ha bones referències.

Per a inauguració dels espectacles per a infants, el cicle dels quals es desenrollarà els dijous no festius, a la tarda, s'estrenarà la nova producció d'En Josep Maria Folch i Torres, «El príncep blanc». El nom de l'autor ens relleva de fer-ne l'elogi; la presentació serà fantàstica i luxosa.

Constituirà un interessant tribut al teatre estranger, la selecció d'obres de Bernard Shaw, Strindberg, Cuneo, Jaume, Wedekind i Charles Vildraz, acuradament traduïdes per prestigiosos literats, essent la primera que s'estrenarà l'escaficació que J. Capeau ha fet de l'emocionant novel·la de Dostoiévski, «Els germans Karamazov».

A l'Ajuntament

(Constatori del 13 de setembre de 1922)

A la sala nova del Consistori i amb la presidència de l'alcalde accidental, N'Enric Maynés, a les sis de la tarda s'obre la sessió, que és ordinària i de segona convocatòria.

El secretari, senyor Vidal i Guardiola, llegeix l'acta de la sessió anterior, que és aprovada.

El regidor senyor Sabater, únic que assisteix a la sessió, pronuncia breus paraules per a remarcar la manca d'assistència de tots els restants regidors i la conveniència que s'ajorni la

discussió de l'ordre del dia per a la sessió vinent.

Així s'acorda i l'alcalde declara cloïda la sessió.

Sardanes

PER A AVUI

De les sis a les vuit del vespre al Centre Català d'Horta i Santa Eulàlia ha organitzat una audició de sardanes a càrrec de la cobla «La Selvatana», de Cassà de la Selva. Es trobaran a la plaça de Santes Creus.

L'actualitat social

ANUNCI DE VAGA

Els apuntadors de teatres han presentat un ofici al Govern civil anunciant la vaga per al dia 15.

OBRERS EN VAGA

S'han declarat en vaga 104 obrers de la fàbrica de vidre de Robert Germans, de Les Corts, per haver estat acomiadats tres obrers. Continuen en el treball 43 obrers.

També s'han declarat en vaga els obrers de la Siderúrgica Espanyola, per discrepàncies entre ells.

ELS CAMBRERS PROFESSIONALS

L'Associació Professional de Cambrers d'Hotel i Cafes-Restaurants del Sindicat Lliure convoca a reunió general extraordinària a tots els cambrers associats, avui, dijous, a dos quarts de quatre de la tarda, al seu local social, carrer de Ponent, 64, principal, per a tractar assumptes d'interès.

L'AFER DEL TREN

La casa núm. 16 del carrer de Botella, on se suposa que al practicant Solà curà el ferit en una espalla, forma cantonada amb el carrer de la Cera.

Als baixos de la dita casa hi ha una cotxera, en la qual, entre altres carrosses, hi ha els d'una fàbrica de cassetes de carró.

Al fons hi ha una petita escaleta per la qual es puja a un reduït pis habitat per un empleat de la fàbrica, que és ensem amb l'encarregat de la botiga.

L'esmentat pis l'ocupen l'empleat, la seva dona, una germana d'aquest i tres fills petits del matrimoni.

La dona i la seva germana han estat detingudes.

El marit no ho ha pogut ser perquè, segons la seva muller, fa alguns dies que està en un poblet de la província de Lleida ocaant. S'han tramès ordres a la policia per a detenir-lo i veure si sap qui són els autors de l'assalt.

La dona, que es diu Pilar, assegura que ha confessat que a casa seva hi anava el practicant a curar un home ferit.

Ha dit que ella ignorava que el tal subjecte hagués comès cap acte delictiu.

No concedeïm importància a tal fet, ja que el practicant és amic de la casa.

Finalment, sembla que ha manifestat que el seu espòs no sap res d'això.

El practicant Solà habitava al carrer de Parlament, 21.

Es home d'uns 40 anys i està ben concebut al barri.

No se li coneixen idees polítiques de cap índole.

Encara segueix incommunicat, però s'espera que aviat s'hi podrà parlar.

Respecte a l'individu ferit a l'espalla i que es diu Cuñet, té el domicili al carrer del Consolat, 31, vivint junt amb els pares. Com ja hem dit, ha fugit de casa seva, ignorant-se on és. La policia procura obtenir noves indicacions per a descobrir-lo.

Abrir a la matinal hi va haver gran moviment de policia i guàrdia civil per les immediacions de Nostra Dona del Coll, assegurant-se que s'han fet alguns registres amb motiu de confidències rebudes, segons les quals viu allí un subjecte complicat en l'assalt del tren.

Se sap que la policia ha aconseguit descobrir els autors de l'assalt del tren al Poble Nou. La notícia no ha estat donada encara oficialment, però s'assegura que tots els autors estan en poder de la policia, llevat del ferit anomenat Cuñet o Cuñet, del qual no s'ha trobat el nou domicili.

Es diu que dos dels autors són el «Chato» i el «Señorito», sobre els quals la policia va rebre un anònim donant llur domicili i dient que havien pres part en l'assalt. La policia ha aconseguit detenir-los tots dos, malgrat haver desaparegut de casa; i sembla que, degut a les declaracions fetes per un d'ells, s'han sabut tots els que varen prendre part en el robatori. Els altres autors es troben entre els detinguts aquests dies per la policia, i que, malgrat decretar el jutge llur llibertat, el general Arlegui disposa que passessin una quinzena a la presó. Anir a la tarda els detinguts eren encara a la «Jefatura» de policia.

Segons sembla, per no resultar cap càrrec contra ell, s'era posat en llibertat Enlli Albericías, del qual debem dir que havia passat de pres governatiu a les ordres del jutge que instrueix la causa.

Anir al mateix conferenciar amb el jutge l'inspector general de vigilan-

cia interí senyor Alberico, el cap de la brigada d'investigació criminal senyor Marín i el comissari senyor Ingles.

En sortir del despatx del senyor Reynoso els funcionaris de policia no volgueren dir absolutament res.

L'advocat designat pel processat Josep Maojo Parejón demanarà reforma de l'acte de processament dictat contra l'esmentat subjecte.

Han prestat declaració Jaume Bignor i dos xofers que coneixien a Adam Asó, els quals n'han donat bones referències.

ATEMPTAT CONTRA UN CAP DE POLICIA

El comissari de policia cap de la delegació del districte de la Llotja, senyor García Quiza, fou, a les primeres hores de la matinal, víctima d'una agressió al carrer de Balmes, encreuament amb la de Mallorca.

Un xic més tard de la una va eixir de la delegació el senyor García Quiza acompanyat de l'inspector senyor León, i en trobar-se a la Plaça del Teatre se separaren, prenent el comissari un tramvia de la línia Rambles-Gràcia.

El senyor García Quiza pogué observar que en pujar al cotxe el seguien tres individus que es van quedar a la plataforma posterior.

En baixar al Passeig de Gràcia, encreuament amb el carrer de Mallorca, es va fixar novament el senyor García Quiza en els tres individus que també van baixar al seu darrera.

En arribar el comissari al carrer de Balmes, dos dels desconeguts se li van avançar per a tallar-li el pas, i aconseguint això, van descarregar-li un fort cop amb una grossa massa de ferro.

El senyor García Quiza va caure desmaltat a terra, i els agressors van fugir pel carrer de Mallorca, segons s'assegura, envers les Arenes.

El vigilant i el sereno del barri, secundats per alguns transeünts, van recollir el senyor García Quiza, i li prestaten els primers auxilis.

De moment es va creure que es tractava d'un assalt, però no fou així, puix el senyor García Quiza no va trobar-se a mancar res de tot el que portava en sortir de la delegació.

L'agredit fou traslladat al seu domicili, on els facultatius li aprecien una extensa contusió al cap, efecte del cop rebut, i una ferida en una cama que ell mateix es va produir en caure sense sentits a terra.

Ni al Govern civil, ni a la «Jefatura» Superior de policia s'ha donat cap notícia relacionada amb aquest fet.

D'UN ATEMPTAT

Han arribat de Manresa dos germans de Jaume Figueres Rusiñol, víctima de l'atemptat d'abans d'ahir al carrer de les Carretes.

El més gran, anomenat Enric, es persona a l'hospital per a fer-se càrrec de les peces de vestir i objectes i documents que portava al damunt el seu germà Jaume en ésser assassinat. Avui es farà l'enterrament.

ELS VAQUERS

La comissió mixta de vaquers es va reunir per a aclarir algunes de les bases que foren aprovades, i que són interpretades en diferent forma pels interessats.

EL CONFLICTE DELS TEATRES

No han resultat certes les impressions optimistes donades per alguns elements del teatre. Quasi es pot assegurar que la vaga esclatarà avui, perquè és molt difícil arribar a una solució en poques hores, tenint en compte les importants diferències que separen els actors dels empresaris.

A les primitives bases que havien presentat els actors, consistents generalment en l'horari, n'hi han afegida una altra, que és la més important. Demanen que cada empresari faci un dipòsit al propietari del teatre per tal que aquest pugui pagar els actors pel contracte estipulat amb l'empresari pel cas que aquest deixi el negoci.

Es fan forts els actors amb aquesta base perquè no es volen trobar amb quel·luns actors vagin a treballar en un teatre en el qual llurs companys no hagin cobrat per haver fet fallida l'empresari anterior.

L'Associació d'empresaris sembla que ha deixat en llibertat els associats per a solucionar el conflicte. Per aquesta raó no es pot assegurar si la vaga afectarà tots els teatres, puix sembla que els actors no demanen a tots per vaga per solidaritat, i que els empresaris opinen així, ho fa suposar el fet que un parell d'empresaris han traspassat o intenten traspassar l'arrendament al primer actor de la companyia, creient que així el Sindicat d'Actors no els ho impedirà, per-

què essent empresari un actor, no es pot donar el cas d'un empresari no actor de deixar de pagar els seus perquè aquell actor ja sap que allí on treballi novament, el Sindicat se li quedarà una part del sou per a pagar els deutes.

Encara que sabem el nom d'aquests teatres on se cerca aquesta solució, no els volem donar a conèixer, perquè no serà resolta la proposta fins avui, de manera que pot fracassar.

Aquests traspassos d'arrendament que preparen alguns empresaris, dona a entendre que aquests estan disposats a resistir, i per altra part, els actors tampoc es mostren propis a la transigència fàcil. La prova està que en la reunió haguda ahir a la tarda, tots plegats, no es va arribar a cap acord.

Els apuntadors han anunciat la vaga per a fer causa comuna amb els actors. Ja hem dit que els actors i apuntadors obraven conjuntament i deslliats de la Federació del Teatre. Tant és així, que aquesta nit passada fou signat el pacte d'equiparació entre actors i apuntadors pel cas del sou mínim, que serà de dotze pessetes i mitja cada dia, treballant a Barcelona.

Pel que respecta a fora, el teatre es presenta amb molt poques probabilitats d'èxit. El sou mínim de vers, serà de 20 pessetes, i de garsuela, 25. Aquests sous sembla que són apòcats per molts empresaris, però donats els pocs recursos de les companyies foranes, moltes de les quals són empreses d'actors, resultarà que es farà impossible fer temporades a les poblacions de Catalunya, i aquestes hauran d'esperar les «tours» d'estiu, fetes pels empresaris de Barcelona, amb probabilitats d'èxit per no haver-hi hagut teatre en tota la temporada d'hivern.

Els tramistes i maquinistes també van a la vaga, contra el que s'havia dit, que n'havien desistit. Ultra l'augment de sou, mantenen els maquinistes que se'ls posi un ajudant.

Tenint en compte tot el que acabem d'exposar, és de creure que la temporada de teatre no començarà el dia que les empreses havien assenyalat, almenys en alguns teatres que havien de començar aviat.

LA COMISSIÓ MIXTA DEL TREBALL I LA CAMpanyA DE LA FEDERACIÓ MONÀRQUICA AUTONOMISTA DEL DISTRICTE VI

En sessió celebrada per la Comissió Mixta del Treball en el Comerç, el vocal dependent, senyor Griera, cridà l'atenció referent a la campanya empresa per la Federació Monàrquica Autonomista del Districte VI, i considerant-se al·ludits els vocals patrons «senyors baró de Güell i Arciniega, manifestà el primer que es troba moltíssim que en la campanya empresa pel senyor Mir i Rosell contra la comissió Mixta del Treball s'hagués fet ús del nom de la Federació Monàrquica Autonomista per atacar un organisme del qual s'honrava en pertànyer des de la seva constitució, i en el qual ve col·laborant activament.

Que, en conèixer els primers telegrams circulats per la Federació Monàrquica Autonomista del Districte Sisè, parlà amb el president de l'esmentat Centre, fent-li observar que no tenia dret a fer ús del nom del partit sense acord del Directori, donant-se per convençut el senyor Mir i Rosell, i promentent que si seguia la campanya la faria en nom propi, però sense barrejar per a res la Federació Monàrquica Autonomista.

Per la seva part, el vocal patró senyor Arciniega, va explicar el significat que tingué la seva intervenció en la reunió celebrada fa pocs dies a la Federació Monàrquica Autonomista del Districte Sisè, a la qual només assistí com a industrial particular, prenent la paraula, en vista de la reiterada pressió dels concurrents a l'acte, en assabentar-se que s'ornava part de la Comissió Mixta, fent-ho precisament en defensa d'aquesta Corporació, l'actuació de la qual, en general, creu beneficiosa per al comerç, si bé es reservava el dret de defensar dintre d'ella un horari més extens i prouar la seva aprovació.

També s'ha reunit la Comissió organitzadora de la campanya contra la Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona, amb assistència de tots els delegats de les entitats de comerciants i industrials detallistes de les barriades extremes.

Va acordar-se celebrar una assemblea magna en un dels principals teatres d'aquesta ciutat, el diumenge, dia primer d'octubre, a les deu del matí. L'accés al teatre serà per rigorosa contrassenya, que facilitaràn les entitats Defensa Industrial i Comercial de St. Martí de Provençals, de Sans, de Sant Andreu de Palomar i de Gràcia, prèvia la presentació, als no associats, del rebut de la contribució.

Els industrials de Barcelona (capi-

De la Generalitat

L'ALCALDE DE MANRESA

El senyor president ha rebut un telegrama de l'alcalde de Manresa, saludant-lo, en pandre possessió d'aquella Alcaldia, i fent-li avinent el testimoni d'adhesió a la Mancomunitat.

NOVA ESTACIÓ TELEFONICA

L'alcalde de Castellolí ha enviat al senyor president un telefonema de salutació i agraïment, amb motiu de la inauguració del servei telefònic de la Mancomunitat de Catalunya en la dita població.

LA TOMBA DEL COMTE JOFRE

El diputat En Ramon Noguera i Comet, en nom del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ha remès al senyor president de la Mancomunitat de Catalunya una instància perquè aquesta empari i ajudi el projecte iniciat per la classe d'Història de Catalunya de les Escoles de l'esmentat Centre, de costejar per subscripció nacional una tomba definitiva on siguin guardades les despeses del comte Jofre, fundador de la Nacionalitat Catalana, que avui es troben recollides en el Monestir de Ripoll, dintre una modesta caixa de cedre, coberta amb ric tapis. El senyor Puig i Cadafalch ha ofert traslladar la instància al Consell Permanent.

L'OBRA DE LA CAIXA DE CREDIT COMUNAL

La Caixa de Crèdit Comunal de la Mancomunitat de Catalunya, ha publicat el primer llibre de la seva ponderable actuació.

Es fa història de la Institució, s'expliquen les condicions amb que contracta, s'esmenten els aspectes econòmics i la forma d'operar i propagar alhora els avantatges que etenen els Municipis i els Sindicats Agrícoles que recorren als seus préstecs per tal de crear obres i serveis.

Els tenedors d'obligacions de la Caixa de Crèdit, en presència d'aquest llibre, tindran la sensació del valor i de les seguretats del capital esmerçat, amb cada nou préstec; les entitats que han contractat, amb el reconeixement que expressen a la Caixa són exemplars models per a les que desconeixen la seva organització i funcionament, i són, per tant, el millor portaven de les seves excel·lències; i per als Ajuntaments i Sindicats que poden recórrer a la Caixa de Crèdit, és aquest llibre el més poderós atractiu perquè no deixin de gaudir els beneficis que facilita amb el seu crèdit thonrat.

L'honorable funció de la seva comesa i l'acció econòmica de paternal ajut que presta, evidentment, és prova amb les respostes a enquestes que són objecte principal de l'actuació de la Caixa de Crèdit.

El nou llibre està exornat amb 69 gravats de les obres i construccions que amb cabals prestats per la Caixa de Crèdit han executat les entitats contractants. Aquestes, fins a l'actualitat, són: Els Ajuntaments de Pineda, Torregrossa, Albi, Lleyda, Castellterçol, Borreda, Juneda, Borges Blanques, Pons, Bruch, Pierola, Masies de Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Pere de Ribes, Sant Sadurn de Noya, Hospitalet de Llobregat, Canet de Mar, Súria, Artesa de Segre, Figueres, Tarragona i B'sbal del Penedès, i els Sindicats Agrícoles de Masroig, Artesa de Lleyda, Rocafort de Queralt, Castellserà, Espuga de Francolí, Vilarrudona, Albatarrac, Albacés i Bonastre.

EL VIATGE D'ESTUDI DELS ALUMNES DEL TERCER CURS DE L'ESCOLA D'INDUSTRIES TEXTILS

Els alumnes del tercer curs de l'Escola d'Indústries Textils, acompanyats del director i professor de Tecnologia tèxtil, don Manuel Massó i Lloréns, han fet una excursió d'educació tècnica, visitant les Escoles i fàbriques següents:

«Conservatoire National des Arts et Metiers» i «Ecole Centrale des Arts et Manufactures», de París.

El «British Museum», la Galeria de Màquines, l'Imperial College of

tal), hauran de recollir llurs contrassenyes a les oficines de la Comissió organitzadora, Federació Monàrquica Autonomista del Districte Sisè, Ronda de Sant Antoni, 30, principal, de quatre a vuit de la tarda i de deu a dotze del vespre.

Science et Technology» i el Museu d'Història Natural, de Londres.

La fàbrica de filats i teixits d'Haworth a Salford (160.000 ptes i 3.200 telers).

La Borsa de Manchester, on presenciaren, invitats pel Lord Major, la venda de la primera baia de cotó de la campanya actual, el producte d'elà qual és destina a beneficència.

«Dart Mills», filatura de Bolton, amb 156.000 ptes, filant amb selfactina cotó pentinat d'Egipte per als nùmeros més prims.

«Sunny side Mills», fàbrica de teixits de Bolton, amb 2.500 telers, fent articles de fantasia.

Una fàbrica de borres a Bury, filant amb cardes metxeres i selfactines fils de qualitat i resistència fets amb desperdiciis.

Els tallers de construcció Hartford Works de la casa Platt (11.000 obrers), «Moston Mills», a Fallowfield, filatura moderna de 60.000 ptes.

«Technical College», de Bradford, on el principal i els professors els abseguiaren amb un àpat a la residència d'estudiants.

La fàbrica Priessmann, de filatura de teixits d'estam anglès.

La Borsa de Cotó de Liverpool, on foren rebuts pel president del Comitè Directiu, el qual els acompanya a les sales d'arbitratge, mostres i contractació.

Els Dokes de Liverpool, acompanyats pel secretari del director general.

Els tallers de fabricació de bobines de Wilson Brothers, a Garston.

L'Escola de Tecnologia de Manchester, acompanyats pel director del Departament tèxtil, professor Myers, i alguns altres professors.

El «Manchester Ship-Canal», on el personal Directiu ensenya la formidable instal·lació d'elevadors i comandament de grues.

«Ecole des Arts et Metiers», de Lille, i l'Institut Industrial del Nord de França, rebuts pels respectius directores.

La monumental filatura i textura de lli, de la «Société de Perenchies», l'Institut Technique Roubaisien», acompanyats pel rector l'Abbe.

L'Escola Nacional d'Arts Industrials de Roubaix, el Museu i la Biblioteca, la fàbrica de Hatura d'estam francès, de Mrs. Filpo freres, de Tourcoing.

El pentinatge de llanes de la casa Malard, a Tourcoing.

El pentinatge de llanes d'Alfred Motte (300 pentinadores Holden, Noble i alsacianes).

Els dos Acondicionaments de Roubaix.

L'Escola Tèxtil de Tourcoing.

La Borsa de Lille.

La fàbrica Loyer, filant nùms. 20, amb cotó Sea-Island doble pentinat.

Dues filatures de llana cardada a Verviers, i els tallers d'estructura de l'acasa Duesberg-Bosson.

L'excursió ha durat 22 dies, sense cap entrebanc ni incident, sinó molt venturosament, trobant els estudiants catalans ben afectuosos rebudes, entre les quals cal esmentar les de la premsa de Manchester i la que els feren els Lords Majors de Manchester i de Bradford, els quals s'interessaren per l'obra cultural de la Mancomunitat de Catalunya, i posaren a disposició dels estudiants els serveis municipals de les ciutats esmentades.

REVACUNACIÓ ANTITÍFICA A PONT DE VILUMARA, EL 10 DE SETEMBRE DE 1922

En l'esmentada data es féu, de comú acord amb el senyor alcalde, la revacunació anti-tífica dels habitants de la població.

Continua el mateix conveniement en l'eficàcia de la vacuna, tan palestrada a Pont, en l'epidèmia de 1920, i refermada aquest any, puix que els dos únics de febre tifoidea han estat en un individu que no volgué vacinar-se, i en una criatura de tres anys que no fou vacunada per la poca edat.

Per això s'assolí un resultat esplèndid en l'actual vacunació, ja que arribà a un total de 250 vacunats, d'ells 15 de nous.

No es descuida al mateix temps l'obra de la portada de noves aigües, i dintre de poc temps ja es posarà la canonada de ferro.

Tot el projecte és obra de la Secció Hidràulica de la Mancomunitat.

Es molt de lloar l'entusiasme i ajut del senyor alcalde.

DARRERES INFORMACIONS

PENINSULA

TROPES A MELILLA

Madrid, 14, 12'30 matinalada. València. — A bord del vapor «Castella», de la Transmediterrània, han marxat aquesta tarda amb direcció a Melilla 825 soldats del cupu del 21, pertanyents als regiments d'Orumba i Mallorca, que van a substituir als dels mateixos regiments del cupu del 19.

EVASIO

Saragossa. — Del dipòsit municipal, on es trobava sotmès a condemna governativa, s'ha escapat l'anarquista Carmelo Bofach, que arranca una reixa i sortí al pati.

EL CONGRES DE GERNICA

Bilbao. — Diuen de Gernica que el temps segueix plujós, però, no obstant, segueix lluminós. Al matí han recorregut els carrers els gegants. A les deu ha celebrat una reunió la Secció de llengua. El senyor Azque, entusiasta basconí, ha donat una conferència molt interessant sobre el nou Diccionari basconí.

DEL NAUFRAGI DE L'HAMMONIA

Màlaga. — A Gibraltar, han desembarcat 63 naufragats del transatlàntic de la línia Hamburg-América «Hammonia», que naufragà en aigües de Vigo.

La Línea. — Llista dels supervivents espanyols del transatlàntic alemany «Hammonia», portats a aquest port pel vapor anglès «Soulter-Prince».

Passatgers salvats: Manuel Pérez, Josep Rodríguez, Josep Churruarín, Josep Noriega, Enriq. Esteve, Josep Bello, Antoni Pérez, Dionís Trigo, Valentí Salomó, Ramón Tendón, Antoni Sierra, Generós Portilla, Estanislau Seljo, Francesc Castilleira, Josep Riestra, Antoni Santolà, Manuel Cabanac, Angel Lambana, Josep Villar i Jesús Granja.

Tripanants: Ambrós Peña, Joan Barreiro i Joan Daniel.

L'EXPOSICIO DE SEVILLA

Sevilla. — S'ha reunit el Comitè de l'Exposició Hispano-Americana, acordant-se acceptar la dimissió del vice-president, comte d'Urbina, el qual ha manifestat que gestionaria del Rei que el rellevi del càrrec de Comissari regl. Pròximament celebrarà una important reunió el Comitè amb assistència de tots els vocals, inclosos els que resideixen fora de Sevilla.

ARRIBADA DE LLINCENCIATS

Gijón. — Aquest matí han arribat en el vapor «Marqués de Campo» 343 soldats del regiment de Tarragona, repatriats de l'Àfrica.

Esperaven llur arribada les autoritats i el batalló de guarnició aquí del mateix cos, amb bandera i música. La rebuda ha estat entusiàstica.

Als carrers i al quarter foren objecte d'entusiasme acollida els expedicionaris.

Al moll hi havia les famílies, entre les quals es presenciaren escenes commovedores.

A la tarda sortiren en el vapor «Escalano» 130 soldats d'enginyers arribats d'Oviedo cap a l'Àfrica.

Enorme públic ha acudit al moll i han estat acollits amb visques i aplaudiments.

L'Ajuntament ha obsequiat els soldats amb dues pessetes, amb quatre els caporals i sis als sergents.

El general governador, senyor Bermudez de Castro, ha ordenat que el vapor toqués al port de Corunya, perquè es proveís als soldats de manies i tot el necessari perquè puguin fer la travessia en les millors condicions.

DESCANS DOMINICAL

Santander. — En la sessió de demà de l'Ajuntament el regidor socialista senyor Valla presentarà una proposició en sol·licitud del descans dominical per als individus de la guàrdia municipal.

DE SANTANDER

Santander. — L'arrendatari de l'hipòdrom de Bellavista, senyor Marqués, ha visitat a l'alcalde per a rescindir el contracte.

També anuncia que el pròxim dia s'encarà el Gran Casino del Sardinero, la dependència del qual comença d'ésser acomiadada.

DE BILBAO

Bilbao. — Ha tornat de Sant Sebastià el governador civil, el qual ha manifestat que havia parlat amb el cap del Govern sobre assumptes de Biscaia.

També ha dit que en la propera combinació de governadors es partirà de la base del de La Corunya.

Sembla que el fonament de la combinació està en l'actuació de cada governador durant la passada vaga de Correus.

NOTES DONOSTIARRES

Sant Sebastià. — A la Conxa han entrat els submarins «B. 1» i «B. 3». En el primer hi anaven els senyors Sánchez Guerra i Fernández Prada. Ambdós ministres han estat submergits cosa de mitja hora, desembarcant prop del Club Nàutic.

El senyor Sánchez Guerra ha convidat a esmorzar els oficials dels submarins i els comandants dels vaixells ancorats en aquestes aigües.

—Hi ha violent temporal, presentant la mar aspecte amenaçador.

El creuer anglès «Curaçao» ha salpat aquest matí, a les vuit, en virtut d'ordre radiotelegràfic rebuda anit passada.

El cuirassat «España», al seu torn, marxat a Bilbao, causa del temporal regnant, el canoner «Marqués de la Victoria» s'ha vist obligat a refugiar-se al port de Passajes.

El cuirassat portuguès «Vasco de Gama» ha marxat a Lisboa.

DENUNCIA

Sant Sebastià. — El fiscal de S. M. ha denunciat el diari ex-monarquic «El Pueblo Vasco», a causa de la sistemàtica campanya que venia fent.

PARTIT DE FUTBOL

Cartagena. — Ahir va jugar-se el segon partit de futbol entre l'equip de «Valencia Futbol Club» i el de «Cartagena Futbol Club», aquest reforçat per jugadors catalans i murcians.

Ha guanyat novament l'equip valencianista, per quatre punts a un. L'encontre, que havia despertat gran interès, ha estat presenciat per nombrosos públics.

SORTIDA DE TROPES

Saragossa. — Aquesta nit han marxat en tren militar per la línia de Leyria, 405 soldats del regiment de Girona, 123 d'artilleria, 30 d'intendència i 16 de Sanitat Militar.

Tots van a cobrir les vacants produïdes per la repatriació de la línia de 1919.

A l'estació de Tardienta s'afegiran als expedicionaris 325 soldats del regiment de Galícia i 243 del de Valladolid, de guarnició a Jaca i Osca, respectivament.

Les forces van manades per onze oficials.

EN LERROUX A CANARIES

Santa Creu de Tenerife. — El senyor Lerroux està essent obsequiat per nombrosos amics i correligionaris.

Després de visitar el degà dels periodistes, don Patrici Estévez, ha marxat a la Laguna, esmorçant amb alguns amics a l'Hotel Anglés.

Ha fet una excursió a Mont Mercedes, i a la tarda, ha visitat l'Ajuntament de la capital, rebent-lo l'alcalde accidental, senyor López Berger.

L'alcalde ha expressat la satisfacció de la Municipalitat per la visita.

El senyor Lerroux ha agraït les manifestacions de l'alcalde.

Ha expressat el seu agraïment a la Corporació Municipal per l'honor que li dispensava.

Els representants a Cortis, senyors Pérez Armas i Izquierdo Vélez, l'han obsequiat amb un àpat en nom dels representants al Parlament.

Els alcaldes d'Orotava i Puerto la Cruz organitzen un àpat al qual assistiran signifiatives personalitats de tots els partits polítics.

DE SANT SEBASTIA

Sant Sebastià. — Ha sortit d'excursió a Pamplona el ministre d'Estat, qui tornarà aquesta nit.

De Miramar s'ha sortit avui la Reina donya Maria Cristina, la qual visita els hospitals de la Creu Roja i es va passejar per la població.

El Rei va rebre en audiència a dotze militars.

Com guanyador del gran premi, el Rei ha ofert aquesta nit un banquet a l'Hotel Continental, als propietaris

de cavalls que van pendre part a les carreres i nombroses personalitats.

DE LARAIX

Cádiz. — Procedent de Laraix ha fondejat en aquest port el vapor «Isla de Menorca», el qual porta a bord 264 individus de tropa en diferents situacions.

Els passatgers confirmen que la tranquil·litat en tota la zona de Laraix és perfecta.

També diuen que un fill del Raisu, de 14 anys d'edat, farà llurs estudis a Madrid, sota la protecció del Govern espanyol.

DEFUNCIO

León. — S'han complert els pessems del metge, puix a les vuit d'aquesta nit, ha mort l'obrér, víctima de l'agressió del diumenge passat.

El cadàver fou portat de seguida al dipòsit del Cementiri.

L'han acompanyat bastants treballadors.

L'altre ferit segueix bastant millor.

L'ALCALDE DE DENIA

Denia. — Aquest matí s'ha organitzat un gran manifestació pública amb tancament de cases de comerç i interrupció d'indústries, durant mitja hora en que els industrials es dirigiren a l'Ajuntament amb el propòsit de felicitar a l'alcalde per la campanya de moralitat que ha iniciat, clausurant cinc cafès cantants i prohibint el funcionament de diverses cases de joc.

L'alcalde va sortir al balcó entre les aclamacions de la multitud.

A la manifestació hi figuraven més de 2.000 dones.

PROTESTA

Oviedo. — El president de la Comissió provincial ha telegrafiat en termes de gran energia al ministre de Marina, protestant contra el fet de que precisament als moments en que se celebrava a les mines l'assemblea i manifestació, un vaixell de guerra espanyol, l'«Hernán Cortés», estigués en el port de Múscul carregant carbó anglès de pitjor qualitat (diu el telegrama), i sobretot més car que el que s'obté a Astúries.

DE GOVERNACIO

Madrid, 14, 2 matinalada. El ministre de la Governació ha manifestat aquesta matinalada que a cinc senyores de les admeses al Cos de Correus que no s'han possessonat per trobar-se d'estúieg s'ells ha fixat un termini de presentació fins al dissabte vinent. En el cas que no acudís a aquesta última crida, se'ls substituirà automàticament per aquelles altres que estan en expectació de destí.

EFFECTES DELS TEMPORALS

Alicant. — Els temporals han causat danys enormes al terme de Villena, destruint les collites.

Entre Cieza i Jumilla la corrent arrastra, boicant-lo, un automòbil que portava don Josep Sendiç, propietari de l'auto.

Resultaren mortes una criada i una neboda del propietari.

El matrimoni Sendiç resultà amb ferides lleus.

També la corrent arrastrà una nena que morí ofegada.

ROBATORI ESCANDALOS

Corunya. — Aquesta nit s'ha començat un assalt, sense que fins ara se sapiga qui són els autors.

A dos quarts d'onze de la nit, quan es dirigia al seu domicili, don Josep Maria Sio, propietari d'una administració de Loteries, portant en un malell l'import del tercer premi de l'últim sorteig, li han sortit al pas tres sdesconeguts, els quals li han fet alguns disparats, causant-li ferides a la cuixa dreta i a la mà dreta.

Els agressors, en caure la víctima a terra, s'han apoderat del malell, desapareguent.

La policia gestiona el descobriment dels autors, fins ara sense resultat.

Zamora. — Sota la presidència del president de la Diputació, s'ha celebrat l'assemblea d'Ajuntaments de la província.

Llegida la memòria, fou aprovada. Igualment quedaren aprovades les ponències referents a l'ensenyament agrícola i vinícola; aranzels, crèdit agrícola, transport i tarifes ferroviàries.

BARCELONA

L'afer del tren

Tiroteig, registres i detencions

Abans d'anir hi hagué a la barriada del Clot, cap al cantó d'Horta, un viu tiroteig. Hom diu que la policia anava per agafar dos subjectes, acusats d'haver pres part a l'assalt del tren, però que ells aconseguiren fugir, aprofitant la fosca i la coneixença dels llocs.

Ahir, al matí, la policia procedí a fer un registre per la barriada, aconseguint agafar els dos subjectes que buscava, i posant-los a disposició del jutge que entén en la causa.

El practican Solà

El practican o «curander» Ermenegol Solà, fou detingut en una espècie de Clínica que té al carrer de les Cortes Catalanes, cantonada al de Casanova. Segons sembla, estava fixat com a anarquista des del 1909, però qu'efectua molt de temps que no s'havia embolicat en res. Sembla que ha confessat que, efectivament, va curar un home que tenia una rascada de bala a l'esquena, però de poca importància.

El ferit de l'assalt

Hom diu que el que resulta ferit en l'assalt del tren i que fou curat pel practican Solà, és diu Jiménez, i és conegut amb el renom de «Cunyat». Després de curat, diu que va aconseguir fugir cap a Madrid.

Dugues versions contradictòries

Una de les versions, com diem en altre lloc, és la de que la policia ha aconseguit agafar els autors de l'assalt del tren, i que els té barrejats amb molts d'altres sospitosos, resultant que l'aseva tasca serà d'eliminació, distingint els que han d'ésser posats en llibertat.

L'altra versió — sembla que mes autoritzada, — diu el següent:

Una vegada identificat «El Quere», v a procedir-se a la detenció dels seus amics íntims, per a discernir els que havien format banda amb ell. Entre aquests detinguts hi hagué el Josep Maria Botella i el Josep Francesc Jargues. Aquests, cedint a les interrogacions de la policia, diu que confessaren llur participació en l'assalt i que donaren els noms de llurs companys, fins a cinc, els quals, juntament amb ells dos i el mort, formaven la banda que va assaltar el tren.

La policia ha buscat, sembla que fins ara inútilment, a aquests cinc assaltants, anant a preguntar de totes les formes a les cases on havien treballat o podien tenir-ne esment.

Diligències d'ahir tarda

Ahir, a la tardada el jutge senyor Reynoso i l'oficial criminalista senyor Jorba Molins, anaren a la presó com altres dies, prenent declaració als detinguts, especialment a dos que podrien ésser els dos detinguts a la barriada del Clot.

També es procedí a un areconeixença, en roda de presos, dels dos detinguts Botella i Frnacés, per part dels qui podien haver-lo vist en l'assalt del tren.

L'arresva dels que han actuat en aquesta com en altres diligències, fa difícilíssim averiguar els resultats.

Un rumor sobre la Federació Patronal

Durant el dia d'ahir correueren per Barcelona uns rumors alarmants sobre l'estat de la Federació Patronal.

Contra el que la veu anònima deia no resulta cert que hagué fugit de Barcelona els senyors Graupera i Pons i Solmanes, president i secretari de la susdita entitat. Qui els hagi volgut veure, ahir ho podia haver fet a les oficines de la Federació.

Com que un dels rumors era que havia fet suspensió de pagaments l'entitat i que ells havien fugit, no essent veritat una cosa, tampoc ho és l'altra.

L'origen d'aquestes coses fantàstiques poden haver estat el no gens proper ingrés que va tenir la Fe-

deració des de fa algun temps. Molts patrons han deixat de cotitzar i els ingressos han arribat a ésser molt petits.

Darrerament, gairebé només cotitzaven els rams de construcció i de la fusta, havent deixat de fer-ho gairebé en absolut.

Això ha motivat que la Federació tingués uns ingressos insuficients, sobretot comparats amb els que tenia primer.

Diu qu'eper a demà passat hi ha convocada la Junta general per a tractar d'aquesta gran mima d'ingressos i s'acordarà el que procedeix fer. A aquesta Junta hi assistiran els senyors Graupera i Pons Solmanes, els quals explicaran la situació dels socis de la Federació, però no podrà assistir-hi el senyor Benet, lletrat assessor, de l'entitat, el qual diu que es troba a l'estranger.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rei.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquillologia, de la Societat de Ciències Naturals «Club Muntanyenc», Princesa, 14, primer. — Obert d'onze a una i de cinc a set.

Arquitectura: Escola d'Arquitectura. — Segon pis de la Universitat.

onze de la tarda.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda i de les tres fins a posta de sol: Palau Reial del Parc.

Municipal: Obert de les deu del matí a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

— Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a meitat també es pot visitar els dies festius.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol. — Plaça Real, número 10.

Del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Pública. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis del a tarda, els diumenges.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

D'Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Estudis, 9.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De Protocol: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Centre Excursionista de Catalunya (Carrer del Paradís). — Obert de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Provincial Universitaria. — Obert de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda: Edifici de la Universitat.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Obert, de 13 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circulant.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

Dels Museus Artístics (especial de Art): Obert de les deu del matí a la una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc.

Biblioteca pública de Sant Andreu de Palomar (Santa Marta, 18 i 20). — Obert de les vuit a les deu del vespre.

Biblioteca de l'Escola Elemental del Treball (Urgell, 187, Casa Batlló). — Especialitat en obres d'ensenyament tècnic per a obrers. Obert tots els dies feiners, de sis a vuit del vespre.

De l'Associació de la Premsa Diària (Canuda, 13): De sis a vuit del vespre.

Biblioteca de l'Institut de Fisiologia (Facultat de Medicina), especialitzada en Fisiologia, Biologia i Bioquímica, tots els dies feiners, de deu a una i (lleuat els dissabtes).

Biblioteca especialitzada en matèries textils. Escola d'Indústries Textils de la Universitat Industrial (Urgell, 187), oberta, de deu a dotze. Servei de préstec.

LES TERRES CATALANES

TARRAGONA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

LES SARDANES DE LA RAMBLA

L'audició de sardanes d'ahir a la nit a la Rambla constituí un èxit per la cobla «La Principal del Camp» i per la Joventut Nacionalista.

En acabar, dintre del local de la Lliga Regionalista la cobla tocà «Els Segadors», essent el cant chorejat per gran nombre de senyores i per la gremiació que omplia la Rambla.

Aquesta és la contesta que el jovent tarragoní donà a les grolieres del diari de la U. M. N.

L'APLEC DE POBLET

L'aplec que les Joventuts Nacionalistes organitzen al Monestir Reial de Poblet va adquirint major importància que no s'havien proposat en principi els organitzadors.

Hi assistiran rellevants personalitats del nacionalisme de les comarques tarragonines i d'arreu de Catalunya. L'Orfeó Montblanquí hi donarà un concert i es ballaran sardanes amenitzades per la cobla «La Principal del Camp», de Valls.

ALTRES NOTES

S'està acabant a Salou la construcció del camp d'aviació. Hi han aterrat ja alguns avions francesos dels que fan el servei Tolosa-Casablanca. El camp resulta espaiós, podenthi pendre terra els aeroplans amb comoditat.

—Ha estat admes de nou al Cos de Correus l'oficial En Joan Noguera.

—En honor dels futbolistes del Regiment d'Almansa que marxen a l'Àfrica es jugarà el divendres un partit al camp del Gimnàstic F. C.

—Al Coliseu Municipal hi debutarà demà la companyia lírica Valdivieso que dirigeix el mestre Albert Estuero.

—Ha tornat, després d'haver assistit al Congrés Odontològic de Madrid, el nostre amic el doctor Joaquim Alguero.

—De Sant Feliu de Codines ha tornat el catedràtic de l'Institut i president de la Comissió d'Acció Política de la Lliga Regionalista En Manuel Galés.

La Selva

CASSA. — El mal temps va obligar a suspendre els exercicis de tir que projectava el Sometent, amb assistència del comandant general del cos armat.

Han quedat ajornats fins al vinent diumenge.

—Gràcies a la iniciativa de la nova agrupació Cassà F. C., hom diu que per la propera fira de Santa Tecla podrem fruit audicions públiques de sardanes.

Tan mateix cal celebrar-ho de bon car, aviat haurém de considerar com una ignomínia que, en una població com la nostra, al cor de La Selva, i amb tres cobles (alguna de molt notable) quasi mai poguem sentir la tenora rellar públicament.

—A l'església parroquial s'estan celebrant exercicis espirituals per a la joventut, dirigits pel P. J. Blanch, C. M. F., superior de la residència de Sant Feliu de Guíxols.

—Fa alguns dies fou anunciat, per un pregó públic, el reclutament d'obrers voluntaris destinats a les veremes franceses, essent el nombre ben creixent els qui s'allistaren per tal d'anar a cercar, a l'anyanyes ferres, el bocí de pa que la crisi de la indústria surera els pren dels dits.

SANTA COLOMA DE FARNES. — El partit de futbol que es va jugar en aquesta ciutat entre els equips Reserva de U. D. de Girona i el local, reforçat amb elements del Granollers, es va decidir a favor de l'últim, per nou gols a zero.

—La companyia de la Ramona Mestres va representar amb èxit l'obra «Es mi hombre».

—L'Ajuntament de la nostra ciutat, en una de les seves últimes sessions, va acordar nomenar fill adoptiu al director de la Caixa de Pensions i d'Estalvis, senyor Moragas i Barret.

Per al dia de la remesa al dit senyor del document oportú es preparen grans festes, a les quals prendran part totes les societats locals.

GIRONA

(Conferència de les 9 de la nit)

SORTIDA DE TROPES

En el tren de les sis del matí han marxat cap a Barcelona 385 soldats del Regiment de l'Àsia del capu de 1921.

Han estat acomiadats per les famílies i per les autoritats.

ALTRES NOTES

El marquès de Carulla ha oficial al doctor Riera, president de la Diputació, acusant rebut i agraïnt la comunicació que li fou enviada protestant contra la supressió de l'autonomia universitària.

—A Lloret de Mar es proposen organitzar un Museu d'Art.

—El mestre oficial de Dagostera ha estat nomenat professor de l'Ateneu d'Igualada.

—S'ha reunit la Comissió Central de l'Ajuntament per a tractar de les vinentes fires i festes de Sant Narcís.

S'ha acordat, de moment, posar a subhasta el Teatre Principal, posant per compromís que s'hi dongui alguna representació lírica, en preferència òpera, i fer una crida als veïns i als industrials pregarant que formin una comissió que, d'acord amb l'Ajuntament, confeccionin el programa de les festes.

—Demà, a les quatre, es jugarà a l'Estadi de la Unió Esportiva Gironina un partit de futbol entre els equips militars Granaders F. C. i artilleria pesada.

La Costa

TIANA. — L'Orfeó Tienenc, amb el desig sempre de donar sanitsos espai i cultura al poble, pel qual li fou creada, ha organitzat per al dia 17 de setembre un gran festival popular de germanor i pàtria.

Per al major esplendor de l'esmentat acte s'ha aconseguit, gràcies a l'entusiasme i generositat de diversos elements, que hi prenguin part els següents orfeons germans: Escola Choral Martinenca, Orfeó Vilanoví, Orfeó Samboí, Orfeó Tienenc, cooperant-hi la cobla la Principal Barcelonina, formant un conjunt d'uns 350 executants, sota la direcció del mestre Emmanuel Bosser.

Ordre de la festa: A les deu del matí, arribada dels orfeons indicats i cobla, els quals seran rebuts per l'Orfeó Tienenc, amb llur senyera, autoritats locals i representacions de totes les autoritats, dirigint-se tot seguit a la plaça de la vila, on es farà la salutació al poble, entonant-se «El cant de la senyera», del gran mestre Millet, qui ha promès assistir a aquesta festa, juntament amb altres personalitats artístiques, acabada la qual hi haurà ballada de sardanes a la mateixa plaça.

A les quatre de la tarda, una altra audició de sardanes, començant tot seguit el concert a l'aire lliure pels quatre orfeons junts; hi haurà parlaments, i finalitzarà tan grandiosa festa amb les sardanes «Les fulles seques» i «La sardana de la Pàtria», d'En Morera, pels quatre orfeons i cobla junts.

Pla del Llobregat

CORRERA. — La colònia d'aquesta vila organitzà un ball, al qual concorregueren la major part dels estudiants.

Cridaren l'atenció, tant per l'alegria dels vestits amb que anaven abillades com per llur bellesa, les gentils senyores Lola, Mercè i Montserrat Santamaria, Antonieta Prat, Remei i Lluïsa Bellafont, Mercè Bay, Concepció i Enriqueta Bonavia, Pepeta Tanganelli, Manelleta i Francisca T. Illa i altres.

Hi havia entre els joves de la colònia: Emili Bley, Amadeu Prat, Antoni Bellafont, E. Daunys, J. Plaça, López i Jaume Alberdi, Enric Santamaria, Joan Tanganelli, Salvador Bonavia i altres.

La festa fou brillant.

PERPINYA

Neu al Canigó

Perpinyà, 13. — Ha plovisquejat amb intermitències en tot el Rosselló i ha plogut a Vallespis i Conflent. Les muntanyes del departament han aparegut nevades.

Al Canigó la neu ha arribat fins al bosc Balag.

Ahí al matí el termòmetre marcava a Prades cinc graus sota zero.

Aquestes inesperades neus de setembre han visitat diverses poblacions pirenenques.

De Formiguera comuniquen que la neu ha cobert ja part alta del Capcir.

A Mont Louis neva tot el matí i tota la tarda i el fred és intens.

De Bourg-Madame telegrafia que ha nevat en diversos indrets de la Serdanya, especialment a la vall de Carol.

A Prats de Molló ha plogut molt i la temperatura és molt baixa. — Havas.

Terratrèmols a Sant Pau de Fenollet

Perpinyà, 13. — Comuniquen de Sant Pau de Fenollet que l'alta vall sofreix moviments per terratrèmols intermitents. En poc temps, menys d'un mes, s'han produït quatre moviments sísmics.

El diumenge a les sis del matí es repetí el fenomen. El moviment fou, com sempre, acompanyat d'una sorda detonació.

Aquests moviments sísmics, malgrat no tenir per ara una gravetat alarmant, preocupa els veïns de la dita comarca.

Ha pogut observar-se que el sector afectat està situat entre Lesquerde, Maury i Sant Pau de Fenollet. — Havas.

II Concurs literari organitzat pels Pomells de Lleyda

PREMIS

I A la millor col·lecció de fulles «Per amor a Déu i a la Pàtria», escrites entre els mesos de setembre al d'abril inclòs.

II Al que descrigui: «Espirit cristià de la nació catalana».

III Al tema: «Què caldria fer perquè augmentés en les notes catalanes l'anhel de l'alliberament de Catalunya».

IV Poesia de tema lliure.

V A la millor guia d'excursions de caràcter agrícola, arqueològic, industrial, etc., que poden realitzar-se lent centre a Lleyda, i no suposin distàncies que ascendeixin a més de 50 quilòmetres.

VI Al que descrigui amb major mestria: «Com succeí que, essent el Comte d'Urgell hereu legítim de la Corona catalana, li fos usurpat l'esmentat dret».

VII. Al que expliqui: «Un dels primers deures de tot cristià és l'estimar sa pàtria».

VIII Al qui millor desenvolupi: «El fet de la nacionalitat catalana».

IX Al tema: «El príncep Carles de Viana i conseqüències que portà el seu emmetzament per a la vida i llibertat de Catalunya».

X Al treball: «Per què Sant Jordi és Patró de Catalunya?».

XI Al treball que narri millor i en més nombre els jocs infantils d'ús corrent a Lleyda.

XII Al tema: «A Catalunya havem de consagrar-li tot el nostre ajut i estimació».

CONDICIONS

Els treballs s'hauran de remetre al carrer de Cavallers, número 30, segon, fins al dia de Sant Jordi del vinent any 1923, que fineix el termini d'admissió.

Tots els treballs han d'estar escrits en la nostra llengua i de conformitat amb les normes de l'Institut d'Estudis Catalans.

Els treballs no compresos en el tema primer hauran de portar un sobre a part amb el mateix títol i lema del treball, i contenint en el seu

MANRESA

L'alcalde nou

Ha pres possessió de l'Alcaldia, el regidor d'aquest Ajuntament don Ignasi Suanès Esteve. El nomenament del senyor Suanès, malgrat el seu origen, ha estat molt ben rebut per la ciutat, puix ha vingut a satisfer un general estat d'opinió que desitjava veure acabada la dissortada actuació de l'alcalde anterior, senyor Espinalt, i del grupet de regidors que col·laboraven en la seva obra.

El senyor Espinalt, republicà de la U. M. N., havia estat elegit per 10 vots — comptant-hi el seu — en un Consistori constituït per 24 regidors. No és moment d'explicar la lamentable equivocació que feu possible aquest minúscol triomf, però sí el de remarcar que quan traslluirem al públic els procediments emprats pel senyor Espinalt per a constituir el bloc dels 10 regidors que li donaren l'Alcaldia, Manresa tota se senti avergonyida i escandalitzada.

La gestió d'aquest conglomera, durant els cinc mesos que ha governat el Municipi, ha estat deplorable en tots els ordres, i en especial en quant a la recapitació i repartiment dels cabals de Beneficència. Només així, hom explica que una ciutat, essencialment catalanista, com Manresa, hagi acceptat amb satisfacció una Alcaldia de R. O., i que a l'Ajuntament, que és constituït per majoria catalanista, esclament protestessin, arran del nomenament, els 7 regidors que tenien seient a la taula parada per l'alcalde destituït, i encara ho feren per conducta de l'entusiasta de la llibertat dels municipis senyor Sala, de Terrassa.

El pont de Callús

Si no hi ha res de nou, el dia 15 començaran els treballs d'estudi del pont que projecta construir la Mancomunitat sobre el riu Cardener, al poble de Callús.

La carretera de Manresa a Igualada

En virtut de la subhasta celebrada a Madrid, han estat adjudicades les obres de construcció del segon troc d'aquesta carretera, a la societat Construccions i Serveis Generals, per un import de 516.473 pessetes. Amb aquest motiu, el senyor Creixell, diputat del districte, que tant ho treballa per aquesta carretera, és felicíssim.

L'estat d'en Pestanya

Sembla que a conseqüència d'un refredat, ha recaigut el leader sindicalista. Hom diu, no obstant, que la cosa no és de perill.

interior una tarja amb el nom i adreça de l'autor.

Lleuat del premi primer, exclusiu per als lleydats, a tots els altres hi poden concorrer pomellistes de totes les contrades catalanes.

Als treballs que resultin premiats, a part del corresponent diploma, se'ls concediran altres distincions consistents en lots de llibres principals.

Els treballs premiats quedaran de propietat dels Pomells organitzadors, que disposaran de la seva publicació.

En el seu dia es farà públic el Jurat qualificador, el qual està autoritzat per a atorgar quantes accessits i mencions cregui justes.

El repartiment de premis tindrà lloc el proper mes de juny.

Lleyda, 10 de setembre de 1922.

Pel P. de J. Maloia, Dolors Ibars, presidenta, i T. Carné i Rodamians, secretària.

Pel P. de J. Els Patriòtics, P. Guimet i Prats, president, i Ll. Solé i Sabarís, secretari.

Nota: En el primer concurs foren repartides obres d'En Carné, Fiter (Diccionari complet), Folch i Torres, Guimerà, Iglesias, Jordà i Canals, Maragall, Morera i Galícia, Prat de la Riba, Prat de la Riba i Pere Muntanyola, Raventós, Rovira i Virgili, Serra i Boldó, Solé i Olivé, Soronelles i Llaveries, Torres i Bages i Verdager.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUATS ENS PREGUEN LA PUBLICACIÓ AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

LLEYDA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

BENEDICCIO D'UNA BANDERA

Al poble de Castellidars serà benedicada el dia 24 la bandera del Sometent del districte, essent apadrinada per En Francesc Xammar.

Hi assistiran representacions dels districtes de Borges Blanques i Lleyda.

SORTIDA DE TROPES

A les 410 de la matinala han sortit cap a l'Àfrica les forces expedicionàries dels regiments d'Albuera i Navarra, que embarcaran a Barcelona. Als molls de l'estació hi havia les autoritats militars, i en representació de l'Ajuntament els senyors Ibars i Requesens.

També han donat comiat als expedicionaris llurs famílies i nombros públic.

APAT DE COMPANYYONIA

L'alcalde, En Sebastià Estadella, ha presidit l'apat de companyonia que els ex-alumnes de l'Escola de Veterinària han dedicat al director de la de Saragossa, En Pere Moyano.

SABADELL

L'estalvi

La Caixa d'Estalvis de Sabadell ha ingressat últimament 43.935 pessetes, procedents de 1.270 imposicions, essent 16 el nombre de nous imponents. S'han signat 35.073 pessetes, a petició de 62 interessats.

Pla de Bages

COLONIA SOLDEVILA. — Aquesta bonica colònia celebrarà amb tot l'èmfasi durant els dies 8 i 9 la seva festa major.

El dia 8 s'inaugurà un espaiós camp de futbol jugant-hi un renyit partit els equips «Olimpic» i «Català», de Manresa, que es disputaven una valuosa Copa, donació del propietari de la Colònia, senyor Soldevila.

Després d'una forta lluita, cap dels dos equips pogué emportar-se'n tan ric trofeu per haver empatat a un gol, acordant, per a desfer-lo, celebrar un nou partit. Tots els jugadors foren obsequiats amb medalles, també ofrena del senyor Soldevila.

Cal esmentar també els escollits concertos que tocà l'orquestra Escala, així com els balls que tocà l'espaiós envelat.

Romiatge dels catalans a Lourdes

Lourdes, 13, 11'35 mat.

S'ha celebrat a la basílica un ofici pontifical.

El celebrant era l'abat de Montserrat, assistit per sacerdots catalans.

El temple era ple de gom a gom, i el poble ha cantat la «Missa Fons Bonitatis», amb una gran perfecció.

El reverend doctor don Lluís Carreras ha pronunciat un sermó admirable, glossant les glòries de la Patrona de Catalunya, fent la consagració de llengua i de l'esperit de la nostra terra a la Verge.

Després de l'ofici ha sortit la pelegrinació, precedida d'una gran banda ra catalana, cantant el «Virelai».

A causa de la pluja s'ha hagut de suspendre la processó projectada per a traslladar la imatge de la Verge de Montserrat a la parroquia. — Costa

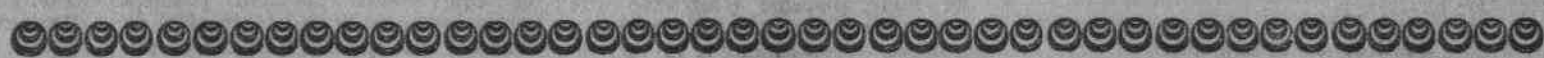
De Societat

La muller del nostre amic En Carles Falgueras, Na Dolors Sasire, ha mort tan tranquil·lament un xamós i grassonet men. L'emhorabona als pares i molta salut al nadó.

FIVE.

GARATGE SPORT

Jaume Castells

Turismes i òmnibus de lloguer.
Reparacions :: Pupil·latge de
cotxes :: Venda de neumàtics,
benzina, grassa, etc., etc. ♦ ♦ ♦

Servei d'autòmnibus des de Tàr-
rega a Bellcaire, Vallbona de les
Monges, Vallfogona de Riucorb,
Montblanch i BALAGUER

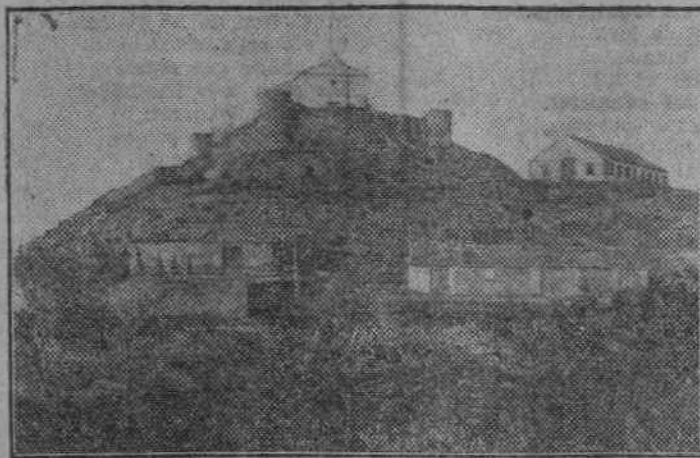
Stockista de la casa **R. C. BERGOUGNAN**

Prensa per a la col·locació de massissos

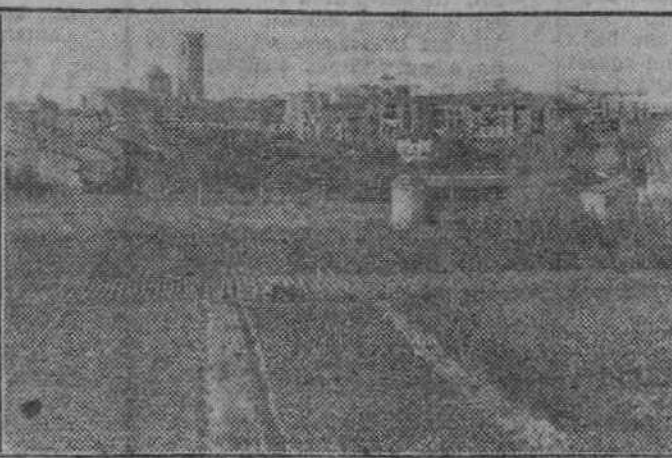
Telèfons: Urbà Xarxa Cervera, 217 i 70
Interurbà, número 18

Tàrrega

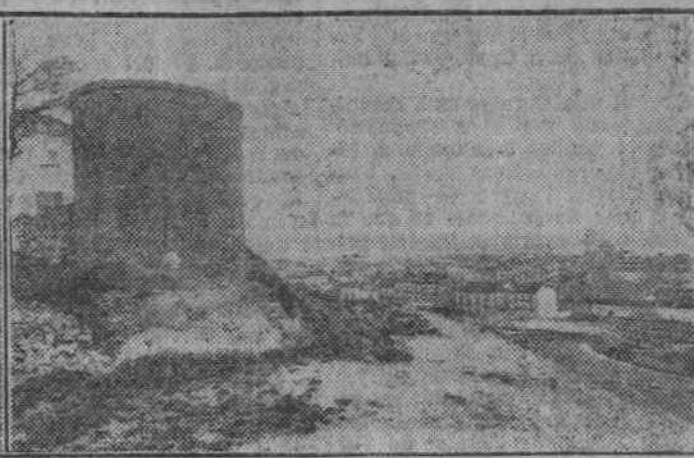
Ciutats de Catalunya: TÀRREGA

L'ermita de Sant Eloi

La ciutat

Des de Sant Eloi

De l'aversió política a la ciutat de Tàrraga

Després dels grans esclats passionals dels temps, entorn de la revolució i les darreres guerres civils que tot sovint s'anava a trompada seca, queda una corrua d'odis i rancúnies entre amics, parents i fins germans. Aquests odis es cuidaren bé d'explicar-los, a llur benefici, els que es feren més tard amos del poble en una forma més o menys accentuada, emparats els uns i els altres per les colles polítiques de la «meseta», que feien arribar els seus tentacles fins a les capitals de província i districte, creant allò que en diuen «influència».

Extingida aquella mena de caciquisme, ha quedat en la nostra gent una marcada aversió envers la política, que tot i éssent perjudicial, no deixa de tenir els seus altres forats interessants per al bon observador. D'una banda tenim els desencantats, que són els qui, havent servit de bona fe una banda política sense idees i solament per a aguantar certa oligarquia burocràtica, creada per a privilegi d'algunes castes i famílies, es trobaven a cada moment amb canvis de personal i d'orientacions que cada dos per tres se sentien esverats i compromesos.

Per altra part, tenim els botiguers i els altres menestrals, que per la por de crear-se antipaties dels uns i anaven amb els altres, s'han deixat perdre tota noció dels drets i deures de ciutadania, engorronant-se amb el manté de què així feien més negoci particular i creuant-se de braços davant del malestar general. D'aquí la gran afició a la mena de societats mutuatòries dites «recreatives», que tenen moltes d'elles entrada, solament al vi, privant als socis solament el tractament de coses útils al bé general, a l'administració del poble, a la cultura del poble, a la política — que confonen amb l'especulació xafardeira — per al bé del poble.

En aquestes societats no és prou que s'hi parapetin alguns individus d'aquells que també reneguen que s'hi i en altres indrets es treballa per a l'organització política o s'hi fomenta la propaganda patriòtica, perquè saben que tota organització ben muntada, no els deixaria fer el seu agost en dies d'eleccions i no podrien gaudir dels «privilegis» que els pervenen el dia que, amb la influència que els ve de fora, mentre el poble dorm o es «retreu», arriben a pescar algun càrrec públic.

La tàctica d'aquests vius, valent-se de l'esperorugiment dels altres, ha fet fracassar en pocs anys la vida de moltes entitats que a l'empar d'un ideal han provat de constituir-se, i a causa de la manca d'entrenament per culpa d'aquests fracassos, la nostra ciutat, que hauria d'ésser el mirall i senyera dels moltesims pobles que la volten, no té ni el més mínim valor en matèria d'organització social, cultural o política.

Avui, que el gran ideal és així mateix creixent, va envaint tots els indrets de Catalunya, són pocs a la nostra població que amb més o menys intensitat no el sentin.

A falta de caps directors, que malauradament encara no es troben entre nosaltres, convidaria remoure les consciències, fent venir d'allà homes nous a predicar-nos la bona nova, homes que, al mateix temps que poseixin la preciosa condició de bons patriotes, tinguin la conducta no con-

taminada per aquest tuf del desgavell que ens arriba de les terres del centre, ja que en cas contrari el poble els avorria més que als mateixos emparadors de les burocràcies.

Fent-ho així, tenim la seguretat que serien agrandades les nostres ànimes amb la flama santa del verb il·luminat per la roentor de l'ideal patriòtic, ressorgint d'entre nosaltres aquella organització, per la qual frisem, amb la segura confiança que fora la salvació de les belles comarques que ens rodegen, de la Sagarra i de l'Urgell.

GUILLEM

La preponderància comercial de Tàrraga.

Entre poblacions d'una certa preponderància comercial, que rauen afectes a un mateix nucli de producció agrícola, del qual absorbeixen llur vitalitat i riquesa, existeix arreu del món, volem creure, una lluita de rivalitat per a proccar-se cada una d'elles, sobre les altres, un predominiu econòmic.

Com que no som agraciats per cap mena de privilegi que ens xeclogui de l'ordre natural de les coses, aquesta lluita la sentim de prop, amb tots els seus efectes i derivacions. Lluita nobilíssima, emparada per un perfecte dret a la vida i que ens induïx al respecte per a les poblacions que amb llur esforç honrat i científic disputen a Tàrraga la supremacia comercial que, avui per avui, gaudeix entre les comarques circumdants, malgrat aquesta lluita se sostingui, en determinats casos, enverinada i relaxada per efecte d'una antipositat que l'engelosiment interposa, frequentment, entre dues ciutats veïnes, com un odi secular de raça.

I és més deplorable l'existència d'aquesta antipositat, perquè, lluny de basar-se en la lògica, és, més aviat, filla d'una atavisme inconscient.

Cal fer consideracions: La puixança econòmica de la ciutat de Tàrraga és, més que altra cosa, una simple qüestió de topografia. Enclavada en el bell mig de la divisòria de l'Urgell i la Sagarra, és el nex collector més important de la riquesa d'aquesta dos grans sectors de producció agrícola, dels quals rep, preferentment, la seva vitalitat que garanteix la seva existència i desenvolupament.

Ultra aquests beneficis naturals que li proporciona l'aventurosa situació de lloc que gaudeix, ajuda a fer més sòlida la garantia del seu viure la convergència, poc freqüent, en són si, de quatre grans arteries per a l'expansió dels seus negocis; alguna de les quals, com la carretera a l'Alta Muntanya, d'una enorme densitat de tràfic en l'intercanvi de productes entre aquella regió i la nostra, per si sola constitueix un element poderosíssim per a la vida econòmica d'una ciutat com la nostra. Tenim encara la perspectiva per a molt aviat, segons sembla, de la construcció del ferrocarril de Balaguer a Tàrraga i la carretera a Guissona, que vindran a ésser el complement de la nostra xarxa de comunicacions.

Aquests, amb altres elements secundaris, són les fonts de riquesa que nodreixen la nostra ciutat. Observi's que, en justificar el «perquè» de la nostra preponderància, ens hem referit solament a característiques d'un ordre purament natural, ben independents del propi es-

forç per a crear-les, i això implica un reconeixement tacit: que el desenvolupament comercial de la ciutat el devem més a les causes naturals que a la nostra ciència dels negocis. I tant és així que, amb referència a aquest últim punt, tal volta podrien aportar-se raons de convicció per a provar i fer entendre que certs sistemes i pràctiques seguides per bona part dels nostres homes de negocis, no són les de més eficàcia per a espremer fins a l'últim aprofitament aquesta riquesa explotable que la naturalesa ens ha posat a l'abast. Però no és aquest el nostre propòsit d'avui.

Procurin, doncs, si això és possible, els nostres enemics en ordre de negocis millorar llurs condicions de lloc i apropiat-se millors mitjans d'explotació que els que disposen avui, i és segur que el nostre retrocés no és farà esperar gaire, amb la conseqüència de què l'enveja d'avui, si existeix, es tornará pietat per a nosaltres, si no despectiva indiferència.

Unicament el decalament propi pot alliberar-nos d'enemics d'aquesta mena. En consciència podrà tenir-se aquesta llei per immorals i arbitrària, però les misèries dels homes l'han constatada ben infallible i efectiva.

E.

Divagacions al volt de l'Aplec de Sant Eloi, tradició targarina.

Sota la influència de l'agitació viure d'avui, evolucionen i es desnaturalitzen fins els costums que, per les arrels que porten soterrades dins dels anys, podrien semblar incommovibles.

Tal la nostra festa de Sant Eloi. Cosa difícil hauria d'ésser, sens dubte, precisar quan i com va començar, però el testimoni de la convicció general assegura ésser una diada que s'ha mantingut dins d'un motiu invariable durant una llarguíssima tongada d'anys. Seguint el ritme dels temps, als nostres dies ha correspost el trist privilegi de presenciar com la festa de Sant Eloi perdria aquella seva fesomia típica.

I tant com perdre la festa la seva fesomia, el que ha succeït és que, maleuada la sensibilitat de la generació actual pel treball de la vida moderna, llançada a perdre la ingenuïtat i la senzillesa populars per l'allau de literatures trueulentes, pel cinema i pels espectacles incitants i embrutadors, i arribant a totes les esferes les preocupacions que planen damunt del món, ens hem fet incapaces d'aquella delicadesa que cal per a copsar l'intim sentit de festes que enclouen un gran fons de patriarcalitat, i encastellats en una superbiosa actitud d'homes del dia que suben el que es fan, ens hem desinteressat, i les volem esguardar amb un cert aire de suficiència, d'aquelles solennitats que feien la delícia dels que ens precedien.

I bé, doncs, és cas de sentir-se amargat o satisfet del canvi? Heu's aquí la qüestió entre vell i nou eternament plantejada. Perquè mentre els uns enyoraran en la festa de Sant Eloi el refilar estrident del «Tararot», els galls del Camp de Tàrraga, que atys ha no ens visiten, altres el creuran substituït amb aven-

tatge per la flamant Banda Municipal. Mentre uns pensaran amb tristesa que tal vegada l'Aplec del segon diumenge de setembre no reuneix a la Serra de Sant Eloi tan nombroses multituds com antany, altres se'n creuran compensats amb secreix veient que el passeig per la Serra, que abans era cosa exclusiva d'aquell dia, és ara el regal quotidià de molts targarins d'ençà que la urbanització i les plantacions dels Amics de l'Arbre han convertit l'aspor de l'ermit en un parc incipient. Els que retreguin l'emoció que despertaven els cossos, sentiran com és oposada a la melangia llur la satisfacció d'altres que adduiran com no solament el cos de la Cordera, el més important a esmentar, sinó d'altres i moltes lluites, han estat incorporades als nostres costums mitjançant les pràctiques esportives, de fàcil sistematització i científica i estilitzada. I així podríem continuar els paral·lels a l'infinit.

Però, per damunt d'opinions i de preferències, una cosa apareix indiscutible: que amb la desaparició d'aquests costums dels nostres costums s'esvaeix la flaire de quelcom que ens era substancial i que ens havia imprès caràcter.

Quin partit, doncs, caldrà prendre a l'hora donat a triar el millor en cada cas i en cada cosa? Potser ni l'un ni l'altre d'una manera absoluta, sinó més aviat creure que el desideratum en aquestes qüestions consisteix a servir íntegra l'essència de la tradició, curant de perpetuar-ne el més possible les característiques millors; historiar — mal oblidat — aquelles altres que fos necessari abandonar per inadequades, i omplir el buit d'aquestes amb altres que, respectant el sentit nou, siguin de prou relleu, prou dignes i tan ben agermanades amb la nostra manera d'ésser que poguessin encarnar en el poble i que amb el temps i a llur torn constituïssin altres tantes venerables elements tradicionals. — R.

Els esports a Tàrraga

Quan, anys enrera, veien els targarins com un grup de jovescells en cos de camisa corria adalant fent anar una pilota d'aci d'allà a cops de peu, segons unes combinacions que ells, espectadors eventuals i indiferents, no capien gots, poc sospitaven que era aquell un esport que amb el temps havia de ser-los poc menys que una obsessió.

L'entusiasme dels primers inicis d'aleshores i l'increment que arreu prengué l'afició als esports, va fer augmentar bona cosa el nombre d'adeptes. Així i tot la tasca no era pas del tot planera. L'equip targarí de futbol en encara-se amb els de fora era vençut en massa freqüència, i els escèptics reien, com passa sempre. Però els jugadors i els capdavanters del moviment esportiu no defallien, i l'any 1916, en els dies de la festa major, pogueren organitzar una demostració futbolística ressonant, portant a Tàrraga dos importants equips de Terrassa i Sabadell.

D'aleshores ençà l'interès per l'esport ha anat sempre creixent, però amb més impuls de des que constituït el Centre Esportiu Targarí Futbol Club, i a costa de perseverança i sacrifici es pogué tenir entrenat un onze que alternava dignament en les lluites de campionat «provincial». Ja no era solament esport; era el nom de Tàrraga que s'hi barrejava i el sentiment patriòtic feia que una cor-

rua de targarins que de vegades constituïa imponent caravana, acompanyés a totes bandes els equips, per tal d'encoratjar-los en la lluita.

L'adhesió del públic targarí ha estat majorment incondicional, unànime i fins apassionada i delirant, des que amb el seu constant esforç el primer equip de la nostra ciutat ostanta el cobejat títol de campió de Lleyda, conquerit en les dues etapes consecutives de 1920-21 i 1921-22. I així és com el Centre Esportiu de Tàrraga pot comptar amb una llista de cinc cents associats, força suficient per a resisteir possibles contratemps, un camp amb totes les bones condicions, i equips de facultats ben avaluades. I així és, també, com hem pogut presenciar a Tàrraga veritables esdeveniments futbolístics que culminaven en els partits emocionants dels dies 9 i 10 de juliol d'enguany, jugant el R. C. D. Espanyol, de Barcelona, amb el nostre Tàrraga F. C., reforçat amb cinc jugadors de l'equip campió de Catalunya i d'Espanya.

L'abassegadora onada esportiva i l'exemple de Tàrraga ha fet que a la nostra comarca s'estengués el futbol d'una manera inusitada. Són nombrosos els equips targarins que cada festa i utilitzant sistemes locomotius diversos es traslladen als pobles del veïnat, en cap dels quals no hi manca el seu camp de futbol i tenen de totes menes, i els jugadors del nostre primer equip, sobretot, després de la justa anomenada que gaudeixen, són allí objecte d'una admiració semblant a la en què, proporcions guardades, són tinguts els asos de més renom.

Encara que no amb la mateixa intensitat que el futbol, també han tingut lloc a la nostra ciutat manifestacions esportives diverses, essent d'esmentar les de boxa, que han fet desfilar pel nostre ring tot un rengle dels més distingits pugilistes. Cal dir que aquest aspecte de l'esport no ha arribat encara a popularitzar-se, ni han assolit mai realitat els enraonaments per a constituir un club de boxa, i la persistència de l'afició és circumscrita a una penya d'amateurs.

Amb quelcom més de continuïtat es contra el tennis, que té el seu cercle de més relleu al volt de la pista feta construir en els jardins de l'Ajuntament, en la qual, ultra els exercicis gairebé quotidians dels tenenien targarins, hi han estat celebrades exhibicions interessants amb elements de fora.

Finalment hem d'esmentar qualque prova atlètica, de salts i de carreres, i constatar el nostre desig que defugint d'exclusivismes envers un dels esports, siguin coneguts i practicats segons les possibilitats i segons els gustos de cadascú, tota la rica varietat dels que serien aquí adaptables, contribuint a fer cada dia més forta, més serena, més emprendora i més elegant la nostra joventut.

KADA

Una visita al «Garatge Sport»

Força interessant esdevé al repòrters la coneixença de l'història del «Garatge Sport» de Tàrraga, majorment conegut per l'explicació simpàtica i agradabilíssima dels senyors Castells i Secanell.

Fundat en setembre de l'any 1919, de la fusió del «Garatge Castells» i «Secanell i Bonastre», ocupà un magatzem del carrer de Ponent, que, si

de era força espaiós, no reunit, ben prompte, les condicions necessàries al desenvolupament del negoci, tenint necessitat de cercar-ne un altre de major extensió. Malgrat el canvi, però, la importància del negoci exigia un lloc més adequat. Això s'aconsegua pel maig de 1921, bastint-ne un de nou en el mateix carrer de Ponent, d'una espaiositat i condicions moderníssimes, essent inaugurat i benent el dia de Sant Cristòfol del mateix any.

Compta el nou Garatge amb mequinaría moderna per a la reparació particular i pública d'automòbils, ultra tenir representacions d'olis, benzina, pneumàtics i estoc de massissos de la casa Bergonguan, ço que fa que sigui, si no el primer, un dels primers en condicions de la «provincia». Té establerts serveis d'automòbils a Bellcaire, Balaguer, Vallbona de les Monges, Vallfogona de Riucorb i Montblanch, ultra elegantíssims taxis per al turisme i extraordinaris.

Això fa que el viatger oblidí les comoditats de l'acipital i se li faci simpàtica l'esplendent ciutat de Tàrraga.

Però ço que el fa més vistós i agradable, ultra el tracte amabilíssim dels seus amos, és, sens dubte, l'ésser un Garatge genuïnament català, on tot s'anuncia i tot es fa en la nostra preuada llengua.

El reporter n'ha restat satisfet a bastament, i ha evocat, après, el panorama esplèndid en el qual tot serà alenar per l'ànima suau i dolça de la nova Catalunya rica i llure.

P.

Els arbres de Sant Eloi

L'esperit ciutadà d'un poble es manifesta sovint de ben diverses maneres.

Tàrraga, per exemple, on aquest esperit no pot manifestar-se, malauradament, en tot ço que pertany a política ni al govern de la ciutat, manifesta, en canvi, les seves activitats en forma lloabilíssima en altres càrres de la vida ciutadana, en manifestacions artístiques i culturals que li donen justa i merecida nominada.

L'obra d'urbanització i embelliment

de la Serra de Sant Eloi, que realitza aquest grup d'homages abnegats i plens d'entusiasme patriòtic que formen l'Associació «Els Amics de l'Arbre», és veritablement notable, i és de les coses de Tàrraga que més criden l'atenció del foraster; i més encara si aquest coneixia la nostra serra erma i pelada, com era no gaire anys enrera.

Avui, Sant Eloi, ja és tot una bella promesa. El fort impuls donat aquest any a les obres d'urbanització i les importants plantades de pins i altres arbres, l'encertadíssima organització de la formosa Festa de l'Arbre, celebrada el diumenge de Carnaval (a la qual assistiren molts centenars d'infants, plantant cada un el seu pi i deixant-hi lligada una planxeta de zinc, amb el seu nom gravat, que l'acredita propietari del plançó), demostren una encertada orientació en els que van al davant d'aquesta meritoria obra.

Malgrat la migrada subvenció que «Els Amics de l'Arbre» reben de l'Ajuntament, i el nombre relativament petit d'associats, sabem que per aquest hivern es prepara una nova Festa de l'Arbre i una nova plantada de pins, emprant una més extensa parcel·la a l'ermit i construint algun altre nou caminell.

A part del resultat estètic que per mitjà de llur obra van obtenint els esmentats «Amics de l'Arbre», té una importància considerable l'obra cultural que sobretot en els infants van aconseguint.

El fet que cada nen o nena dels que assistiren a la Festa de l'Arbre es consideri propietari i responsable de la vida del seu plançó, ha despertat un gran interès i afecte a llur «propietat»: són molts els qui van cada dia a visitar llur pi, regant-lo i cuidant-lo amb una afició extraordinària.

I aquest és un dels càrres en què es manifesta l'activitat ciutadana de Tàrraga, que nosaltres voldríem, ben cert, veure limitada, i amb més extensió, en altres aspectes de la nostra vida.

P.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEU LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

El mercat de Tàrraga

(Clouss de la Dança popular)

Voleu bon mercat?
Aneu's-en a Tàrraga!
Allí hi compraren
per un diné i marva.
Mercats com aquests
no n'heu vist pas d'altres:
Allí hi ha aviram
i ous i canastres;
allí hi ha de tot
en belles parades.
Voleu bon vestit?
Aneu's-en a Tàrraga!
Voleu un gipó?
Allí no hi feu falta,
que bé hi comprareu
per un diné i marva.
Allí hi trobareu
donzelles i criades,
festejos avant,
pubilles ben maques;
allí casaments
allí prometesges,
allí rics joleis
i riques maragdes;
i tot és gentil
i tot agradable.

Conec un minyó
fill de bona casa,
que és bon d'un ull
i coix d'una cama
i és un bon xicot
com no n'hi d'altre.
Li agrada el lluir
i les toles guapes;
li agrada el sarau
i força bromades
tot sent un xicot
d'aquella admirables.
Si surt a les nits
— que són ben comptades —
veureu que va al ball
iriu i s'engresca
i gasta els diners
per qualche juguesca.

Un jorn tot ballant,
ballant la «pavana»,
fent salts i més salts
trencava's la cama,
i el pobre xicot,
després de curada,
ben coix va quedar
de les dues cames.
Sa mare li diu:
— Que has fet, gran ganassa,

amb tots els teus balls
i salts i camades?
Ara en seràs bo
per posar llocada,
llocada de polls,
de polls i de guatilles;
podràs treure al sol
la teva canastra
amb els pollets dins
que no els toqui l'aire.
Cantaràs de jorn
la seva tonada,
i a l'anar al llot
tapa's les canastres.
Quan facin «piu-piu»,
dona's millassa,
posa's al bequet
la dolça becada,
i aniran creixent
com si els fossis mare.
Quan faran «cloc-cloc»,
cerca's les canastres,
i amb el burriquet
porta's a la plaça,
a la plaça gran,
la més gran de Tàrraga.
Cerca un lloc vistós,
obre les canastres,
ven-te els teus pollets
per un diné i marva.
Quan hauràs venut,
dona un tomb per plaça
amb el burriquet
fent la cavalcada.
La gent que et veuran
diran: «— Quina ganga!
Majoli! que eixerit!
l'hereu de cà'l Canda!
Pollets ha venut
per un diné i marva».
Tu els hi podràs dir:
«— No hi ha rebotassat!
Voleu bon mercat?
Aneu's-en a Tàrraga!»

R. PIQUE BATLLE

De «Coses de Tàrraga».

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé transmetre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sença la el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell o una firma

El Cós de la Cordera

Com gossos que oloren
un rastre de llebra,
emprenen furiosos
la llarga carrera
No temen obstacles
ni el frec de les pedres,
ni els crits entusiàstics
del públic que espera.
Els peus se'ls traslluden
en rodes lleugeres;
les cames són gomes,
els braços de seda;
l'ale que respiren
tan tost que els ciega
i corren i fugen
per la carretera
suats per l'angúnia,
guats per l'offensa,
amb ulls bellugosos
i cara groguenca.
Tres cops l'avençada
pren un amb empena,
tres cops l'ha perduda,
tres cops cau en terra.
Per fi el de més cames
s'ha pres la revenja;
mireu-lo com corre!
mireu com panteixa!
talment sembla un gànguil,
talment una llebra
que es veu perseguida
pel gos en la serra.
— Avant — diu el públic —
avant, que ja és teval!
La cobla rella
un aire que engresca
i ja n'és guanyada
l'hermosa cordera
que espera guarnida
de cintes i trenes,
de flocs coloraines,
i símbols de festa,
que arriba el vistrare
que l'ha de fer seva
com nina almadora
l'anell de promesa.
Un altre s'atança,
la febre se'l menja...
són seus els pollastres
que canten de penal
i al terç que hi arriba,
que quasi no es serva,
per premi i penyora
li donen la ceba.

J. IGLESIAS GUIZARD

Del llibre «Sagarraques».

LA PALLARESA

Agència de transports

Barcelona:

Antoni Verdeny

Passeig de Sant Joan, 16

Tàrraga - Artesa:

Joan Gómez

Telèfon 99

Tremp:

Francesc Verdeny

Telèfon 22

La Nova Pallaresa

de

Ramon Mill

TÀRRAGA

Sant Pelegrí, 29 :: Telèfons: Urbà, 87 Interurbà, 2

Transports generals i carreteigs. - Facturacions directes per a tot arreu d'Europa. - Servei de Tàrraga a Barcelona i vice-versa. Servei directe amb l'Alta Muntanya.

Sucursals:

BARCELONA:
Enric B. de Quirós
Princesa, número 50

ARTESA:
Ramon Mill

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

Moviment del Port el dia 13

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor belga «Livonia», de Màlaga, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Colón», de Tarragona, en llast.
Vapor danès «Gunver», de Gèlfe, amb fusta.
Vapor espanyol «Arrabal Mendi», de Santander, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Mahón», de Mahón, amb càrrega general i 95 passatgers.
Vapor francès «Maguy», de Rouen, amb càrrega general.
Vapor anglès «Gibell Gelahul», de Constantinoble i escales, amb càrrega general.
Llagut espanyol «Dos Amigos Al-faques», de Vinaròs, amb garrotes.
Vapor espanyol «Trini», de Màlaga i escales, amb càrrega general i pas-satge.

VAIXELLS DESPATXATS:

Veler italià «Constanza», en llast, cap a Livorno.
Vapor espanyol «Guillem Sorolla», amb tropes, cap a Melilla.
Vapor espanyol «Cabañal», amb càrrega general, cap a Pasajes i escales.
Vapor espanyol «Roger de Flor», amb càrrega general, cap a Pasajes i escales.
Goleta espanyola «Comercio», amb càrrega general, cap a Sant Felu.
Pallebot espanyol «Jaime», amb adobs, cap a Palma.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Cierito», amb el

seu equip, cap a la mar.

Vapor espanyol «Mercedes», amb el

seu equip, cap a la mar.

Vapor espanyol «Almazora», amb

càrrega general, cap a Vinaròs.

Vapor espanyol «Navarra», amb tro-

pes, cap a Melilla.

Vapor espanyol «Poeta Arelas»,

amb tropes, cap a Melilla.

Vapor espanyol «Tirso», amb càr-

rega general, cap a Cartagena i es-

cales.

Vapor espanyol «Ampurdanès», amb

càrrega general, cap a Roses i escales.

Vapor espanyol «Mallorca», amb

càrrega general, cap a Palma.

Accidents marítims

NOTES DEL LLOYD

Hamburg, 9 de setembre. — El vapor suec «Skandia» ha repatat les seves avaries a Kiel i prosseguirà el seu viatge després de carregar fusta. En viatge de Sundsvall a Hull havia to-pat amb un altre vaixell, essent remol-cat a Rendsburg.

Barcelona, 9. — El vapor espanyol «Núria», procedent de Nova York, ha tingut foc a les bodegues núms. 3 i 4.

Xang-Hai, 8. — El vapor nord-americà «President Cleveland», que varà a Tungsha Spit, no ha tingut avaries.

Hamburg, 9. — El vapor alemany «Osterdorf», procedent de Mazatlan, ha tingut foc entre Panamà i Ham-burg. Ha d'arribar demà.

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA
TELEGRAMS OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible . . .	12.91	00.00	12.31	00.00		00.00
Futurs:						
Octubre . . .	12.34	12.44	12.59	00.00		12.59
Gener . . .	12.15	12.29	12.39	00.00		12.37
Març . . .	12.11	12.27	12.33	00.00		12.32
Maig . . .	12.03	N.	12.24	00.00		12.11
Juliol . . .	11.92	N.	12.12	00.00		00.00

Alexandria	Octubre	Desembre	Junel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Futurs. Asmhoum	00.00	00.00	Nov. . .	16.65	00.00	00.00
	Nov.	Gener.	Gener. .	16.75	00.00	00.00
Sakellaridis	00.00	00.00				

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible . . .	22.00	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Octubre . . .	21.73	21.86	21.84	00.00
Desembre . . .	21.88	22.17	22.10	00.00
Gener . . .	21.86	22.03	22.00	00.00
Març . . .	21.99	22.22	22.10	00.00
Maig . . .	21.91	00.00	00.00	00.00

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible . . .	21.25	00.00		00.00
Futurs:				
Setembre . . .	20.76	00.00		00.00
Octubre . . .	21.26	00.00		00.00
Desembre . . .	21.45	00.00		00.00
Gener . . .	21.45	00.00		00.00
Març . . .	21.55			00.00

Barcelona, 13 de setembre de 1922.

BORSA DE BARCELONA

13 setembre de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de mes: Es fa de Nords de 68'15 a 67'85; Alacants a 67'80 i 67'75, Andalusos de 56'40 a 56'30, i Cáceres variable a 35'15, 35'20, 35'05 i 35. A la tarda, a la Casa Llotja: S'obre de Nords de 67'95 a 68'25 i a 68'20, Alacants de 67'75 a 68'10 i a 68, Andalusos de 56'50 a 56'60 i a 56'55, Orenses a 16, Cáceres variable a 35'00, Andalusos variable de 39'25 a 38'95 i a 40, Colonials de 67'15 a 67'25, i Filipines a 205.

Cotització de valors tractats al comptat i no inclosos encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7 % «1921», a 99'25.
Barcelona Traction and Light Power 7 % «1922», a 105'50.
Barcelonesa de Navegació 6 % «1921», a 54'00.
Obligacions Espanyola Colonització 6 % «1921», a 95'00.
Eléctrica del Cinca 6 % «1921», a 84'25.
Grans Molins Bascos 6 % «1921», a 91'50.
Acers Sant Martí 7 % «1921», a 89'50.
Mines de Potassa «Sària» 7 % «1921», a 100'50.
Trasatlàntica 6 per 100, «noves», a 103'75.
Teneria moderna 7 per 100, a 99'00.
Municipis de l'Exposició 6 per 100, a 98'15.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvis estrangers

Paris, xec, publicat 49'85
Londres, xec publicat 28'88
Berlín, xec 0'61
Viena, xec 27'75
Roma, xec 0'00
Zurich, xec 123'00
Nova York, xec 6'525
Corones sueques, París, 303'50
Corones sueques, Londr, 168'15

Dentes Estat

Interior: A. 71'65
B. 71'65
C. 71'65
D. 71'65
E. 71'65
F. 71'65
G. 71'65
H. 71'65
I. 71'65
J. 71'65
K. 71'65
L. 71'65
M. 71'65
N. 71'65
O. 71'65
P. 71'65
Q. 71'65
R. 71'65
S. 71'65
T. 71'65
U. 71'65
V. 71'65
W. 71'65
X. 71'65
Y. 71'65
Z. 71'65

Exterior: A. 71'65
B. 71'65
C. 71'65
D. 71'65
E. 71'65
F. 71'65
G. 71'65
H. 71'65
I. 71'65
J. 71'65
K. 71'65
L. 71'65
M. 71'65
N. 71'65
O. 71'65
P. 71'65
Q. 71'65
R. 71'65
S. 71'65
T. 71'65
U. 71'65
V. 71'65
W. 71'65
X. 71'65
Y. 71'65
Z. 71'65

Amort. 5 % A. 98'75
B. 98'75
C. 98'75
D. 98'75
E. 98'75
F. 98'75
G. 98'75
H. 98'75
I. 98'75
J. 98'75
K. 98'75
L. 98'75
M. 98'75
N. 98'75
O. 98'75
P. 98'75
Q. 98'75
R. 98'75
S. 98'75
T. 98'75
U. 98'75
V. 98'75
W. 98'75
X. 98'75
Y. 98'75
Z. 98'75

Tres. 5 % v. Juliol 1922 A. 102'85
B. 102'85
C. 102'85
D. 102'85
E. 102'85
F. 102'85
G. 102'85
H. 102'85
I. 102'85
J. 102'85
K. 102'85
L. 102'85
M. 102'85
N. 102'85
O. 102'85
P. 102'85
Q. 102'85
R. 102'85
S. 102'85
T. 102'85
U. 102'85
V. 102'85
W. 102'85
X. 102'85
Y. 102'85
Z. 102'85

Port de Baro 1905. 92'00
Port de Baro 1906. 92'00
Port de Baro 1907. 92'00
Port de Baro 1908. 92'00
Port de Baro 1909. 92'00
Port de Baro 1910. 92'00
Port de Baro 1911. 92'00
Port de Baro 1912. 92'00
Port de Baro 1913. 92'00
Port de Baro 1914. 92'00
Port de Baro 1915. 92'00
Port de Baro 1916. 92'00
Port de Baro 1917. 92'00
Port de Baro 1918. 92'00
Port de Baro 1919. 92'00
Port de Baro 1920. 92'00
Port de Baro 1921. 92'00
Port de Baro 1922. 92'00

Ferrocarrils i tramvies
Nord Esp. 1.ª 69'50
2.ª 69'50
3.ª 69'50
4.ª 69'50
5.ª 69'50
6.ª 69'50
7.ª 69'50
8.ª 69'50
9.ª 69'50
10.ª 69'50
11.ª 69'50
12.ª 69'50
13.ª 69'50
14.ª 69'50
15.ª 69'50
16.ª 69'50
17.ª 69'50
18.ª 69'50
19.ª 69'50
20.ª 69'50

Pamplona nac. 60'25
Prioritat Ut. nac. 61'00
Asturies 2.ª hip. 50'50
Lleida Reus 62'15

Tresor v. 5 % gener 1924 B 103'15

C. de Emis 5 % 85'95

Ajuntaments i Diputacions

Municipi 1909 78'50

1910 77'25

1911 77'00

1912 80'25

1913 78'00

1914 78'50

1915 74'50

1916 74'75

1917 74'50

1918 78'50

1919 78'50

1920 78'50

1921 78'50

1922 78'50

1923 78'50

1924 78'50

1925 78'50

1926 78'50

1927 78'50

1928 78'50

1929 78'50

1930 78'50

1931 78'50

1932 78'50

1933 78'50

1934 78'50

1935 78'50

1936 78'50

1937 78'50

1938 78'50

1939 78'50

1940 78'50

1941 78'50

1942 78'50

1943 78'50

1944 78'50

1945 78'50

1946 78'50

1947 78'50

1948 78'50

1949 78'50

1950 78'50

1951 78'50

1952 78'50

1953 78'50

1954 78'50

1955 78'50

1956 78'50

1957 78'50

1958 78'50

1959 78'50

1960 78'50

1961 78'50

1962 78'50

1963 78'50

1964 78'50

1965 78'50

1966 78'50

1967 78'50

1968 78'50

1969 78'50

1970 78'50

1971 78'50

1972 78'50

1973 78'50

1974 78'50

Segovia 74'75

E. Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

Almazora 75'00

actes, del cèlebre escriptor Felip Sasone.

EL INTERPRETE DE HAMLET

magistral creació del senyor Gobelay. Nit, a les deu: El drama en quatre actes, de H. Suddermann, traducció dels senyors Costa i Jordà.

MAGDA

Teatre de Novetats Circ Equestre

Gran Companyia Internacional equestre, acrobàtica, còmica i musical. Director: M. VENTURA GANAU. Avui, dijous, tarda, magnífica matí, a dos quarts de cinc. Nit, a dos quarts de deu. Segona funció de Gran Moda.

4 grans debuts, 4
The O'Connor, Les Soeurs
Aliatar, Trio Omega,
THE HANLON CARLS

Atracció mundial, únic al món en son gènere. Darrers èxits: Hipòdrom, de New-York; Empir, de Londres; Olympia, de París, i Palais d'Élé, de Brussel·les. Segueixen essent molt aplaudits LES ROYAL BOYS, TRIO KARREYS, CHRISTIAN CHRISTENSEN. Els famosos saltadors.

Els 4 Maryland

La vuitena meravella del món: el fenomen dels jòglers.

RASTELLI

1 els molt divertits pallassos

Pompoiff, Tedy i Emil

Demà, nit, a dos quarts de deu: Grandiosa funció. — Es despatxa a comptaduria per als divendres, nit, el dissabte i diumenge, tarda i nit. — Tots els diïlluns, dijous i dissabtes, matí, a dos quarts de deu. — El propi venent dijous, interessants debuts.

Cafè de Novetats

Cada dia Cafè i Cinema

ELDORADO

DARRERS DIES
DE LA TEMPORADA DE VARIETATS
Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc. Nit, a les deu: Grans i extraor-

dinàries funcions. Darreres funcions de la Temporada de Varietats. — Comià del notable Quadro d'Atraccions — Magnífic programa. Projectió d'èxits de THE JOANNYS, sifuetistes; CARMELETA SEVILLA, ballarina; VALENTINE CALZELLI, virtuosa del violí. RAMPER, el còmic més còmic de tots els còmics. LA GOYA, famosa cobejadora en les grans creacions del seu repertori. — Demà, divendres, inauguració de la Temporada de Tardor i Hivern. — COMPANYIA DE SAR SUELA, procedent del TEATRE APOLO, DE MADRID: CASIMIR ORTAS, PACO CALLEJO i ROSER LEONIS.

TEATRE NOU

COMPANIA D'OPERETA
VICTORIA PINEDO
LLUIS BALLESTER
Debut a la pròxima setmana.

TEATRE COMIC

Avui, dijous. Benefici del mestre director i concertador, Joan Antoni Martínez. Tarda, a dos quarts de cinc, i nit, a tres quarts de deu. Segon i tercer actes de «Las golondrinas», per les principals parts de la companyia; segon, l'èxit més gran conegut; la grandiosa revista.

Que és gran Barcelona!

Gran Teatre Espanyol

Telèfon 1942. — Avui, dijous, 14 de setembre, a les deu de la nit: Interessantíssimes.

SESSIONS CIENTIFIQUES CINEMATOGRAFQUES

amb l'exhibició de noves cintes, entre elles, dues de molt notables: extirpació de l'apendicitis i amputació d'un dels dos pits, practicades per cèlebres eminències mèdiques alemanyes i austríques.

Cada dia, tarda i nit, el més modern que s'ha vist científicament en cinema.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia
Guell, Tudela, Asquerino, Cortès
Avui, dijous, tarda, a les cinc. Matí, a dos quarts de deu. Butaca platea amb entrada, una pesseta. La joguina

en un acte, LOS MONIGOTES, i l'èxit de gran broma, en tres actes.

La fruteria de Frutos

Qué colección de brutos!

Nit, a les deu. Moda selecta popular. Butaca platea amb entrada, dues pessetes. L'èxit d'execució en tres actes, versió de Cadenas i Gutiérrez Roig.

La loca aventura

Demà, divendres, tarda, a les cinc. Matí, a dos quarts de deu. Popular. Y BALASAR. Nit, a les deu. Popular. EL CENTENARIO.
Es despatxa a Comptaduria. — Telèfon 4134 A.

TEATRE GOYA

COMPANIA PUENTES-VARGAS
DEBUT
Avui, 14 setembre de 1922

PALACE CINE

Gran Saló de Moda
Avui, dijous, tarda i nit. Magnífics programes. Estrenes d'interessants i notables pel·lícules: VIATGE DEL PRESIDENT DE LA REPUBLICA

Lluís Maymó Roca

Fàbrica de pastes alimentícies

Especialitat exclusiva:
Pasta Toscana

Telèfon núm. 80

Tàrrrega

FRANCESA AL NORD D'AFRICA: A COMPTÉ, per la bellíssima artista (Baby); GENT DE MAR, i projectió del formós film d'assumpció rus, veritable joia cinematogràfica, de grans èxits.

PANTHER

sublim interpretació de la cèlebre artista NORMA TALMADGE. — IMPORTANT: seguint el costum de les anteriors temporades d'hivern, des del vinent diumenge quedaran establertes dues seccions a les tardes dels dies de festa, començant la primera a dos quarts de quatre, i la segona a les sis, essent per a aquesta, numerades les localitats, l'expedició de les quals, per a comoditat del públic, començarà la vigília dels esmentats dies.

Diorama

Programa per a avui: «El i els pirates», còmica, d'extraordinària broma; «El misteri de les sis cartes», episodis 11 i 12; «La vida social», i d'altres. — Demà, noves estrenes, entre elles, «El boxador i el rival de Tocineta», per Baby Peggy.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda
Notable sextet JORDA-MOLTO. — Avui, divendres, dues estrenes: «L'ombra de Gaby Lee», dramàtica; «Sandali a la ferreteria», còmica, de gran broma, i l'èxit grandios del Programa Ajuria. «El noi de la màstia», creació de Charles Ray. — Diumenge, nit, reestrena: «S. M. l'America», Artistes Associats, per l'indimitable Douglas Fairbanks. — Avui, el film més difícil de Charlot. «El noi» ha estat un èxit sotollós a tots els països. Oe seguida, «Els tres mosqueters», l'obra mestra de Douglas Fairbanks.

PARC

Avui, dijous, tarda, grandios festival en honor de LES COLONIES ESCOLARS i de l'Excm. Ajuntament. Distribució de berenars als nens. Intermedi còmic pel cèlebre artista VICTOR CANETTI. Focs japonesos, elevació de globus i figures grotesques.

Nit, a dos quarts d'onze, extraordinària vetllada de BOXA MASFERRER contra ATLETIC GIRONES. HARRY HERRERO. R. GARCIA PERE SAEZ. BLIND (campio d'Espanya, pes lleuger). ENTRADA I PESSETA. Una vegada començada la vetllada, el públic no tindrà dret a reclamacions.

TURO PARK PARC DE MODA

Avui, tarda.

Ball infantil

Nit, ball de Societat a

L'ENVELAT MONUMENTAL

Cafè-Restaurant de primer ordre. Coberts a 7'30 pessetes i a la carta. Autòmibus de la Plaça de Catalunya al TURO-PARK. ENTRADA DE PASSEIG, 50 CENTIMS

Terramar (Sitges)

Parc-Hotel. Magnífic Parc. Atraccions. Cinema a l'aire lliure. Festes contínues. Grans vols i viatges en avió diariament. Omnibus a l'estació.

Acadèmia Criolla

Lliçons de Balls moderns i de SARDANA
CARRER CONSELL DE CENT, 283

Frontó Principal Palace

Aquesta nit, dos grans partits.

FUTBOL

Inauguració de la temporada internacional del F. C. BARCELONA. Dies 18 i 17, PRO-VERCELLI, campio d'Itàlia. Dies 23 i 24, S. V. FORTH, vencedor del famós NUREMBERG, campio d'Alemanya, 1921-22, contra F. C. BARCELONA, campio de Catalunya i Espanya. Camp de Les Corts, a les quatre de la tarda.

EDEN CONCERT

Asalto, 12 Sensacionals atraccions. Gran èxit de la bella i eminent cantantista ENRIQUETA PASTOR. Orquestra Tzigans

Llibreria GÜELL

PERA I GÜELL

Telèfons:
Urbà, 90
Interurbà, 35

Tàrrrega

Obres per a tots els rams del saber humà.
Grandiosa existència d'obres de teatre. Immens assortit de llibres i material d'ensenyament.
Material i objectes de dibuix.
Mètodes de solfeig i altres obres musicals.
Utilis d'escriptori.
Llibres ratllats i llibretes.
Tintes de les millors marques.
Inscripcions i anuncis a periòdics i revistes.
Especialitat en les revistes i àlbums de modes.
Enquadernacions i segells de goma i metall.

PREUS ELS MES REDUITS

Vídua de Josep M. Segarra

Ferros - Acers - Carbons - Carburs - Ferreria - Bateria de cuina

Carme, número 22
Telèfon Urbà, 56, - Interurbà, 4

Tàrrrega

ASSUMPTES ADMINISTRATIUS

Assessoria i representació d'Ajuntaments, Societats Mercantils i Industrials i Particulars davant l'Hisenda i altres oficines públiques. Consultes i tràmits referents a qüestions municipals, quintes, i comptabilitat comercial. Llei del Timbre i de Utilitats. Contribució industrial, impostos, etc. Isidre Elias. CARRER JOSEP A. CLAVE, núm. 7, segon, segona. Despatx de 9 a 11 del matí i de 4 a 6 de la tarda

Salut : Força : Vigor : Joventut HISTOGENIC PUIG JOFRE

L'ideal dels reconstituents. Rehabilitades de les primeres dosis els organismes agotats per la TUBERCULOSI, ANEMIA, NEURASTENIA i demés afeccions CONSUNTIVES. Vintanys d'èxit. — PREMIAT pel Congrés Internacional de la Tuberculosi 1910.
Demani's a totes les farmàcies

PER A L'ISTIU

Res més útil i pràctic que una binocular de campanya. Uns binocles són el més fidel company per a tota classe d'excursions, és l'únic que pot portar-se on ni la vista ni les cames poden arribar, i quan reuneix les condicions de perfecció i barata és fa quasi indispensable. Així ofereix

La Optica Medical
un binocular «tourista» estolt, en tota correcció per a posar en bandolera i amb un augment de 5 vegades pel limitat preu de

35 PESSETES
Carles Tutusaus - Fabricant
BOQUERIA, 22 - BARCELONA

Cartes Circulars

reproduïdes en l'aparell MULTIGRAPH, inconfundibles d'originals mecanol grafiats.

Mobles Fitxes Carpets

Guies i tot el material per als sistemes moderns d'organització d'oficines.

COPIES

originals a màquina

HAMMOND

per a escriptura, de tipus canviabls
Casa Garcia Suárez
38 - Rambla de Catalunya
Telèfon 4335 A

Vendes

Joies d'ocasió

Safates i servels de plata, a preu. Compra or, plata, platí, brillants i perles.
Joaieria de J. Nolas
Rambla de les Flors, 8 A
i Cardenal Casañas, 8.

PANYOS I DRILLS

J. Mir Vives, S. A., Ronda de Sant Pere, 15. Grans rebaires de preus per pocs dies en totes les qualitats de Panyos, Drills i Forros. Vendes a l'engros i detall. Retalls als diïlluns i els divendres.

BIDONS

novels i usats de totes classes i cabudes. D. O. LORDOGLOU. Portaferriera, 28. Tel. 1172 A.

Lloguers

Pianos de llogar de v. a. r. i. p. r. e. u. s. Bruch, n.º 78, entresol. C. RIEGER

Anuncis

Reconstituient

La Força i la Salut se tornen els vells, els nois i les noies convalescents, amb el VI DE BAYARD tónicodirigit. Recomenat per totes les celebracions mèdiques. Colting & C, París. Dipositat totes les farmàcies.

Medicaments

químics i naturals, especials farmacèutics, altes minèries, es reben directament dels punts d'origen. Farmàcia de Botol, Balta, Rambla de Catalunya núm. 1, cantonada Ronda de la Guàrdia